

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

із наведенням фрагментів дисертації Р. В. Гурака
та відповідних фрагментів опублікованих текстів інших авторів
без зазначення авторства

Збіги текстів виділені **жовтим** кольором, перефразування та синоніми – **бірюзовим**, перестановки слів місцями – **зеленим**, вислови дисертанта про те, що це нібито він особисто робить висновки чи щось пропонує – **фіолетовим**.

Червоним шрифтом поданий коментар щодо фрагментів дисертації Р. В. Гурака.

№	Фрагменти тексту дисертації, у якій виявлено факти порушення академічної доброчесності	Фрагменти опублікованих текстів інших авторів (без зазначення в дисертації Р. В. Гурака посилань на джерело)
Вид виявленого порушення: плагіат		
1	<p style="text-align: center;">Гурак Руслан Васильович. Інтеграція знань як фактор розвитку науки криміналістики. Дис. ... кандидата юридичних наук. – Київ, 2005. (https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0405U003583)</p> <p>Номери сторінок вказані відповідно до номерів, проставлених Гураком на друканих сторінках (а не номерів у файлі pdf).</p>	<p style="text-align: center;">Сухова Т. Э. Интеграция знаний как фактор развития теории и практики судебной экспертизы. Дисс. ... канд. юридических наук. – Тула, 2001. (http://false-science.ucoz.ua/Gurak/diss_Sukhova.pdf)</p>
С. 3.		С. 2.
	<p style="text-align: center;">ЗМІСТ</p> <p>ВСТУП</p> <p>РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У КРИМІНАЛІСТИЦІ</p> <p>1.1. Сутність інтеграції і тенденції її розвитку</p> <p>1.2. Основні напрями і форми інтеграції досягнень природничих і технічних наук у криміналістику</p> <p>1.3. Систематизація та класифікація інтеграції знань як напрям розвитку судової експертизи</p> <p>1.4. Вплив інтеграції знань на розвиток загальної теорії судової експертизи</p> <p>Висновки до розділу 1</p> <p>РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРАЦІЇ ДОСЯГНЕНЬ НАУКИ І ТЕХНІКИ У КРИМІНАЛІСТИКУ</p> <p>2.1. Організаційне забезпечення інтеграції досягнень науки і техніки у криміналістику</p> <p>2.2. Правові проблеми в процесі інтеграції досягнень природничих і технічних наук у криміналістику</p> <p>2.3. Математизація і комп'ютеризація судової експертизи як універсальна форма прояву інтеграції знань</p> <p>Висновки до розділу 2</p>	<p style="text-align: center;">СОДЕРЖАНИЕ</p> <p>Введение</p> <p>Глава 1. Современное состояние интеграционных процессов общей теории судебной экспертизы</p> <p>1.1. Сущность интеграции и тенденции её развития в судебной экспертизе</p> <p>1.2. Систематизация интеграции знаний как направление развития судебной экспертизы</p> <p>1.3. Классификация интеграции знаний в судебной экспертизе</p> <p>1.4. Влияние интеграции знаний на некоторые аспекты общей теории судебной экспертизы</p> <p>Глава 2. Интеграционные процессы в практике производства судебных экспертиз</p> <p>2.1. Интеграция знаний как методологическая основа производства комплексных экспертиз</p> <p>2.2. Совершенствование законодательного регулирования комплексной экспертизы</p> <p>2.3. Математизация и компьютеризация судебной экспертизы как универсальная форма проявления интеграции знаний</p> <p>Психологические аспекты интеграции знаний в судебной экспертизе</p>
С. 4.		С. 6–7.
	<p>Для достижения цієї мети була визначена низка завдань, серед яких основними були такі:</p> <ul style="list-style-type: none"> — визначити сутність та специфіку інтеграції досягнень інших наук у криміналістику; — розкрити основні напрями та форми зазначеного інтеграційного процесу, показати чинники, що його обумовлюють, особливості їх прояву в конкретних історичних умовах; 	<p>Для достижения указанной цели автором были поставлены и решены следующие задачи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проанализировано развитие интеграционных процессов в судебной экспертизе и их влияние на её теоретические основы и практическую деятельность; - выявлены основные направления интеграции знаний в судебной экспертизе;

<p>— запропонувати класифікацію інтеграції знань у судовій експертизі за різними підставами;</p> <p>— виявити основні напрями інтеграції знань у судовій експертизі;</p> <p><...></p>	<p>- предложена классификация интеграции знаний в судебной экспертизе по различным основаниям (предмету, объекту, субъекту, средствам и методам);</p> <p><...></p>
<p>С. 5.</p>	<p>С. 8–9.</p>
<p>Емпіричну базу дослідження складають результати цільового аналізу діяльності науково-дослідних та практичних підрозділів техніко-криміналістичного профілю, в основному, МВС України і МЮ України в аспекті зазначеної проблеми. <...> Узагальнено 250 архівних експертних проваджень, 240 архівних кримінальних і цивільних справ, що містять матеріали трасологічних, балістичних, почеркознавчих, автотехнічних, ґрунтознавчих та інших досліджень (період з 2001 по 2005 роки).</p>	<p>Эмпирическую базу исследования составили результаты изучения и обобщения более 100 архивных экспертных производств, 100 архивных уголовных и гражданских дел, содержащих материалы трасологических, баллистических, почерковедческих, строительно-технических, экономических, автотехнических, почвоведческих, химических и других исследований в период с 1998 по 2001 год, а также более 50 комплексных экспертиз, проведенных в ЭКУ УВД Тульской области, Тульской лаборатории судебной экспертизы МЮ РФ (за период 1997- 2000г.г.).</p>
<p>С. 5–6.</p>	<p>С. 9.</p>
<p>Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що <...> розроблені положення, що вперше або по-новому висвітлюють проблему, а саме:</p> <p>1. Вперше визначено основні напрями та форми інтеграції досягнень науки і техніки у криміналістику на сучасному етапі її розвитку та по новому розроблено систематизацію інтеграційних процесів у криміналістиці та судовій експертизі; розроблено принципово нову класифікацію інтеграції знань; обґрунтовано необхідність організаційно-управлінського та правового забезпечення процесу інтеграції досягнень інших наук у криміналістику.</p> <p>2. Удосконалено формулювання основних завдань інтеграції знань в теорії та практиці судової експертизи, а також в навчально-педагогічній діяльності; конкретизовані чинники, які обумовлюють інтеграцію досягнень інших наук у криміналістику, закономірності та особливості їх прояву в конкретних історичних умовах.</p> <p>3. Набула подальшого розвитку аргументація потреби спеціального дослідження поняття «інтеграція» як категорії загальної теорії криміналістики; <...>; визначено роль математики та інформатики як форм інтеграції знань у криміналістиці та судовій експертизі; визначені особливості правового забезпечення розробки та опанування криміналістичною практикою засобів і методів розкриття та розслідування злочинів, заходи щодо його вдосконалення.</p>	<p>Научная новизна исследования. Научная новизна исследования заключается в разработке систематизации интеграционных процессов, происходящих в судебной экспертизе; в определении их роли и места в теории и практике судебной экспертизы; в разработке принципиально новой классификации интеграции знаний по предмету, объекту, субъекту, а также средствам и методам судебной экспертизы, в совершенствовании понятийного аппарата <...>, в обосновании нового подхода к комплексной экспертизе как наиболее яркого проявления интеграции знаний, в определении основных задач интеграции знаний в теории и практике судебной экспертизы, а также в учебно-педагогической деятельности, в предложении рекомендаций по решению проблем психологического характера при проведении интеграционных экспертных исследований, в определении роли математики и информатики как универсальных форм интеграции знаний в судебной экспертизе.</p>
<p>С. 6.</p>	<p>С. 9–10.</p>
<p>Практичне значення одержаних результатів дисертації полягає в тому, що викладені положення, висновки та пропозиції можуть бути застосовані для підвищення ефективності: науково-дослідницької роботи — в процесі наукових досліджень проблеми інтеграції знань при вдосконаленні техніко-криміналістичного та експертного забезпечення правоохоронної діяльності; діяльності експертів ДНДЕКЦ МВС України, науково-дослідних установ МЮ України, а також недержавних експертних установ; діяльності слідчих при призначенні експертів; роботи суду при оцінці висновків експерта; навчального процесу — при вивченні спеціального курсу «Теоретичні основи судової експертизи» та відповідних розділів науки криміналістики, розробки навчально-методичної документації.</p>	<p>Научно-практическая значимость работы состоит в том, что полученные результаты и рекомендации, изложенные в работе, могут быть использованы:</p> <ul style="list-style-type: none"> - в деятельности экспертов учреждений Министерства Юстиции РФ и Министерства Внутренних дел РФ, а также негосударственных экспертных учреждений; - в деятельности следователей при назначении экспертиз; - в работе суда при оценке заключения эксперта; - в процессе разработки и совершенствования уголовно- процессуального законодательства Российской Федерации.

<p>С. 10.</p> <p>РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У КРИМІНАЛІСТИЦІ</p> <p>1.1. Сутність інтеграції і тенденції її розвитку</p> <p>Інтерес до інтеграційних проблем у сучасній криміналістиці і судовій експертизі не зменшується. Окремі наукові дослідження в даній області супроводжуються уточненням наявних або розробкою нових положень про інтеграційні процеси як у криміналістиці, так і в судовій експертизі. Їх якість, можливість наукового і практичного використання багато в чому залежать від тих базисних положень, які використовувались при розробці.</p> <p>Теоретичним основам, ролі і пізнавальним можливостям інтеграційних процесів у криміналістиці і судовій експертизі приділяли увагу провідні вчені-криміналісти такі як Т.В. Аверьянова [3; 5; 9], В.П. Бахін [19; 20; 24; 25], Р.С. Белкін [31; 33; 37], С.Ф. Бичкова [64], А.І. Вінберг [80], В.Г. Гончаренко [102; 103; 104], В.А. Журавель [132], А.В. Іщенко [151; 152; 153], Н.І. Клименко [175; 176], Ю.Г. Корухов [193; 194], В.О. Коновалова [186], І.Ф. Крилов [219; 220; 221], В.К. Лисиченко [236], Г.А. Матусовський [260; 262], Н.П. Майліс [250; 252], Н.Т. Малаховська [80], Л.І. Полтавцева [292; 293; 294], О.Р. Росінська [314; 315], М.В. Салтевський [319; 320], М.Я. Сегай [328; 329; 331], В.Ю. Шепітько [392], О.Р. Шляхов [404] та деякі інші.</p> <p>Окремі праці присвячені інтеграційним питанням, які пов'язані і з іншими галузями науки. Ці питання розкриті в працях В.Б. Кедрова [165; 167], О.М. Сичивіці [336], Л.С. Сичової [364], М.Г. Чепікова [387] та інших вчених.</p>	<p>С. 13.</p> <p>Глава 1. Современное состояние интеграционных процессов общей теории судебной экспертизы</p> <p>1.1. Сущность интеграции и тенденции её развития в судебной экспертизе.</p> <p>Интерес к интеграционным проблемам в современной криминалистике и судебной экспертизе не ослабевает. Отдельные научные исследования в данной области сопровождаются уточнением имеющихся или разработкой новых положений об интеграционных процессах как в судебной экспертизе, так и в криминалистике. Их качество, возможности научного и практического использования во многом зависят от тех базисных положений, которые использовались при разработке.</p> <p>Теоретическим основам, роли и познавательным возможностям интеграционных процессов в судебной экспертизе уделяли внимание ведущие учёные-криминалисты такие как Т.В.Аверьянова, Р.С.Белкин, С.Ф. Бичкова, А.И.Винберг, Ю.Г.Корухов, Н.П.Майлис, Н.Т.Малаховская, Е.Р.Российская, А.Р.Шляхов и некоторые другие.¹</p> <p>Отдельные труды посвящены интеграционным вопросам, связанным и с другими отраслями науки. Эти вопросы освещены в работах В.Б.Кедрова, О.М.Сичивицы, Л.С.Сычёвой, М.Г.Чепикова и других учёных².</p>
<p>С. 10.</p> <p>У результаті значної науково-пошукової діяльності були створені передумови для вирішення практичних завдань на базі інтеграційних процесів.</p> <p>Перед криміналістикою як наукою стоїть цілий комплекс проблем, серед яких одне з центральних місць займає розвиток науково-теоретичної систематизації і класифікації інтеграційних процесів. Вивченню даних питань присвячений перший розділ даної роботи, а в першому підрозділі прослідковано і проаналізовано тенденції становлення та розвитку інтеграційних процесів у криміналістиці і судовій експертизі.</p>	<p>С. 14.</p> <p>В результате значительной научно-поисковой деятельности были созданы предпосылки и разработаны методики решения судебно-экспертных задач, реализуемых в практической деятельности на базе интеграционных процессов. В их основе заложено непрерывное увеличение потока интеграционных данных, поступающих к эксперту.</p> <p>Перед судебной экспертизой как наукой стоит целый комплекс проблем, среди которых одно из центральных мест занимает развитие научно-теоретической систематизации и классификации интеграционных процессов. Изучению данных процессов в судебной экспертизе посвящена первая глава настоящей работы, а в первом параграфе данной главы прослежены и проанализированы тенденции становления и развития интеграционных процессов в судебной экспертизе.</p>
<p>С. 24.</p> <p>Таким чином, інтеграція знань різних наук взагалі, а в криміналістику, зокрема, не самоціль, а спосіб вирішення її наукових і практичних завдань, які об'єктивно ускладнюються в сучасних умовах науково-технічного прогресу і потребують нових методів і засобів їх пізнання, нових підходів до їх вирішення.</p>	<p>С. 26.</p> <p>Таким образом, интеграция знаний различных наук вообще, а в судебную экспертизу, в частности, не самоцель, а способ решения её научных и практических задач, которые объективно усложняются в современных условиях научно-технического прогресса и требуют новых методов и средств их познания, новых подходов к их решению.</p>
<p>С. 24.</p> <p>На пізнавальному рівні інтеграція виступає як засіб і джерело формування окремої наукової ме-</p>	<p>С. 27–28.</p> <p>На познавательном уровне по существу интеграция выступает как средство и источник форми-</p>

<p>тодології, «коріння якої в філософії, визначає світоглядні ідеї і принципи» [42, с. 11]. При цьому, шукаючи своє застосування, основні базисні положення матеріалістичної діалектики з урахуванням особливостей спеціального наукового знання, реалізують можливості філософії як науки, яка покликана розроблювати методологію взаємодії наук, «нащупувати» і діалектично досліджувати природу «стиків», «переходів» між різними галузями знань, діалектичні перетворення протилежностей, механізми роздвоювання єдиного і методологію пізнання «протилежних його моментів» [287, с. 77].</p> <p>На цьому рівні найбільшу роботу проводять вчені-криміналісти. С.Ф. Бичкова вважає, що «інтеграція знань у судовій експертизі передбачає внутрішню взаємодію, взаємопроникнення наук, які є її інформаційною базою, і з необхідністю витікає з логіки становлення даної галузі» [64, с. 91], і в нас немає підстав не погодитись з даною точкою зору.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>рования частнонаучной методологии, «корни которой в философии, определяющей мировоззренческие идеи и принципы». При этом, находя своё применение, основные, базисные положения материалистической диалектики с учётом особенностей специального научного знания, реализуют возможности философии как науки, которая призвана разрабатывать методологию взаимодействия наук, «нащупывать и диалектически исследовать природу «стыков», «переходов» между разными областями знаний, диалектические превращения противоположностей, механизмы раздвоения единого и методологию познания «противоречивых моментов его».²⁸ На этом уровне наибольшую работу проводят учёные-криминалисты. С.Ф.Бичкова считает, что «интеграция знания в судебной экспертизе подразумевает внутреннее взаимодействие, взаимопроникновение наук, являющихся её информационной базой, и с необходимостью вытекает из логики становления данной области»²⁹, и у нас нет оснований не согласиться с данной точкой зрения.</p>
<p>С. 24–25.</p>	<p>С. 28–29.</p>
<p>Разом з тим, будучи взаємопов'язаною системою з єдиною та багатообразною в своїх проявах природою явищ, фактів, процесів, судова експертиза виконує два дуже важливі завдання. По-перше, вона розкриває їх сутність, особливо їх прояв у навколишньому середовищі, проникає в сам механізм відповідних закономірностей з метою «управління» ними і, що особливо важливо, передбачає нові явища і процеси; по-друге, відкриває можливість розумного цілеспрямованого використання таких закономірностей в практиці судової експертизи. Виникнувши і розвиваючись на підставі інтеграції наукових знань, поєднуючи в собі досягнення інших наук, судова експертиза ставить перед собою і вирішує проблеми, звичайно, з орієнтацією на практику боротьби зі злочинністю. А це передбачає запозичення з інших наук не тільки теоретичних положень чи ідей, але й розроблених ними засобів, прийомів, методів виконання практичних завдань. При цьому в даному напрямі більш важлива роль належить експертам-практикам. Інтеграція знань з різних галузей наук у експертну практику, тобто на емпіричному (дійовому) рівні характеризується цільовою діяльністю з розробки засобів судової експертизи і методів їх застосування в практиці розкриття та розслідування злочинів. Особливо важливим є розробка експертних технологій на основі інтеграції знань. Тут практично реалізується у вигляді певного результату потенціал криміналістики, накопичений нею як наукою на пізнавальному рівні. При цьому розкривається зміст того, що прийнято називати «зв'язком науки з практикою». Такий зв'язок базується не тільки на цілком експертних знаннях, але й на знаннях інших наук, зокрема, математики, інформатики, криміналістики (логіка сліdstва, теорія оперативно-розшукової діяльності та ін.), наукової організації праці, управління і т.п. Як наслідок, такий зв'язок ініціює інтерес до знань, які не відносяться до предмету судової експертизи, але без яких складно уявити не тільки практичну реалізацію інтегруючих в неї знань, але й сам розвиток даної науки. Яскравим прикладом можуть бути розроблені Т.В. Толстухіною експертні технології виконання низки експертних трасологічних,</p>	<p>Вместе с тем, являясь взаимосвязанной системой с единой и многообразной в своих проявлениях природой явлений, фактов, процессов, судебная экспертиза выполняет две важнейшие задачи. Во-первых, она раскрывает их сущность, особенности их проявления в окружающей среде, проникает в сам механизм соответствующих закономерностей в практике судебной экспертизы. Возникнув и развиваясь на основании интеграции научных знаний, объединяя в себе достижения других наук, судебная экспертиза ставит перед собой и решает проблемы, разумеется, с ориентацией на практику борьбы с преступностью. «А это предполагает заимствование у других наук не только теоретических положений или идей, но и разработанных ими средств, приёмов, методов решения практических задач. При этом в данном направлении более важная роль принадлежит экспертам-практикам»³⁰. Интеграция знаний из различных областей наук в экспертную практику, т.е. на эмпирическом (дейтельном) уровне характеризуется целевой деятельностью по разработке средств судебной экспертизы и методов их внедрения в практику раскрытия преступлений. Особенно важным является разработка экспертных технологий на основе интеграции знаний. По существу здесь практически реализуется в виде определённого результата потенциал криминалистики, накопленный ею как наукой на познавательном уровне. При этом раскрывается содержание того, что принято называть «связью науки с практикой». Такая связь базируется не только на сугубо экспертных знаниях, но и на знаниях других наук, в частности, математики, информатики, криминалистики (логика следствия, НОТ эксперта, теория ОРД и др.), научной организации труда, управления и т.п. Следовательно, такая связь инициирует интерес к знаниям, строго говоря, не относящимся к предмету судебной экспертизы, но «без которых трудно представить не только практическую реализацию интегрируемых в</p>

<p>балістичних і автотехнічних завдань [369].</p> <p>Покликання [369] – на те саме джерело, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>неё знаний, но и само развитие данной науки»³¹. Ярким примером могут служить разработанные Т.В.Толстухиной экспертные технологии решения ряда экспертных трассологических, баллистических и автотехнических задач³².</p>
<p>С. 25.</p>	<p>С. 29–30.</p>
<p>Важливо відмітити, що на діяльнісному рівні інтеграція знань в судову експертизу не тільки може набути більш вираженої практичної направленості, але й проявляється в більш масових формах. Вона стає предметом професійного інтересу не стільки вчених-криміналістів, скільки експертів-практиків і працівників правоохоронних органів.</p> <p>У зв'язку з інтеграційними процесами з'являються нові експертні завдання. Сучасні дослідження, які вирішують експертні завдання, пов'язані з вивченням технічного стану механізмів, вимагають широкого запозичення понять і принципів теоретичної механіки і основаних на них положень теорій механізмів і машин, сучасних методів і засобів метрології та технічної діагностики. Серед закономірностей в загальній теорії судової експертизи І.А. Алієв, Ф.М. Джавадов, Ю.Г. Корухов називають виникнення нових родів (видів) експертиз шляхом відпочкування від вже існуючих [120; 289].</p> <p>Покликання [120] – це: Джавадов Ф.М. Частные теории судебной экспертизы. — Баку: Чашыоглы, 1999.</p> <p>Покликання [289] – це: Основы судебной экспертизы / Аверьянова Т.В., Белкин Р.С., Козлова Р.Н. и др. — М.: Закон и право, 1997. — Ч. 1: Общая теория.</p> <p>У дисертації Сухової покликань на ці джерела в цьому місці немає. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Важно отметить, что на деятельном уровне, интеграция знаний в судебную экспертизу, не только приобретает более выраженную практическую направленность, но и проявляется в наиболее массовых формах. Она становится предметом профессионального интереса не столько учёных-криминалистов, сколько экспертов-практиков и работников правоохранительных органов.</p> <p>В связи с интеграционными процессами появляются новые экспертные задачи. Современные исследования, решающие экспертные задачи, связанные с изучением технического состояния механизмов, нуждаются в широком заимствовании понятий и принципов теоретической механики и основанных на них положений теорий механизмов и машин, современных методов и средств метрологии и технической диагностики. Среди закономерных в общей теории судебной экспертизы Ю.Г.Корухов и И.А.Алиев называют возникновение новых родов (видов) экспертиз путём отпочковывания от уже существующих.</p>
<p>С. 25.</p>	<p>С. 30.</p>
<p>Враховуючи тісну інтеграцію методів криміналістичних досліджень з методами і теоретичними поняттями вказаних наук, Т.В. Толстухіна, наприклад, пропонує виділити в криміналістиці технічний напрям, який з часом може стати самостійною предметною наукою — судовою механікою.</p> <p>Судова механіка може опинитися однією з предметних наук, такою, наприклад, як сформовані в якості судової науки — судова біологія. Судова механіка може стати основною і для експертної науки — судово-механічної експертизи. Експертизи з такою назвою проводяться на практиці, коли, наприклад, можна вирішувати питання про особливості перекидання транспортних засобів, визначення навантаження, прикладеного до об'єкту при його переїзді транспортним засобом, і в інших подібних випадках. Доручається проведення таких експертиз особам, які знають не тільки основи судової експертизи, але теоретичну механіку, опір матеріалів тощо.</p>	<p>Учитывая тесную интеграцию методов криминалистических исследований с методами и теоретическими понятиями указанных наук, Т.В.Толстухина, например, предлагает выделить в криминалистике техническое направление, которое со временем может стать самостоятельной предметной наукой - судебной механикой.</p> <p>Судебная механика может оказаться одной из предметных судебных наук, такой, например, как сформировавшаяся в качестве судебной науки - судебная биология. Судебная механика может стать основой и для экспертной науки - судебно-механической экспертизы. Экспертизы с таким названием производятся на практике, когда, например, нужно решить вопрос об особенностях опрокидывания транспортных средств, определения нагрузки, приложенной к объекту при его переезде транспортным средством, и в других случаях. Поручают их производство лицам, сведущим не только в основах судебной экспертизы, но и в теоретической механике, сопротивлении материалов.</p>
<p>С. 25–26.</p>	<p>С. 38–39.</p>
<p>Таким чином, крім інтеграції знань в галузі хімії, біології, ботаніки, зоології, також відбувається інтеграція знань і в галузі медицини, математики.</p> <p>У зв'язку з комп'ютеризацією бухгалтерського обліку та звітності в останнє десятиріччя починає</p>	<p>Таким образом, помимо интеграции знаний в области химии, биологии, ботаники, зоологии, также происходит интеграция знаний в области медицины, математики.</p> <p>В связи с компьютеризацией бухгалтерского</p>

<p>зароджуватися новий вид економічної експертизи: комплексна експертиза (технічна і бухгалтерська) конкретних комп'ютерних бухгалтерських програм на предмет їх відповідності чинним правилам постановки бухгалтерського обліку та звітності. Очевидно, що найбільшими можливостями корекції облікової банківської і бухгалтерської інформації володіють системні програмісти та технічний персонал, обслуговуючий ЕОМ. Відомо, що незаконне комп'ютерне нарахування грошових сум на рахунки реальних та уявних клієнтів здійснюється різними шляхами:</p> <p>а) приписуванням рахунку «чужої» історії, тобто модифікації даних в системі автоматизації банківських операцій, яка призводить до появи сум, які реально на даний рахунок не нараховувалися;</p> <p>б) збільшенням цих надлишкових сум на рахунок в процесі автоматичного перерахунку залишків, пов'язаного з переходом до комерційного курсу відповідної валюти;</p> <p>в) нарахуванням і отриманням надлишкових сум на рахунках при автоматичному переліку залишків за рахунок попереднього збільшення залишкових сум, що досягається тимчасовим переносом коштів з рахунків з іншим кодом валюти і їх наступним поверненням на рахунки;</p> <p>г) нарахування процентів на незаконно сформовані суми.</p> <p>Перепишуючи чужий текст, Гурак свідомо видалив слово «рублёвых». Плагіат.</p>	<p>учёта и отчётности в последнее десятилетие начинается зарождаться новый вид экономической экспертизы: комплексная экспертиза (техническая и бухгалтерская) конкретных компьютерных бухгалтерских программ на предмет их соответствия действующим правилам постановки бухгалтерского учёта и отчётности. Очевидно, что наибольшими возможностями корректировки учётной банковской и бухгалтерской информации располагают системные программисты и технический персонал, обслуживающий ЭВМ. Известно, что «незаконное компьютерное начисление денежных сумм на счета реальных и вымышленных клиентов осуществляется различными путями:</p> <p>1) приписыванием счёту «чужой» истории, т.е. модификации данных в системе автоматизации банковских операций, приводящей к появлению сумм, которые реально на данный счёт не зачислялись;</p> <p>2) увеличением этих избыточных сумм на счёте в процессе автоматического пересчёта остатков, связанного с переходом к коммерческому курсу соответствующей валюты;</p> <p>3) начислением и получением избыточных сумм на счетах при автоматическом пересчёте рублёвых остатков за счёт предварительного увеличения остаточных сумм, что достигается временным переносом средств со счетов с другим кодом валюты и их последующим возвращением на исходные счета;</p> <p>4) начислением процентов на незаконно образованные суммы»⁴⁶.</p>
<p>С. 26.</p>	<p>С. 39–40.</p>
<p>Встановлювати фактичні дані в таких випадках на основі спеціальних знань у галузі математики, інформатики і засобів обчислювальної техніки, а також за допомогою спеціалістів по веденню банківського обліку з використанням комп'ютерних програм, документообігу і організації бухгалтерського обліку та звітності.</p> <p>Отже, поява нового підвиду економічної експертизи — економічної експертизи комп'ютерних бухгалтерських програм — пояснюється виключно процесами інтеграції наукових знань.</p> <p>Таким чином, при проведенні економічних експертиз відбувається інтеграція таких знань: юридичних (цивільне право, фінансове право, кредитне право, податкове право, підприємницьке право, криміналістика), економіки, бухгалтерського обліку, математики, інформатики, електроніки, обчислювальної техніки, хімії, медицини, біології, зоології, ботаніки. Можливо інтеграція знань не обмежується приведеним переліком.</p>	<p>Устанавливать фактические данные в таких случаях возможно на основе специальных познаний в области математики, информатики и средств вычислительной техники, а также с помощью специалистов по ведению банковского учёта с использованием компьютерных программ, документооборота и организации бухгалтерского учёта и отчётности.</p> <p>Итак, появление нового подвида экономической экспертизы -экономической экспертизы компьютерных бухгалтерских программ -обусловлено исключительно происходящими процессами интеграции научных знаний.</p> <p>Таким образом, при проведении экономических экспертиз происходит интеграция следующих знаний: юридических (гражданское право, финансовое право, кредитное право, налоговое право, предпринимательское право, корпоративное право, криминалистика), экономики, бухгалтерского учёта, математики, информатики, электроники, вычислительной техники, химии, медицины, биологии, зоологии, ботаники. Возможно, интеграция знаний не ограничивается приведённым перечнем.</p>
<p>С. 26.</p>	<p>С. 40.</p>
<p>Аналіз наукової літератури показує, що в результаті розвитку і формування судової експертизи, нею накопичений певний досвід запозичення та використання знань інших наук, а також деякими вченими позначені деякі питання, які стосуються інтеграційних процесів, що здійснюються в криміналістиці і судовій експертизі.</p> <p>Проте, слід відмітити, що не прослідковується ні системності, ні єдиноутворення в розумінні та тлумаченні інтеграційних процесів, що відбуваються в</p>	<p>Анализ научной литературы показывает, что в результате развития и формирования судебной экспертизы, ею накоплен определённый опыт заимствования и использования знаний других наук, а также некоторыми учёными обозначены отдельные вопросы, касающиеся интеграционных процессов, происходящих в криминалистике и судебной экспертизе.</p> <p>Однако, следует отметить, что не прослеживается ни системность, ни единообразие в понима-</p>

<p>криміналістиці і судовій експертизі. Немає чіткого розуміння, що ж інтегрується в судову експертизу — наука чи знання? Різні вчені тлумачать це по-різному [289; 31; 64; 80]. Дана розбіжність оцінок з приводу інтеграційних процесів, що відбуваються в судовій експертизі, призводить до різноманітного розуміння процесів, що здійснюються в науці, а відповідно, розбіжностей і в понятійному апараті, розробці теоретичних положень та їх реалізації в судово-експертній практиці.</p> <p>Покликання [289; 31; 64; 80] – на ті самі джерела, що й [47] у дисертації Сухової. Плагіат.</p>	<p>нии и толковании происходящих в судебной экспертизе интеграционных процессов. Нет чёткого понимания, что же интегрируется в судебную экспертизу - науки, знания? Различные учёные трактуют это по-разному⁴⁷. Данная разрозненность оценок по поводу протекающих в судебной экспертизе интегративных процессов приводит к различному пониманию происходящих в науке процессов, а соответственно, различиям в понятийном аппарате, разработке теоретических положений и их реализации в судебно-экспертной практике.</p>
<p>С. 26–27.</p>	<p>С. 40–41.</p>
<p>Відсутність єдиної точки зору з даного питання дозволило нам акцентувати увагу на такі теоретичні поняття як «інтеграційні зв'язки» та «інтеграція знань» (запропоновані Т.Е. Суховою [360, 362]), які будуть розглянуті нами детально в даній роботі. Під знаннями розуміється «перевірений практикою результат пізнання дійсності, правильне її відображення в мисленні людини» [55, с. 166; 57, с. 465]. Під інтеграцією розуміється: переклад з латинської — «поновлення, здійснення»; поняття теорії систем, яке означає стан поєднання окремих диференційованих частин в ціле, а також процес, який призводить до цього стану; термін інтеграція також застосовується для характеристики процесу зближення і зв'язку наук, що здійснюється поряд з їх диференціацією» [51, с. 308].</p> <p>Стосовно судової експертизи, С.Ф. Бичкова використовує дані поняття так: «якщо розглядати науку як діяльність з набуття нових знань та їх використання в різноманітних практичних сферах, то наука як система знань виступає як один з компонентів наукової діяльності...» [64, с. 87]. Під наукою розуміється «система знань про закономірності розвитку природи, суспільства, мислення, а також окрема галузь таких знань» [281, с. 339].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Отсутствие единообразия мнений по данному вопросу позволило нам предложить такие теоретические понятия как «интеграционные связи» и «интеграция знаний», которые будут нами рассмотрены подробно в настоящей работе. Под знанием понимается «проверенный практикой результат познания действительности, верное её отражение в мышлении человека».⁴⁸ Под интеграцией понимается: 1) перевод с латинского «восстановление, восполнение; 2) понятие теории систем, означающее состояние связанности отдельных дифференцированных частей в целое, а также процесс, ведущий к такому состоянию; 3) термин интеграция применяется также для характеристики процесса сближения и связи наук, происходящего наряду с их дифференциацией».⁴⁹ Применительно к судебной экспертизе С.Ф.Бичкова использует данные понятия следующим образом: «Если рассматривать науку как деятельность по производству новых знаний и их использованию в многообразных практических сферах, то наука как система знаний выступает в качестве одного из компонентов научной деятельности...».⁵⁰ Под наукой понимается «система знаний о закономерностях развития природы, общества, мышления, а также отдельная отрасль таких знаний».⁵¹</p>
<p>С. 27.</p>	<p>С. 41–42.</p>
<p>Щодо інтеграційних процесів у судовій експертизі, то нам уявляється більш правильним використати термін «інтеграція знань», а не «інтеграція наук» як це роблять О.М. Сичивиця і М.Г. Чепіков [336, с. 14; 387]. Теорія та практика судової експертизи показує, що при проведенні експертних дій не інтегруються цілі науки як системи знань, а експерти використовують лише окремі знання з різних наук. Наприклад, при проведенні балістичних, почеркознавчих, відеофоноскопічних, фототехнічних експертиз не використовуються повністю знання в галузі молекулярної фізики і хімії, хоча й застосовуються хімічні методи розділення і концентрування, рентгеноскопичні методи, рентгенографічні методи та інші знання з галузі вказаних наук. Як ми показали, математика використовується при проведенні всіх класів експертиз, але математика як наука не використовується в цілому. Так, експертами не застосовуються інтегральні обчислення, безмежно малі величини і т.п., але судова експертиза за мірою необхідності використовує окремий</p>	<p>Что же касается интеграционных процессов в судебной экспертизе, то нам представляется более правильным использовать термин «интеграция знаний», а не «интеграция наук» как это делают О.М.Сичивица, М.Г.Чепиков⁵². Теория и практика судебной экспертизы показывает, что при производстве экспертных действий не интегрируются целые науки как системы знаний, а эксперты используют лишь отдельные знания из разных наук. Например, при производстве баллистических, почерковедческих, видеофоноскопических, фототехнических экспертиз не используются полностью знания в области молекулярной физики и химии, хотя и применяются химические методы разделения и концентрирования, рентгеноскопические методы, рентгенографические методы и другие знания из области указанных наук. Как мы показали в своей классификации, математика используется при проведении всех классов экспертиз, но математика как наука не используется в целом. Так, экспертами не применяются интегральные исчис-</p>

<p>математичний апарат. Тому, ми притримуємося позиції, що більш доцільним і правильним буде використовувати поняття «інтеграція знань».</p> <p>Доказом плагіату з дисертації Сухової є подвійне покликання [336, с. 14; 387] на ті самі джерела, яке має таку саму форму, як і в неї: сторінка для першого джерела присутня, а для другого – відсутня.</p>	<p>ления, бесконечно малые величины и т.п., но судебная экспертиза по мере необходимости использует отдельный математический аппарат. Поэтому, мы придерживаемся позиции, что более целесообразно и правильно использовать понятие «интеграция знаний».</p> <p>Покликання [52] – це: Сичивица О.М. Сложные формы интеграции науки. М., 1983.С. 14; Чепиков М.Г. Интеграция науки. М, 1981.</p>
<p>С. 27–28.</p>	<p>С. 42–43.</p>
<p>На основі інтеграції знань встановлюються стійкі взаємні інтеграційні зв'язки між науками. Під зв'язками розуміють «взаємообумовленість існування явищ, розділених у просторі та (чи) у часі. З виявлення стійкості і необхідних зв'язків починається людське пізнання, а в основі науки лежить аналіз зв'язку причини та наслідку... Розвиток науки у ХХ сторіччі супроводжується постійним розширенням типології зв'язків, які стають предметом вивчення» [380, с. 573]. Пояснення поняття «інтеграційні зв'язки» між науками нами буде дано в підрозділі третьому даного розділу.</p> <p>Зміст інтеграції знань полягає в подоланні дефіциту інформації і розширенні експертного висновку, і, як наслідок, у покращенні його надійності.</p> <p>Організаційно-методичне значення застосування інтеграції знань полягає в тому, що це забезпечує організацію взаємодії спеціалістів різного профілю при дослідженні одних і тих самих носіїв інформації в складних технологічних циклах при виділенні відповідних проміжних завдань та будуванні алгоритмів дій.</p> <p>Організаційно-управлінське значення застосування інтеграції знань полягає в забезпеченні взаємодії структурних підрозділів експертних, оперативно-розшукових, слідчих та судових служб і органів.</p> <p>Процесуальне значення застосування інтеграційних знань полягає в тому, що це дозволяє найбільш обґрунтовано вирішити проблему процесуальної відповідальності експерта за дачу висновку в умовах, коли його спеціальні пізнання дозволяють йому прийняти участь в формуванні кінцевого висновку, збільшить його об'єктивність та достовірність.</p>	<p>На основі інтеграції знань встановлюються стійкі взаємні інтеграційні зв'язки між науками. Під зв'язками розуміють «взаємообумовленість існування явищ, розділених у просторі та (чи) у часі. З виявлення стійкості і необхідних зв'язків починається людське пізнання, а в основі науки лежить аналіз зв'язку причини та наслідку... Розвиток науки у ХХ сторіччі супроводжується постійним розширенням типології зв'язків, які стають предметом вивчення» [380, с. 573]. Пояснення поняття «інтеграційні зв'язки» між науками нами буде дано в підрозділі третьому даного розділу.</p> <p>Зміст інтеграції знань полягає в подоланні дефіциту інформації і розширенні експертного висновку, і, як наслідок, у покращенні його надійності.</p> <p>Організаційно-методичне значення застосування інтеграції знань полягає в тому, що це забезпечує організацію взаємодії спеціалістів різного профілю при дослідженні одних і тих самих носіїв інформації в складних технологічних циклах при виділенні відповідних проміжних завдань та будуванні алгоритмів дій.</p> <p>Організаційно-управлінське значення застосування інтеграції знань полягає в забезпеченні взаємодії структурних підрозділів експертних, оперативно-розшукових, слідчих та судових служб і органів.</p> <p>Процесуальне значення застосування інтеграційних знань полягає в тому, що це дозволяє найбільш обґрунтовано вирішити проблему процесуальної відповідальності експерта за дачу висновку в умовах, коли його спеціальні пізнання дозволяють йому прийняти участь в формуванні кінцевого висновку, збільшить його об'єктивність та достовірність.</p>
<p>С. 29.</p>	<p>С. 77.</p>
<p>Проблема напрямів і форм інтеграції досягнень інших наук у криміналістику, особливо з позиції методології даної науки, досить докладно розкрита в криміналістичній літературі. Їй приділяли увагу В.П. Бахін [20; 24], Р.С. Белкін [35; 42], А.І. Вінберг [76; 77], В.Г. Гончаренко [102; 104], В.А. Журавель [133], А.В. Іщенко [24; 151; 152], В.О. Коновалова [186; 188], В.К. Лисиченко [236], М.Я. Сегай [331], М.О. Селиванов [333; 334], О.Р. Шляхов [396; 398; 400; 4001], трохи пізніше — Т.В. Аверьянова [3], О.Р. Росінська [314; 315], Т.Е. Сухова [360; 361; 362] й ін.</p> <p>Покликання в цьому абзаці дисертації Гурака відсутні в дисертації Сухової. Частина прізвищ змінена.</p> <p>Покликання на справжнє джерело відсутнє.</p>	<p>Проблема напрямів і форм інтеграції знань інших наук в судову експертизу з позиції методології даної науки досить докладно розкрита в криміналістической літературі. Їй уделяли внимание Т.В.Аверьянова, Р.С.Белкин, С.Ф.Бычкова, А.И.Винберг, В.Я.Колдин, В.В.Крылов, Н.П.Майлис, Н.Т.Малаховская, Н.С.Полевой, Е.Р.Российская, Л.Д. Самыгин, Н.А.Селиванов, Н.П.Яблоков и др.</p>

<p>Плагіат. С. 29–30.</p>	<p>С. 77–78.</p>
<p>Зокрема, Т.В. Аверьянова, аналізуючи теоретичні аспекти цієї проблеми і результати її дослідження попередниками, виділила біля десяти напрямів і форм інтеграції наукових знань в криміналістику і судову експертизу. А саме: перенесення ідей і уявлень (на евристичному рівні); використання поняттєво-концептуального апарата; формування комплексних міждисциплінарних проблем і напрямів досліджень, формування нових наукових дисциплін «граничного» типу (міжгалузевих); зближення наук, які різняться своїми предметними галузями і науковими дисциплінами різних типів — фундаментальних і прикладних; універсалізація засобів мови науки, вироблення регіональних загальнонаукових форм і засобів пізнання; посилення взаємодії між філософськими і нефілософськими (окремонауковими) знаннями, посилення інтегративної ролі філософії [4, с. 210-217].</p> <p>Покликання [4] – на те саме джерело, що і [126] в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>В частности, Т.В.Аверьянова, анализируя теоретические аспекты этой проблемы и результаты её исследования предшественниками, выделила около десяти направлений и форм интеграции научных знаний в судебную экспертизу. В их числе: «перенос идей и представлений (на эвристическом уровне), использование понятийно-концептуального аппарата, формирование комплексных междисциплинарных проблем и направлений исследований, формирование новых научных дисциплин «пограничного» типа, сближение наук, различающихся своими предметными областями и научных дисциплин различных типов - фундаментальных и прикладных, универсализация средств языка науки, выработка региональных общенаучных форм и средств познания, усиление взаимодействия между философскими и нефилософскими (частнонаучными) знаниями, усиление интеграционной роли философии»¹²⁶</p>
<p>С. 30.</p> <p>Розділяючи в цілому подібний підхід до класифікації напрямів інтеграції, слід зазначити акцент на теоретичні, наукознавчі аспекти проблеми. Це, безумовно, важливо для пізнання механізму формування системи криміналістичних знань, для росту самопізнання науки. Однак цільове призначення будь-якої науки, особливо прикладної — це служіння практиці. В остаточному підсумку криміналістична практика є замовником і споживачем тих знань, які інтегруються з інших наук через криміналістику. Дана обставина, на нашу думку, дає підставу для диференціації основних напрямів інтеграції досягнень інших наук у криміналістику на дві великі групи, а саме, на пізнавальному й емпіричному (діяльнісному) рівні.</p> <p>На пізнавальному рівні, власне кажучи, інтеграція виступає як засіб і джерело формування окремо наукової методології, «корені якої ... — за висловлюванням Р.С. Белкіна, — у філософії, що визначає світоглядні ідеї і принципи» [42, с. 11]. При цьому знаходять свою реалізацію основні, базисні положення матеріалістичної діалектики з урахуванням особливостей спеціального наукового знання, реалізуються можливості філософії як науки, що покликана розробляти методологію взаємодії наук, «намацувати і діалектично досліджувати природу «стиків», «переходів» між різними галузями знань, діалектичні перетворення протилежностей, механізм роздвоєння єдиного і методологію пізнання «суперечливих моментів його» [287, с. 77]. На цьому рівні найбільш помітні зусилля вчених-криміналістів навчальних закладів.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>С. 27–28.</p> <p>Интеграции научных знаний неизбежно и постоянно сопутствует процесс их дифференциации. «С ним, в частности, связываются возможности более углубленного и обстоятельного изучения предмета познания. Следует отметить явно прослеживаемый в нём акцент на теоретические, науковедческие аспекты проблемы. Это, безусловно, очень важно для познания механизма формирования системы знаний в судебной экспертизе, для роста самосознания науки. Однако целевое назначение любой науки, особенно прикладной - это служение практике. В конечном итоге судебно-экспертная практика является заказчиком и потребителем тех знаний, которые интегрируются из других наук через судебную экспертизу»²⁶. Данное обстоятельство служит основанием для дифференциации основных направлений интеграции достигнений других наук в судебной экспертизе на две большие группы, а именно - на познавательном и эмпирическом уровнях.</p> <p>На познавательном уровне по существу интеграция выступает как средство и источник формирования частнонаучной методологии, «корни которой в философии, определяющей мировоззренческие идеи и принципы»²⁷. При этом, находя своё применение, основные, базисные положения материалистической диалектики с учётом особенностей специального научного знания, реализуют возможности философии как науки, которая призвана разрабатывать методологию взаимодействия наук, «нащупывать и диалектически исследовать природу «стыков», «переходов» между разными областями знаний, диалектические превращения противоположностей, механизмы раздвоения единого и методологию познания «противоречивых моментов его»²⁸. На этом уровне наибольшую работу проводят учёные-криминалисты.</p>
<p>С. 30.</p>	<p>С. 28–29.</p>

<p>Разом з тим, будучи взаємозалежною системою єдиної і різноманітної у своїх проявах природи явищ, фактів, процесів, криміналістика виконує два найважливіші завдання. По-перше, вона розкриває їх сутність, особливості їх прояву в навколишньому середовищі, проникає в сам механізм відповідних закономірностей з метою «управління» ними і що особливо важливо, передбачення нових явищ і процесів; по-друге, відкриває можливості розумного, цілеспрямованого використання таких закономірностей в практиці розкриття і розслідування злочинів. Виникнувши і розвиваючись як комплексна наукова галузь знання, синтезує в собі досягнення інших наук, криміналістика вже в новій якості ставить перед собою і вирішує міжнаукові проблеми, зрозуміло, з орієнтацією на практику боротьби зі злочинністю. А це припускає запозичення з інших наук не тільки теоретичних положень чи ідей, але і розроблених ними засобів, прийомів, методів вирішення практичних задач. При цьому більш важлива роль належить фахівцям-криміналістам науково-практичних установ.</p>	<p>Вместе с тем, являясь взаимосвязанной системой с единой и многообразной в своих проявлениях природой явлений, фактов, процессов, судебная экспертиза выполняет две важнейшие задачи. Во-первых, она раскрывает их сущность, особенности их проявления в окружающей среде, проникает в сам механизм соответствующих закономерностей с целью «управления» ими и, что особенно важно, предвидения новых явлений и процессов; во-вторых, открывает возможности разумного, целенаправленного использования таких закономерностей в практике судебной экспертизы. Возникнув и развиваясь на основании интеграции научных знаний, объединяя в себе достижения других наук, судебная экспертиза ставит перед собой и решает проблемы, разумеется, с ориентацией на практику борьбы с преступностью. «А это предполагает заимствование у других наук не только теоретических положений или идей, но и разработанных ими средств, приёмов, методов решения практических задач. При этом в данном направлении более важная роль принадлежит экспертам-практикам»³⁰.</p>
<p>С. 30–31.</p>	<p>С. 29.</p>
<p>Інтеграція досягнень інших наук у практику розкриття і розслідування злочинів, тобто на емпіричному рівні характеризується цільовою діяльністю по розробці криміналістичних засобів і методів і їх впровадженню в практику розкриття злочинів. Власне кажучи тут практично реалізується у вигляді певного результату потенціал криміналістики, накопичений нею як наукою на пізнавальному рівні. При цьому розкривається зміст того, що прийнято називати «зв'язком науки з практикою». Такий зв'язок базується не тільки на цілком криміналістичних знаннях, але і на знаннях інших наук, зокрема, теорії управління, наукової організації праці, інформатики і т.п. Отже, він (зв'язок) ініціює інтерес криміналістів до знань, що не відносяться до предмета криміналістики, але без яких важко собі уявити не тільки практичну реалізацію знань, що інтегруються в неї, але і саморозвиток даної науки.</p> <p>«Саморозвиток» – помилковий переклад російського вислову «само развитие». Плагіат.</p>	<p>Інтеграція знань із різних областей наук в експертну практику, т.е. на емпіричному (деятельном) рівні характеризується цільовою діяльністю по розробці засобів і методів їх впровадження в практику розкриття злочинів. Особливо важним являється розробка експертних технологій на основі інтеграції знань. По суті, це практичне реалізується в формі визначеного результату потенціал криміналістики, накопичений нею як наукою на пізнавальному рівні. При цьому розкривається зміст того, що прийнято називати «зв'язком науки з практикою». Така зв'язок базується не тільки на суто експертних знаннях, але і на знаннях інших наук, зокрема, математики, інформатики, криміналістики (логіка слідства, НОТ експерта, теорія ОРД і др.), наукової організації праці, управління і т.п. Следователно, така зв'язок ініціює інтерес до знань, строго говоря, не относящимся к предмету судебной экспертизы, но «без которых трудно представить не только практическую реализацию интегрируемых в неё знаний, но и само развитие данной науки»³¹.</p>
<p>С. 31.</p>	<p>С. 29.</p>
<p>Важливо відзначити, що на діяльносному рівні інтеграція досягнень інших наук у криміналістику, не тільки здобуває більш виражену практичну спрямованість, але і виявляється в більш масових формах. Вона стає долею чи предметом професійного інтересу не тільки окремих вчених-теоретиків, скільки творців криміналістичних засобів і методів, а також, що не менш важливо, широкого кола криміналістів — практичних працівників.</p>	<p>Важно отметить, что на деятельном уровне, интеграция знаний в судебную экспертизу, не только приобретает более выраженную практическую направленность, но и проявляется в наиболее массовых формах. Она становится предметом профессионального интереса не только учёных-криминалистов, сколько экспертов-практиков и работников правоохранительных органов.</p>
<p>С. 36.</p>	<p>С. 43–44.</p>
<p>1.3. Систематизація та класифікація інтеграції знань як напрям розвитку судової експертизи</p> <p>Важливим кроком до подальшого розвитку судової експертизи, як нам уявляється, є визначення завдань, що стоять перед процесом інтеграції знань, причому не тільки в науково-дослідній, але і практичній, а також навчально-педагогічній діяльності.</p> <p>У науково-дослідній діяльності з інтеграцією пов'язується виконання найрізноманітніших зав-</p>	<p>1.2. Систематизація інтеграції знань як напрям розвитку судової експертизи.</p> <p>Важним шагом к дальнейшему развитию судебной экспертизы, нам представляется, является определение стоящих перед процессом интеграции знаний задача причём не только в научно-исследовательской, но и практической, а также учебно-педагогической деятельности.</p> <p>В научно-исследовательской деятельности с интеграцией связывается решение самых разно-</p>

<p>дань. При цьому і роль інтеграції і її місце в науковому дослідженні визначаються по-різному, в залежності від того, як трактується інтеграція: як певний етап наукового дослідження [51, с. 307] або як результат цього дослідження [380, с. 230]. Найбільш широко основні науково-дослідні можливості інтеграції проявляються в сприянні прямуюванню науки або окремої галузі знання з щабля емпіричного обґрунтування системного підходу. Такий підхід можливий лише за умови теоретичного осмислення розмаїття вже наявних фактів і знань. Об'єктивні процеси інтеграції знань у практичній діяльності експертів стимулюють «розвиток теоретичних аспектів науки або техніки, а створення класифікації є якісним стрибком у розвитку знання» [54, с. 269].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>образных задач. При этом и роль интеграции и её место в научном исследовании определяются по-разному, в зависимости от того, как трактуется интеграция: как определённый этап научного исследования⁵⁴ либо как результат этого исследования⁵⁶. Наиболее широко основные научно-исследовательские возможности интеграции проявляются в содействии движению науки или отдельной отрасли знания со ступени эмпирического накопления знаний на уровень теоретического обоснования системного подхода. Такой подход возможен лишь при условии теоретического осмысления многообразия уже имеющихся фактов и знаний. Объективные процессы интеграции знаний в практической деятельности экспертов стимулируют «развитие теоретических аспектов науки или техники, а создание классификации является качественным скачком в развитии знания»⁵⁶.</p>
<p>С. 36–37.</p>	<p>С. 44.</p>
<p>На наш погляд, основне значення інтеграції виражається в створенні передумов для систематизації наукових знань про ті або інші закономірності, що складають предмет судової експертизи як науки, яка узагальнює результати всіх попередніх наукових досліджень і в той же час виводить науку на якісно інший, більш високий рівень. Інтеграція в процесі дослідження предмета пізнання дозволяє глибше проникати в сутність досліджуваного об'єкта, повніше визначати його властивості, зв'язки, структуру. «Не варто забувати і про евристичні можливості інтеграції, які дозволяють передбачати ще непізнане, як це роблять за допомогою інших наукових методів» [43, с. 53].</p> <p>Покликання [43] – на те саме джерело, що і [57] в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>На наш взгляд, основное значение интеграции выражается в создании предпосылок для систематизации научных знаний о тех или иных закономерностях, составляющих предмет судебной экспертизы как науки, обобщающей результаты всех предшествующих научных исследований и в то же время выводящей науку на качественно иной, более высокий уровень. Интеграция в процессе исследования предмета познания позволяет глубже проникать в сущность исследуемого объекта, полное определять его свойства, связи, структуру. «Не следует забывать и об эвристических возможностях интеграции, позволяющих предвидеть ещё непознанное, как это делают с помощью других научных методов»⁵⁷.</p>
<p>С. 37.</p>	<p>С. 44–45.</p>
<p>Необхідно відмітити, що значення інтеграції для науково-дослідної діяльності цим не вичерпується. Інтеграція окремих наукових знань відіграє важливу роль у визначенні напрямів подальших наукових досліджень не тільки в галузі судової експертизи, але також і розділів криміналістичної науки — криміналістичної тактики та методики розслідування окремих видів злочинів. Інтеграція знань дає можливість найбільш повно і системно розробити різноманітні криміналістичні рекомендації щодо розслідування злочинів, які найбільш відповідають потребам практики.</p> <p>З урахуванням викладеного можна виділити такі загальні завдання, які стоять перед науково-дослідним напрямком інтеграції в судовій експертизі:</p> <ul style="list-style-type: none"> — подальше вдосконалення загальної теорії судової експертизи; — подальша систематизація понятійного апарату судової експертизи з урахуванням об'єктивних процесів інтеграції знань; — розвиток і вдосконалення понятійного апарату та термінології судової експертизи на підставі інтеграції знань; — розкриття інтеграційних зв'язків судової експертизи, різноманітних розділів криміналістики, 	<p>Необходимо отметить, что значение интеграции для научно-исследовательской деятельности этим не исчерпывается. Интеграция отдельных научных знаний играет важную роль в определении направлений дальнейших научных исследований не только в области судебной экспертизы, но также и разделов криминалистической науки - криминалистической тактики и методики расследования отдельных видов преступлений. Интеграция знаний даёт возможность наиболее полно и системно разработать различные криминалистические рекомендации по расследованию преступлений, наиболее отвечающие потребностям практики.</p> <p>С учётом изложенного можно выделить следующие общие задачи, которые стоят перед научно-исследовательским направлением интеграции в судебной экспертизе:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дальнейшее совершенствование общей теории судебной экспертизы; - дальнейшая систематизация понятийного аппарата судебной экспертизы с учётом объективных процессов интеграции знаний; - развитие и совершенствование понятийного аппарата и терминологии судебной экспертизы на основании интеграции знаний;

<p>інших наук;</p> <ul style="list-style-type: none"> — розробка нових класифікаційних систем у судовій експертизі, заснованих на інтеграційних зв'язках та інтеграції знань, відповідно до положень науки і потреб практики; — визначення нових інтеграційних напрямів наукових досліджень в галузі судової експертизи; — теоретичне обґрунтування використання наукових розробок, заснованих на інтеграції знань, в експертній практиці; — розширення сфери використання комп'ютерних технологій в розробці й удосконалюванні інтеграційних експертних досліджень. <p>В практичній діяльності можна виділити такі загальні завдання, які стоять перед використанням інтеграції знань в судовій експертизі:</p> <ul style="list-style-type: none"> — забезпечення науково обґрунтованою інформацією про сутність і види явищ, що зустрічаються в ході експертного дослідження, заснованих на інтеграції знань; — досягнення простоти, доступності класифікацій, заснованих на інтеграції знань, легкості сприйняття та розуміння їх експертами-практиками; — використання класифікацій, заснованих на інтеграції знань, при проведенні експертних досліджень; — забезпечення використання методик експертного дослідження, заснованих на інтеграції знань; — законодавче закріплення проведення комплексної експертизи. 	<ul style="list-style-type: none"> - раскрытие интеграционных связей судебной экспертизы, различных разделов криминалистики, иных наук; - разработка новых классификационных систем в судебной экспертизе, основанных на интеграционных связях и интеграции знаний, в соответствии с положениями науки и потребностями практики; - определение новых интеграционных направлений научных исследований в области судебной экспертизы; - теоретическое обоснование использования научных разработок, основанных на интеграции знаний, в экспертной практике; - расширение сферы использования компьютерных технологий в разработке и совершенствовании интеграционных экспертных исследований. <p>В практической деятельности можно выделить следующие общие задачи, стоящие перед использованием интеграции знаний в судебной экспертизе:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обеспечение научно обоснованной информацией о сути и видах встречаемых в ходе экспертного исследования явлений, основанных на интеграции знаний; - достижение простоты, доступности классификаций, основанных на интеграции знаний, лёгкости восприятия и понимания их экспертами-практиками; - использование классификаций, основанных на интеграции знаний, при проведении экспертных исследований; - обеспечение использования методик экспертного исследования, основанных на интеграции знаний; - законодательное закрепление проведения комплексной экспертизы.
<p>С. 37–38.</p>	<p>С. 45–46.</p>
<p>В якості самостійної групи можливо виділити завдання, виконання яких спрямоване на більш ефективне і якісне використання розроблених наукою класифікацій, побудованих на підставі інтеграції знань, в рамках навчально-педагогічної діяльності. Не дивлячись на те, що закономірності педагогічної діяльності не входять до предмету судової експертизи і не впливають на розробку практичних рекомендацій, забезпечення можливості використання розроблених загальною теорією судової експертизи класифікацій в навчанні й удосконаленні фахових знань експертів і кадрів правоохоронних органів має важливе значення.</p>	<p>В качестве самостоятельной группы предлагается возможным выделить задачи, решение которых направлено на более эффективное и качественное использование разработанных наукой классификаций, построенных на основании интеграции знаний, в рамках учебно-педагогической деятельности. Не смотря на то, что закономерности педагогической деятельности не входят в предмет судебной экспертизы и не влияют на разработку практических рекомендаций, обеспечение возможности использования разработанных общей теорией судебной экспертизы классификаций в обучении и совершенствовании профессиональных знаний экспертов и кадров правоохранительных органов имеет важное значение.</p>
<p>С. 38.</p>	<p>С. 46.</p>
<p>Основною метою навчання судової експертизі є, на наш погляд, підготовка майбутніх співробітників правоохоронних органів, у тому числі експертів, до цілеспрямованої й ефективної діяльності по розслідуванню злочинів. Проводячи аналогію вивчення судової експертизи та криміналістики, можна погодитися із С.І. Цветковим, який вважає, що зміст судової експертизи, як і криміналістики також «...неминуче розкривається через форми та методи навчання» [384, с. 255].</p> <p>Покликання [384] – на те саме джерело, що і [58] в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє.</p>	<p>Основной целью обучения судебной экспертизе является, на наш взгляд, подготовка будущих работников правоохранительных органов, в том числе экспертов, к целенаправленной и эффективной деятельности по расследованию преступлений. Проводя аналогию изучения судебной экспертизы и криминалистики, можно согласиться с С.И.Цветковым, который считает, что содержание судебной экспертизы как и криминалистики также «...неизбежно раскрывается через формы и методы обучения»⁵⁸.</p>

Плагіат.	
С. 38.	С. 46–47.
<p>Відображені в навчальній літературі експертні теорії відповідають науковим аналогам. Ми пропонуємо ввести в навчальну літературу і процес викладання поняття «об'єктивного вирішення експертних завдань, основою якого є інтеграція знань». Розширення меж використання класифікацій, що мають в основі інтеграцію знань, у викладанні судової експертизи дозволить краще усвідомити сутність досліджуваних даною наукою предмета й об'єктів, забезпечить більш ефективне втілення в життя запропонованих наукою рекомендацій, вплине на творчий підхід до розв'язання виникаючих у ході проведення експертиз задач.</p> <p>Основну роль в побудові та використанні класифікацій, в тому числі й у судовій експертизі, відіграють принципи класифікації. Під принципом (від латинського <i>principium</i> — початок, основа) варто розуміти ті основні умови, які визначають гносеологічну спрямованість наукових досліджень, розглядаючи їх при цьому в якості одного із різновидів єдиного по своїй гносеологічній сутності процесу наукового пізнання об'єктивного світу [42, с. 27]. Принципи класифікації вже розглядалися в криміналістичній літературі. Наприклад, П.Б. Куцоніс запропонував в якості таких принципи об'єктивності, зв'язку, розвитку, історизму, врахування практики [229, с. 20-22]. Т.В. Аверьянова в якості класифікаційних принципів вказує розвиток, структурність і взаємозв'язок класифікацій [3, с. 32].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Отражённые в учебной литературе экспертные теории соответствуют научным аналогам. Мы предлагаем ввести в учебную литературу и процесс преподавания понятие «объективного решения экспертных задач, основой которого является интеграция знаний». Расширение границ использования классификаций, имеющих в основе интеграцию знаний, в преподавании судебной экспертизы позволит лучше уяснить сущность исследуемых данной наукой предмета и объектов, обеспечит более эффективное претворение в жизнь предлагаемых наукой рекомендаций, окажет влияние на творческий подход к решению возникающих в ходе проведения экспертиз задач.</p> <p>Основополагающую роль в построении и использовании классификаций, в том числе и в судебной экспертизе, играют принципы классификации. Под принципом (от латинского <i>principium</i> - начало, основа) следует понимать те основные условия, которые определяют гносеологическую направленность научных исследований, рассматривая их при этом в качестве одной из разновидностей единого по своей гносеологической сущности процесса научного познания объективного мира⁵⁹. Принципы классификации уже рассматривались в криминалистической литературе. Например, П.Б.Куцонис предложил в качестве таковых принципы объективности, связи, развития, историзма, учёта практики⁶⁰. Т.В.Аверьянова в качестве классификационных принципов указывает развитие, структурность и взаимосвязь классификаций⁶¹.</p>
С. 38–39.	С. 47–48.
<p>На наш погляд, визначення принципів класифікації, яка має своєю підставою інтеграцію знань, повинно носити, насамперед, системний характер. Це дозволить уникнути об'єднання в одну групу таких різнорівневих і різнохарактерних принципів як загальнонаукові принципи, принципи системного підходу, логічні правила розподілу обсягу поняття і власне принципи судової експертизи.</p> <p>На нашу думку є доцільним виділення таких груп принципів, як основних умов побудови й існування класифікацій, заснованих на інтеграції знань.</p> <p>1. <i>Загальні принципи науки.</i> Такими є: принцип історизму, принцип системності науки і принцип об'єктивності науки. Принцип історизму є загальнометодологічним і застосовується у всіх науках. Він відбиває діалектичну вимогу розгляду предмета пізнання під кутом зору його виникнення, розвитку. Історизм — це, насамперед, вимога вивчення явища з урахуванням його походження й історичного розвитку. Цей принцип не варто змішувати з історичним методом пізнання. Даний принцип — більш широке поняття, в якому відбитий і визначений погляд на світ, на явища, і певний метод пізнання явищ. Принцип системності науки означає такий підхід до предмета пізнання, при якому судова експертиза в цілому, окремі її розділи і напрями, досліджувані нею об'єкти і явища розглядаються як елементи, тобто як взаємозалежні частини цілого. Даний принцип дозволяє розглядати в єдиній системі наукові знання, відображає дію такого загаль-</p>	<p>На наш взгляд, определение принципов классификации, имеющей своим основанием интеграцию знаний, должно носить, прежде всего, системный характер. Это позволит избежать объединения в одну группу таких разноуровневых и разнохарактерных принципов как общенаучные принципы, принципы системного подхода, логические правила деления объёма понятия и собственно принципы судебной экспертизы.</p> <p>Представляется целесообразным выделение следующих групп принципов, как основополагающих условий построения и существования классификаций, основанных на интеграции знаний:</p> <p>1. <i>Общие принципы науки.</i> Такими принципами являются : принцип историзма, принцип системности науки и принцип объективности науки. Принцип историзма является общеметодологическим и применяется во всех науках. Он отражает диалектическое требование рассмотрения предмета познания под углом зрения его возникновения, развития. Историзм - это, прежде всего, требование изучения явления с учётом его происхождения и исторического развития, Этот принцип не следует смешивать с историческим методом познания. Данный принцип - более широкое понятие, в котором отражены и определённый взгляд на мир, на явления, и определённый метод познания явления. Принцип системности науки означает такой подход к предмету познания, при котором судебная экспертиза в целом, отдельные её разделы и</p>

<p>ного закону науки, як закон безперервності накопичення наукового знання. Реалізація цього принципу забезпечує поступальний розвиток науки, тому що дозволяє погоджувати наявні знання з новими й очікуваними, сприяє дії законів розвитку науки [30, с. 238-240; 107, с. 143]. Принцип об'єктивності полягає в деполітизації, десуб'єктивізації науки. Стосовно інтеграції в судовій експертизі принцип об'єктивності означає, що перед нею повинні стояти обумовлені реальною дійсністю цілі та завдання.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>направления, изучаемые ею объекты и явления рассматриваются как элементы, то есть как взаимосвязанные части целого. Данный принцип позволяет рассматривать в единой системе научные знания, отражает действие такого всеобщего закона науки, как закон непрерывности накопления научного знания. Реализация этого принципа обеспечивает поступательное развитие науки, так как позволяет увязывать имеющиеся знания с новыми и ожидаемыми, способствует действию законов развития науки⁶². Принцип объективности состоит в деполитизации, десубъективизации науки. Применительно к интеграции в судебной экспертизе принцип объективности означает, что перед ней должны стоять обусловливаемые реальной действительностью цели и задачи.</p>
<p>С. 39.</p>	<p>С. 48–49.</p>
<p>2. Правила розподілу обсягу поняття. На наш погляд, ці правила повинні бути визнані принципами побудови будь-якої класифікації, оскільки пізнавальне значення буде мати тільки логічно правильно побудована класифікація. Як справедливо зауважив, ще в 1969 році М.О. Селиванов, «суворе дотримання правил розподілу понять є однієї з основ логічно витриманої методології» [333, с. 65]. У літературі традиційно приводиться чотири правила розподілу обсягу поняття:</p> <p>а) розподіл повинен бути розмірним, тобто повинні бути перераховані всі види подільного поняття;</p> <p>б) розподіл повинен здійснюватися тільки на одній підставі, тобто в процесі розподілу обрана ознака повинна залишатися тією самою і не замінюватися іншою ознакою;</p> <p>в) члени розподілу повинні виключати один одного, тобто конкретний предмет або явище повинні знаходитися тільки в обсязі одного якогось видового поняття і не входити в обсяг іншого видового поняття;</p> <p>г) розподіл повинен бути беззупинним, тобто в процесі розподілу потрібно переходити до найближчих видів, не пропускаючи їх [96, с. 52; 170, с. 56-57].</p> <p>3. Принципи системного підходу. Принципи системного підходу розкриті в загальнонауковій літературі [47; 48], а також визнаються основними при проведенні системних досліджень в криміналістиці [42, с. 129-130; 131, с. 13-18; 326, с. 10].</p> <p>Помилка перекладу: російське слово «непрерывный» неправильно перекладене як «беззупинний». Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>2.Правила деления объёма понятия. На наш взгляд, эти правила должны быть признаны принципами построения любой классификации, поскольку познавательное значение будет иметь только логически правильно построенная классификация. Как справедливо заметил, ещё в 1969 году Н.А.Селиванов, «строгое соблюдение правил деления понятий является одной из основ логически выдержанной методологии»⁶³. В литературе традиционно проводится четыре правила деления объёма понятия:</p> <p>1) деление должно быть соразмерным, то есть должны быть перечислены все виды делимого понятия;</p> <p>2) деление должно производиться только по одному основанию, то есть в процессе деления избранный признак должен оставаться одним и тем же и не подменяться другим признаком;</p> <p>3) члены деления должны исключать друг друга, то есть конкретный предмет или явление должны находиться только в объёме одного какого-либо видового понятия и не входить в объём другого видового понятия;</p> <p>4) деление должно быть непрерывным, то есть в процессе деления нужно переходить к ближайшим видам, не пропуская их⁶⁴.</p> <p>3.Принципы системного подхода. Принципы системного подхода раскрыты в общенаучной литературе⁶⁵, а также признаются основополагающими при проведении системных исследований в криминалистике .</p>
<p>С. 39–40.</p>	<p>С. 49–50.</p>
<p>Принцип цілісності зобов'язує розглядати будь-яке досліджуване явище (у нашому випадку, поняття) як щось ціле, що складається з частин, але не зведене до суми цих частин [123, с. 237]. У світлі зазначеного принципу середовище, в якому знаходяться інтеграційні класифікаційні системи (або іншими словами, системи понять), являє собою, на нашу думку, понятійний апарат судової експертизи як науки. Кожне поняття загальної теорії судової експертизи, відображаючи ознаки того або іншого</p>	<p>Принцип целостности обязывает рассматривать любое изучаемое явление (в нашем случае, понятие) как нечто целое, состоящее из частей, но не сводимое к сумме этих частей⁶⁷. В свете указанного принципа среда, в которой находятся интеграционные классификационные системы (или, иными словами, системы понятий), представляет собой, по нашему мнению, понятийный аппарат судебной экспертизы как науки. Каждое понятие общей теории судебной экспертизы, отражая признаки того</p>

<p>предмета чи явища, якісно відрізняється від будь-якого іншого поняття загальної теорії судової експертизи, що відображає, в свою чергу, ознаки якогось іншого предмета або явища. Таким чином, класифікаційна система, як результат розподілу того або іншого поняття, також буде відрізнятися від класифікаційної системи іншого поняття. Також кожна класифікація, що має своєю основою інтеграцію знань, побудована по одній класифікаційній ознаці, буде виступати самостійним цілісним утворенням стосовно інших класифікацій того ж поняття, але побудованим за іншими основами. Розчленування ж системи призводить до поняття елемента, тобто неподільної одиниці, властивість і функції якої залежать від її місця в рамках цілого [30, с. 379]. Ми знаходимо справедливим твердження В.А. Жбанкова, який вважає, що «елементом може бути названа тільки така частина системи, що характеризується відносною виділеністю, самостійністю і виконує певне призначення або ряд призначень стосовно системи» [131, с. 14]. На жаль, В.А. Жбанков, справедливо відмічаючи виділеність і самостійність елемента криміналістичної системи, не пояснює, у чому вони виражаються.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>или иного предмета или явления, качественно отличается от любого другого понятия общей теории судебной экспертизы, отражающего, в свою очередь, признаки какого-либо иного предмета или явления. Таким образом, классификационная система, как результат деления того или иного понятия, также будет отличаться от классификационной системы другого понятия. Также каждая классификация, имеющая свои основания интеграцию знаний, построенная по одному классификационному признаку, будет выступать самостоятельным целостным образованием по отношению к другим классификациям того же понятия, но построенным по иным основаниям. Расчленение же системы приводит к понятию элемента, то есть неделимой единицы, свойство и функции которой зависят от её места в рамках целого⁶⁸. Мы находим справедливое утверждение В.А.Жбанкова, который считает, что «элементом может быть названа только такая часть системы, которая характеризуется относительной выделенностью, самостоятельностью и выполняет определённое назначение или ряд назначений по отношению к системе»⁶⁹. К сожалению, В.А.Жбанков, справедливо отмечая выделенность и самостоятельность элемента криминалистической системы, не поясняет, в чём они выражаются.</p>
<p>С. 40.</p>	<p>С. 50–51.</p>
<p>В класифікації, заснованої на інтеграції знань, елементами, на нашу думку, є супідрядні поняття, отримані в результаті розподілу родового поняття. Ми також поділяємо думку А.Ю. Головіна, який вважає, що самостійність, виділеність кожного із супідрядних понять обумовлюється тим, що кожне з них визначає ознаки особливого класу предметів, явищ, що не збігаються з ознаками, обумовленими іншим супідрядним поняттям, хоча і ті, і інші визначаються єдиною підставою розподілу головного (родового) поняття. У класифікаційній системі кількість елементів може бути від двох і більше. В той же час кожне супідрядне поняття може бути піддано розподілу за тією чи іншою підставою, і, отже, розглянуто в якості самостійної класифікаційної системи [99, с. 46].</p> <p>Покликання [99] – на те саме джерело, що і в дисертації Сухової: Головин А.Ю. Теория и практика классификационных исследований в криминалистической науке. Тула, 2000. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>В классификации, основанной на интеграции знаний, элементами, по нашему мнению, являются соподчинённые понятия, полученные в результате деления родового понятия. Мы также разделяем мнение А.Ю.Головина, который считает, что самостоятельность, выделенность каждого из соподчинённых понятий обуславливается тем, что каждое из них определяет признаки особого класса предметов, явлений, которые не совпадают с признаками, определяемого другим соподчинённым понятием, хотя и те, и другие определяются единым основанием деления главного (родового) понятия. В классификационной системе количество элементов может быть от двух и более. В то же время каждое соподчинённое понятие может быть подвергнуто делению по тому или иному основанию, и, следовательно, рассмотрено в качестве самостоятельной классификационной системы .</p> <p>Наприкінці абзацу пропущений номер покликання [70] на джерело, яке вказано внизу сторінки: Головин А.Ю. Теория и практика классификационных исследований в криминалистической науке. Тула, 2000.</p>
<p>С. 40.</p>	<p>С. 51.</p>
<p>Інтеграційні дослідження ґрунтуються на принципі зв'язку. Цей принцип використовується практично в будь-якому системному дослідженні. Він означає, що лише пов'язані певним чином поняття можуть визнаватися елементами однієї класифікаційної системи.</p> <p>4. Спеціальні принципи розробки і функціонування інтеграційних класифікацій. На наш погляд, найважливішим принципом побудови і функціонування класифікацій, заснованих на інтеграції знань, є їх спрямованість на подальше пізнання закономірностей, досліджуваних загальною теорією судо-</p>	<p>Интеграционные исследования основываются на принципе связи. Этот принцип употребляется практически в любом системном исследовании. Он означает, что лишь связанные определённым образом понятия могут признаваться в качестве элементов одной классификационной системы.</p> <p>4. Специальные принципы разработки и функционирования интеграционных классификаций. На наш взгляд, важнейшим принципом построения и функционирования классификаций, основанных на интеграции знаний, является их направленность на дальнейшее познание законо-</p>

<p>вої експертизи, систематизації знань в області судової експертизи, а також на забезпечення можливості їх використання в практичній діяльності експертних закладів. Даний всеосяжний принцип складається з таких принципів: принципу врахування практики, принципу істинності класифікаційної ознаки, принципу всебічності класифікаційних досліджень.</p> <p>Процедура класифікації складається з того, що класифікація завжди проводиться за тією чи іншою підставою, тобто ознакою, що розрізняє групу об'єктів у множині, обумовленою головним поняттям.</p>	<p>мерностей, изучаемых общей теорией судебной экспертизы, систематизации знаний в области судебной экспертизы, а также на обеспечение возможности их использования в практической деятельности экспертных учреждений. Данный всеобъемлющий принцип состоит из следующих принципов: принципа учёта практики, принципа истинности классификационного признака, принципа всесторонности классификационных исследований.</p> <p>Процедура классификации состоит в том, что классификация всегда проводится по тому или иному основанию, то есть признаку, различающему группы объектов в множестве, определяемом главным понятием.</p>
<p>С. 41.</p>	<p>С. 51–52.</p>
<p>Базуючись на вищевикладеному, ми вважаємо, що термін «класифікація» може використовуватися для визначення:</p> <ul style="list-style-type: none"> — логічної операції розподілу обсягу того або іншого поняття судової експертизи; — різновиду систематизації наукового знання загальної теорії судової експертизи; — побудови класифікаційної системи понять судової експертизи. <p>Важливо, що наведені нами області використання терміна «класифікація» ґрунтуються на лексичному значенні даного слова [281, с. 238].</p> <p>На наш погляд, найважливішим принципом побудови і функціонування класифікацій в судовій експертизі є їх спрямованість на подальше пізнання закономірностей, досліджуваних судовою експертизою як наукою, систематизація знань в області судової експертизи, а також на забезпечення можливості їх використання в практичній діяльності судово-експертних закладів.</p> <p>Як нами вже зазначалось, одним із результатів інтеграції знань у судовій експертизі є вдосконалення і систематизація понятійного апарата судової експертизи. В загальнонауковій і правовій літературі існує безліч формулювань терміна «система» [13, с. 99; 40, с. 161; 81, с. 14; 243, с. 6; 58, с. 1469; 347, с. 179]. Проведений нами аналіз даної літератури дозволяє зробити висновок, що будь-яке системне утворення: являє собою внутрішню організовану сукупність елементів; виступає як єдине ціле стосовно навколишнього оточення й інших систем; має якість, не властиві окремим елементам системи; має певну структуру.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат. Гурак додатково вставляє власні слова «Проведений нами аналіз даної літератури», хоча насправді ніякого аналізу літератури він не проводив – усе скопійовано з чужої російської дисертації.</p>	<p>Основываясь на вышеизложенном, мы считаем, что термин «классификация» может использоваться для определения:</p> <ul style="list-style-type: none"> - логической операции деления объёма того или иного понятия судебной экспертизы; - разновидности систематизации научного знания общей теории судебной экспертизы; - построения классификационной системы понятий судебной экспертизы. <p>Важно, что даваемые нами области использования термина «классификация» основываются на лексическом значении данного слова .</p> <p>На наш взгляд, важнейшим принципом построения и функционирования классификаций в судебной экспертизе является их направленность на дальнейшее познание закономерностей, изучаемых судебной экспертизой как наукой, систематизация знаний в области судебной экспертизы, а также на обеспечение возможности их использования в практической деятельности судебно-экспертных учреждений.</p> <p>Как нами уже отмечалось, одним из результатов интеграции знаний в судебной экспертизе является совершенствование и систематизация понятийного аппарата судебной экспертизы. В общенаучной и правовой литературе существует множество формулировок термина «система»⁷². Анализ данной литературы позволяет нам сделать вывод, что любое системное образование:</p> <ul style="list-style-type: none"> - представляет собой внутренне организованную совокупность элементов; - выступает как единое целое по отношению к окружающей обстановке и другим системам; - обладает качествами, не свойственными отдельным элементам системы; - обладает определённой структурой.
<p>С. 41.</p>	<p>С. 52–53.</p>
<p>В.С. Молодцов вважає, що всі системні утворення поділяються на два види: матеріальні й ідеальні. До першого виду системних утворень належать елементарні частинки, жива матерія, суспільні відносини; до другого — різноманітні логічні системи, а також області наукового знання [270].</p> <p>Проаналізувавши поняття системи в науковій і</p>	<p>В.С. Молодцов считает, что все системные образования подразделяются на два вида: материальные и идеальные. К первому виду системных образований относятся элементарные частицы, живая материя, общественные отношения; ко второму - различные логические системы, а также области научного знания⁷³.</p>

<p>юридичній літературі, ми вважаємо, що судово-експертну класифікацію варто визначити як інтеграційну систему, яка являє собою цілісне понятійне утворення, кожний з елементів якого знаходиться в нерозривних, взаємовизначаючих зв'язках між собою.</p> <p>Для розкриття ознак інтеграційної системи неможливо обійтися без аналізу її структури. В даний час існують такі визначення структури системи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Будова об'єкта, певне сполучення складових частин цілого, групування чого-небудь [56, с. 112]. 2. Закономірний зв'язок між елементами [138, с. 6]. 3. Композиція або вид упорядкованості елементів, який стійкий до цілком певних його змін, перетворень [374, с. 21]. 4. Мережа відносин між її елементами, що виражає сутність того або іншого порядку, яка розкривається через сукупність законів даної області [131, с. 15]. 5. Істотні зв'язки між елементами системи [40, с. 130]. <p>Твердження Гурака, що він «проаналізував» літературу і щось там «вважає», є обманом. Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Проаналізував содержащиеся в научной и юридической литературе понятия системы, мы считаем, что судебно-экспертную классификацию следует определить как интеграционную систему, представляющую собой целостное понятийное образование, каждый из элементов которого находится в неразрывных, взаимопределяющих связях между собой.</p> <p>Для раскрытия признаков интеграционной системы невозможно обойтись без анализа её структуры. В настоящее время существуют следующие определения структуры системы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Строение объекта, определённое сочетание составных частей целого, устройство чего-либо⁷⁴. 2. Закономерная связь между элементами. 3. Композиция или вид упорядоченности элементов, который устойчив относительно вполне определённых его изменений, преобразований⁷⁶. 4. Сеть отношений между её элементами, выражающая сущность того или иного порядка и раскрывающаяся через совокупность законов данной области⁷⁷. 5. Существенные связи между элементами системы⁷⁸.
<p>С. 42.</p>	<p>С. 53–54.</p>
<p>Приведені визначення поняття «структури системи» дозволяють нам зробити висновок, що її основу складають зв'язки між елементами.</p> <p>Відомі фахівці в теорії систем І.В. Блауберг і Е.Г. Юдін вважають, що в системному об'єкті існують такі види зв'язків:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зв'язки взаємодії (зв'язки властивостей і зв'язки об'єктів). 2. Генетичні зв'язки (один об'єкт виступає як підстава, що породжує до життя інший). 3. Зв'язки перетворення (перші — реалізовані через певний об'єкт, що забезпечує це перетворення; другі — реалізовані шляхом безпосередньої взаємодії двох або більше об'єктів, у процесі якого або завдяки якому ці об'єкти окремо або спільно переходять із одного стану в інший). 4. Зв'язки будови. 5. Зв'язки функціонування (забезпечують реальну життєдіяльність об'єкта). 6. Зв'язки розвитку. 7. Зв'язки керування [48, с. 191]. <p>Покликання [48] – на те саме джерело, що і в дисертації Сухової: Блауберг І.В., Юдин Э.Г. Становление и сущность системного подхода. — М.: Наука, 1973. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Приведённые нами определения понятия «структуры системы» позволяет нам сделать вывод, что её основу составляют связи между элементами.</p> <p>И.В.Блауберг и Э.Г.Юдин считают, что в системном объекте существуют следующие виды связей:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Связи взаимодействия (связи свойств и связи объектов). 2. Генетические связи (один объект выступает как основание, порождающее к жизни другой). 3. Связи преобразования (1-реализуемые через определённый объект, обеспечивающий это преобразование; 2-реализуемые путём непосредственного взаимодействия двух или более объектов, в процессе которого или благодаря которому эти объекты порознь или совместно переходят из одного состояния в другое). 4. Связи строения. 5. Связи функционирования (обеспечивают реальную жизнедеятельность объекта). 6. Связи развития. 7. Связи управления⁷⁹.
<p>С. 42.</p>	<p>С. 54–55.</p>
<p>З усього вищевикладеного вважаємо за доцільне зробити висновок, що основу систематизації в судовій експертизі складає інтеграція знань. Ми також припускаємо, що подальший розвиток і вдосконалення судової експертизи буде ґрунтуватися на інтеграції знань.</p> <p>При побудові класифікацій ми також будемо враховувати точку зору Т.В. Аверьянової, про те</p>	<p>Из всего вышеизложенного нам представляется верным сделать вывод, что основу систематизации в судебной экспертизе составляет интеграция знаний. Мы также предполагаем, что дальнейшее развитие и совершенствование судебной экспертизы будет основываться на интеграции знаний.</p> <p>При построении классификаций мы также бу-</p>

<p>що класифікація повинна проходити в три етапи: 1) вибір множини досліджуваних об'єктів; 2) точне визначення ознак, за якими буде проводитись порівняння; 3) спосіб розмежування об'єктів, тобто алгоритм їх виділення в класи [3, с. 32].</p> <p>Згідно іншої точки зору щодо процедури класифікації, запропонованої П.Б. Куцоніс, виділяються такі її етапи: 1) виділення простору класифікації; 2) вибір підстави класифікації; 3) побудова класифікації [229, с. 20-22].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>дем учитывать точку зрения Т.В.Аверьяновой, что классификация должна проходить в три этапа:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Выбор множества исследуемых объектов; 2. Указание и точное определение признаков, по которым будет производиться сравнение; 3. Способ разграничения объектов, то есть алгоритм их выделения в классы⁸⁰. <p>Однако существует и другая точка зрения на процедуру классификации П.Б.Куцониса, который выделяет следующие её этапы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Выделение пространства классификации. 2. Выбор основания классификации. 3. Построение классификации .
<p>С. 42.</p>	<p>С. 55.</p>
<p>На наш погляд, обидві ці процедури класифікації є такими, що взаємодоповнюють одна одну.</p> <p>Розглянемо із зазначених позицій питання класифікації інтеграції знань у судовій експертизі та вплив інтеграції знань на окремі аспекти судової експертизи.</p> <p>Питання про інтеграцію знань в судовій експертизі доцільно розглянути за предметом, об'єктом та суб'єктом дослідження, а також за методом і способом дослідження. В науковій літературі даному питанню приділяється мало уваги.</p> <p>На наш погляд, основним напрямом інтеграції знань в судову експертизу є інтеграція за предметом дослідження.</p>	<p>На наш взгляд, обе эти процедуры классификации являются взаимодополняющими.</p> <p>Рассмотрим с указанных позиций вопросы классификации интеграции знаний в судебной экспертизе и влияние интеграции знаний на отдельные аспекты судебной экспертизы в параграфах третьем и четвертом настоящей главы.</p> <p>1.Э. Классификация интеграции знаний в судебной экспертизе.</p> <p>В данном параграфе целесообразно рассмотреть вопрос об интеграции знаний в судебную экспертизу по предмету, объекту и субъекту исследования, а также по методам и средствам исследования. В научной литературе данному вопросу уделяется мало внимания.</p> <p>На наш взгляд, основным направлением интеграции знаний в судебную экспертизу является интеграция по предмету исследования.</p>
<p>С. 42–43.</p>	<p>С. 55–56.</p>
<p>Під предметом розуміють «те, на що направлена думка, з чого складається її зміст» [281, с. 501]. О.Р. Росінська вважає, що «предметом будь-якої науки є закономірності об'єктивної дійсності, які відображаються в різних явищах, процесах, фактах» [312, с. 6], з чим не можна не погодитися. В своїй роботі ми під предметом дослідження будемо розуміти предмет науки судової експертизи, визначення якого дали І.А. Алієв та Ю.Г. Корухов: «Предметом загальної теорії судової експертизи є вивчення закономірностей виникнення та існування матеріальних носіїв інформації про кримінально-релевантні та цивільно-релевантні обставини; виявлення, вилучення та дослідження цих об'єктів; використання при експертному дослідженні наукових даних і методів з різних галузей знань, які забезпечують обґрунтованість та достовірність висновку експерта, а також закономірностей процесу формування наукових основ судових експертиз, виділення притаманних їм загальних принципів, структурних зв'язків та співвідношень, синтезування та систематизації знань про судову експертизу як єдину систему, її інфраструктуру та процесах, що в ній протікають; вивчення правил та понять, які розробляються на основі загальної та окремої теорії, реалізуються в практичній експертній діяльності» [289, с. 25]. Існують і інші визначення предмету загальної теорії судової експертизи, які ми не будемо розглядати, оскільки вони детально проаналізовані Р.С. Белкіним [31, с. 311-315].</p>	<p>Под предметом понимают «то, на что направлена мысль, что составляет её содержание»⁸². Е.Р.Росинская считает, что «предметом любой науки являются закономерности объективной действительности, отображающиеся в различных явлениях, процессах, фактах»⁸³, с чем нельзя не согласиться. В своей работе мы под предметом исследования будем понимать предмет науки судебной экспертизы, определение которого дали И.А.Алиев и Ю.Г.Корухов: «Предметом общей теории судебной экспертизы является изучение закономерностей возникновения и существования материальных носителей информации об уголовно-релевантных и гражданско-релевантных обстоятельствах; обнаружения, изъятия и исследования этих объектов; использования при экспертном исследовании научных данных и методов из различных областей знаний, обеспечивающих обоснованность и достоверность заключения эксперта, а также закономерностей процесса формирования научных основ судебных экспертиз, выделения присущих им общих принципов, структурных связей и соотношений, синтезирования и систематизации знаний о судебной экспертизе как единой системе, её инфраструктуре и протекающих в ней процессах; изучение правил и понятий, разрабатываемых на основе общей и частной теорий, реализуемых в практической экспертной деятельности»⁸⁴. Существуют и другие определения предмета общей теории судебной экспертизы, которые мы не будем рассматривать, так как они подробно</p>

<p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>проанализированы Р.С.Белкиным⁸⁵.</p>
<p>С. 43.</p>	<p>С. 56.</p>
<p>Під дослідженням розуміють процес наукового вивчення якого-небудь об'єкта, предмета «з метою виявлення його закономірностей виникнення, розвитку та зміни і переформування» [185].</p> <p>За думкою О.М. Сичивиці: «Інтеграція за предметом здійснюється в загальних теоріях чи близьких з ним за своїм характером побудовах. У комплексних науках досягається інтеграція знань за об'єктом. Крім того, у багатьох особливо складних утвореннях (наприклад, в системах взаємозв'язаних наук) використовуються обидві вказані форми інтеграції, найчастіше поєднуючись і переплітаючись найдивовижнішим чином» [336, с. 14].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Под исследованием понимают процесс научного изучения какого-либо объекта, предмета «с целью выявления его закономерностей возникновения, развития и изменения и преобразования»⁸⁶.</p> <p>По мнению Сичивицы О.М.: «Интеграция по предмету осуществляется в общих теориях или близких к ним по своему характеру построениях. В комплексных науках достигается интеграция знания по объекту. Кроме того, во многих особо сложных образованиях (например, в системах взаимосвязанных наук) используются обе указанные формы интеграции, зачастую соединяясь и переплетаясь самым причудливым образом».⁸⁷</p>
<p>С. 43.</p>	<p>С. 56–57.</p>
<p>У судовій експертизі інтеграція знань здійснюється переважно за предметом дослідження, що пояснюється завданнями, які стоять перед експертом. Наприклад, при розслідуванні ДТП ставиться питання: хто сидів за кермом? Тут інтегрується знання в галузі трасології, біології, механіки, автотехніки, медицини та ін.</p> <p>Як відомо, предмет науки судової експертизи — це певна група об'єктивних закономірностей дійсності.</p> <p>Позитивна сторона, що проявляється в рамках загальної теорії інтеграції за предметом, полягає в тому, що досягається єдність опису і пояснення окремих сторін явищ найрізноманітнішої природи. Так, наприклад, теорія коливальних процесів безвідносно до того, чи йде мова про механічні, акустичні, електричні чи будь-які інші коливання. Так само в термінах загальної теорії систем досягається єдність опису об'єктів найрізноманітнішої природи — від елементарних частинок до людського суспільства, якщо вони розглядаються як системи. Можна сказати, що завдяки інтеграції за предметом всі можливі окремі «знімки» різноманітних об'єктів (зрозуміло, зроблені з однієї їх певної сторони) поєднуються в єдину картину, в єдиний «знімок», однаково вірний по відношенню до кожного з цих об'єктів. У результаті такої інтеграції здійснюється концентрація знань (інформації) про багато різних явищ в єдиній знаковій системі.</p>	<p>В судебной экспертизе интеграция знаний происходит преимущественно по предмету исследования, что объясняется задачами, которые стоят перед экспертом. Например, при расследовании ДТП ставится вопрос: кто сидел за рулём? Здесь интегрируются знания в области трасологии, биологии, механики, автотехники, медицины и др.</p> <p>Как известно, предмет науки судебной экспертизы - это определённая группа объективных закономерностей действительности.</p> <p>Достоинство осуществляемой в рамках общей теории интеграции по предмету состоит в том, что достигается единство описания и объяснения некоторых сторон явлений - самой разнообразной природы. Так, например, теория колебаний даёт единообразную картину колебательных процессов безотносительно к тому, идёт ли речь о механических, акустических, электрических или каких-либо других колебаниях. Точно также в терминах общей теории систем достигается единство описания объектов самой различной природы - от элементарных частиц до человеческого общества, если они рассматриваются как системы. Можно сказать, что благодаря интеграции по предмету все возможные отдельные «снимки» разнообразных объектов (разумеется, сделанные с одной определённой их стороны) объединяются в единую картину, в единый «Снимок», одинаково верный по отношению к каждому из этих объектов. В результате такой интеграции осуществляется концентрация знаний (информации) о множестве различных явлений в единой знаковой системе.</p>
<p>С. 44.</p>	<p>С. 57–58.</p>
<p>Інтеграція знань за предметом науки дозволила окремим вченим [6; 9; 80] виділити судову експертизу як самостійний розділ криміналістики, хоча в свій час було багато противників даного виділення, але науково-технічна революція та інтеграція її досягнень дозволила відслідкувати певну групу об'єктивних закономірностей дійсності у вигляді науки судової експертизи. Інтеграція знань в судову експертизу розширила коло обставин, які</p>	<p>Интеграция знания по предмету науки позволила отдельным учёным⁸⁸ выделить судебную экспертизу в качестве самостоятельного раздела криминалистики, хотя в своё время было много противников данного выделения, но научно-техническая революция и интеграция её достижений во все сферы деятельности позволили отследить определённую группу объективных закономерностей действительности в виде науки судебной эксперти-</p>

<p>вже зараз можуть бути і є предметом даної науки, що раніше було неможливим. Тільки останні десятиліття ми можемо в якості судової експертизи проводити ідентифікацію за мікрочастинками, зовсім недавно виникла можливість проведення експертиз комп'ютерної техніки та програмних продуктів (російський аналог комп'ютерно-технічні експертизи), виникла можливість проведення експертиз документів, почерку в інфрачервоних променях, а також дактилоскопічних досліджень в лазерних променях.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>зы. Интеграция знаний в судебную экспертизу расширила круг обстоятельств, которые уже сейчас могут являться и являются предметом данной науки, что ранее было невозможно. Только последние десятилетия мы можем в качестве предмета судебной экспертизы проводить идентификацию по микрочастицам, совсем недавно возникла возможность проведения компьютерно-технических экспертиз, возникла возможность проведения экспертиз документов, почерка в инфра-красных лучах, а также дактилоскопических исследований в лазерных лучах.</p>
<p>С. 44.</p>	<p>С. 58–59.</p>
<p>Підвищення інформаційної місткості наукового знання в судовій експертизі — один із важливих шляхів вирішення проблеми «боротьби зі складністю» наукового знання, його спрощення, що особливо гостро постала зараз в умовах технічного та інформаційного вибуху. Але не тільки в цьому полягає наукове значення інтеграції знань за предметом, яка досягається в загальних теоріях.</p> <p>Інтеграція знань за предметом в судовій експертизі як науці дає підстави для поглиблення вивчення предмету пізнання, розробки нових проміжних теорій, систематизації та структуризації судової експертизи.</p> <p>В процесі такого роду інтеграції опис виділених сторін різномірних об'єктів здійснюється за допомогою якоїсь єдиної, уніфікованої мови, яка призводить, по-перше, до зменшення різноманітності термінів, що використовується в науці (і, як наслідок, спрямовує формування понятійно-термінологічного апарату науки шляхом мінімізованої складності). Наприклад, загально прийнята назва «криміналістичне дослідження матеріалів речовин та виробів» абсолютно для всіх говорить про необхідність проведення дослідження морфології (ознак зовнішньої побудови) твердих речовин та матеріалів (елементного, молекулярного, фазового) вивчення кристалічної структури речовин і матеріалів, виявлення їх властивостей та здатності цих властивостей проявлятися в певних умовах (наприклад, здібності речовини до самозапалення, розчинності при даній температурі в даному розчиннику) і т.д., тобто про проведення криміналістичної експертизи речовин і матеріалів.</p>	<p>Повышение информационной ёмкости научного знания в судебной экспертизе - один из важных путей решения проблемы «борьбы со сложностью» научного знания, его упрощения, особенно остро стоящей сейчас, в условиях технического и информационного взрыва. Но не только в этом заключено научное значение интеграции знаний по предмету, достигаемой в общих теориях.</p> <p>Интеграция знаний по предмету в судебной экспертизе как науке дает основания для углубления изучения предмета познания, разработки новых промежуточных теорий, систематизации и структуризации судебной экспертизы.</p> <p>В процессе такого рода интеграции описание выделенных сторон разнокачественных объектов осуществляется при помощи некоторого единого, унифицированного языка, что ведёт, во-первых, к уменьшению разнообразия применяемых в науке терминов (а следовательно, направляет формирование понятийно-терминологического аппарата науки по пути минимизированной сложности). Например, общепринятое название КЭМВИ однозначно для всех говорит о необходимости проведения исследования морфологии (признаков внешнего строения) твёрдых веществ и материалов, установления состава веществ и материалов (элементного, молекулярного, фазового), изучения кристаллической структуры веществ и материалов, выявления их свойств и способности этих свойств проявляться в определённых условиях (например, способности вещества к самовозгоранию, растворимости при данной температуре в данном растворителе) и т.д., т.е. о проведении криминалистической экспертизы веществ и материалов.</p>
<p>С. 44–45.</p>	<p>С. 59–60.</p>
<p>По-друге, така інтердисциплінарна мова стає спільною для представників найрізноманітніших галузей знань і тим самим значно полегшує співробітництво вчених і в процесі дослідницької діяльності, і в процесі оформлення та оцінки її результатів. Якщо провести паралель між науками, то відмічаючи комунікативну цінність теорії коливаль, Л.І. Мандельштам писав: «Кожна з галузей фізики — оптика, механіка, акустика — говорить своєю «національною» мовою. Але є й «інтернаціональна» мова, і це мова теорії коливаль» [256, с. 429]. Наприклад, діагностика з'явилася в криміналістиці і розглядалася вченими з однієї сторони як процес, з іншої — як метод виконання специфічних експертних криміналістичних завдань. Протягом 20-25 років учені робили спроби розробити теорію для да-</p>	<p>Во-вторых, такой интердисциплинарный язык становится общим для представителей самых разнообразных отраслей знания и тем самым значительно облегчает сотрудничество учёных и в процессе исследовательской деятельности, и в процессе оформления и оценки её результатов. Если провести параллель между науками, то, отмечая коммуникативную ценность теории колебаний, Л.И.Мандельштам писал: «Каждая из областей физики - оптика, механика, акустика - говорит на своём «национальном» языке. Но есть и «интернациональный» язык, и это язык теории колебаний»⁸⁹. Например, диагностика появилась в криминалистике и рассматривалась учёными с одной стороны как процесс, с другой - как метод решения специфических экспертных криминалистических</p>

<p>ного виду експертиз [193], удосконалювали термінологію. Як наслідок виникла інтеграційна термінологія в судовій експертизі, так, у механоскопії почав використовуватися термін «діагностика», почали використовуватися такі сполучення як «медична діагностика», «технічна діагностика» [370, с. 29], «транспортна діагностика», «діагностика особистості» [369, с. 65] та інші. Інтеграція знань дозволяє використовувати та трансформувати понятійний апарат. При дослідженні об'єктів механічної природи (замків, зброї, транспортних засобів, повітряних і морських засобів та ін.) експерти-криміналісти повинні чітко дотримуватися понять та термінів, регламентованих ДСТами. На наш погляд, використання експертами понять, термінів і визначень технічної діагностики і механіки при криміналістичному дослідженні речових доказів — механізмів у сукупності з науковими методами їх дослідження — збільшить доказове значення експертних висновків та буде спричинювати об'єктивізацію криміналістичної експертизи. Таким чином, ми бачимо, що повинні бути запозичені поняття та визначення з механіки, математики, тобто мова судової експертизи повинна бути уніфікована в результаті інтеграційних процесів, які здійснюються.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>задач. На протязі 20-25 лет учёные делали попытки разработать теорию для данного вида экспертиз⁹⁰, совершенствовали терминологию. Как следствие возникла интеграционная терминология в судебной экспертизе, так, в механоскопии стал употребляться термин «диагностика», стали употребляться такие сочетания как «медицинская диагностика», так и «техническая диагностика»⁹¹, «транспортная диагностика», «диагностика личности»⁹² и другие. Интеграция знаний позволяет использовать и трансформировать понятийный аппарат. При исследовании объектов механической природы (замков, оружия, транспортных средств, воздушных и морских судов и т.д.) эксперты-криминалисты должны строго придерживаться понятий и терминов, регламентированных ГОСТами. На наш взгляд, использование экспертами понятий, терминов и определений технической диагностики и механики при криминалистическом исследовании вещественных доказательств - механизмов в совокупности с научными методами их исследования - повысит доказательственное значение экспертных заключений и будет способствовать объективизации криминалистической экспертизы. Таким образом, мы видим, что должны быть заимствованы понятия и определения из механики, математики, т.е. язык судебной экспертизы должен быть унифицирован вследствие происходящих интеграционных процессов.</p>
<p>С. 45.</p>	<p>С. 60–61.</p>
<p>Найважливішою позитивною рисою предметної інтеграції наукового знання є можливість підвищення ефективності процесу пізнання, пов'язана з екстраполяцією загальнотеоретичних положень на нові області дослідження.</p> <p>Досконале володіння апаратом загальної теорії в поєднанні з умінням правильно використовувати методи ідеалізації і абстрагування дозволяє проводити досить плідні наукові аналогії, завдяки чому нові об'єкти пізнання з самого початку є для дослідника як давно відомі. Л.І. Мандельштам у своїх лекціях говорив: «Вивчаючи одну область, ви отримуєте тим самим інтуїцію і знання в зовсім іншій області. Ви отримуєте можливості проводити далекосяжні аналогії; темні місця, скажімо, в оптиці, освітлюються як прожектором, при вивченні коливальних у механіці і т.ін.» [256, с. 429]. Наприклад, вивчаючи почерк, експерт-почеркознавець обов'язково повинен володіти основами трасології. Таким чином, загальна теорія виступає як досить своєрідний та ефективний засіб розширення ерудиції експерта, слідчого, судді і спеціаліста взагалі. Не випадково зараз, коли прогресуюча раніше спеціалізація усіх областей діяльності потребує все більшої її інтеграції, особливо актуальною стає завдання підготовки експертів інтеграційного профілю на основі глибокого оволодіння ними фундаментальними науковими концепціями. Автотехнік повинен володіти навиками трасології, а трасолог при дослідженні будь-якого механізму (замкаючого, вогнепального, транспортного засобу) в обов'язковому порядку повинен володіти інженерними навичками.</p> <p>Покликання [256] – на те саме джерело, що і в дисертації Сухової: Мандельштам Л.И. Лекции по некоторым вопросам теории колебаний: Полн. собр. тр. — М.: Наука, 1950. — Т. 5. Покликання на справжнє джерело відсутнє.</p>	<p>Важнейшим достоинством предметной интеграции научного знания является возможность повышения эффективности процесса познания, связанная с экстраполяцией общетеоретических положений на новые области исследования.</p> <p>Хорошее владение аппаратом общей теории в сочетании с умением правильно использовать методы идеализации и абстрагирования позволяет проводить весьма плодотворные научные аналогии, благодаря чему новые объекты познания с самого начала предстают перед исследователем в качестве как бы давно знакомых. Л.И.Мандельштам в своих лекциях говорил: «Изучая одну область, вы получаете тем самым интуицию и знания в совсем другой области. Вы получаете возможности проводить далеко идущие аналогии; темные места, скажем, в оптике, освещаются, как прожектором, при изучении колебаний в механике и т.д.»⁹³ Например, изучая почерк, эксперт-почерковед непременно должен владеть основами трасологии. Таким образом, общая теория выступает как весьма ^ своеобразное и эффективное средство расширения эрудиции эксперта, следователя, судьи и специалиста вообще. Не случайно в настоящее время, когда прогрессирующая ранее специализация всех областей деятельности требует всё большей её интеграции, особо актуальной становится задача подготовки экспертов интеграционного профиля на основе глубокого овладения ими фундаментальными научными концепциями. Автотехник должен владеть навыками трасологии, а трасолог при исследовании любого механизма (запирающего, огнестрельного, транспортного средства) в обязательном порядке должен владеть инженерными навыками.</p>

	Плагіат.	
	С. 45–46.	С. 61–62.
	<p>Таким чином, формування загальних теорій слугує меті мовної та інформаційної інтеграції. Воно забезпечує розвиток мови, науки і разом з тим веде до зростання цілісності знань про багатоманітні явища дійсності, які характеризуються значною об'єктивною спільністю. Прямим продовженням відмічених інтегративних функцій загальних теорій є роль в методологічній інтеграції знань. Щоб показати це, зупинимось більш детально на співвідношенні теорії і методу взагалі. Найчастіше зв'язок між теорією і методом розуміється значно спрощено та однозначно: метод розглядається як засіб створення теорії, а остання — як мета і результат наукового використання методів. Що ж стосується методологічної функції теорії, то це питання чи залишається відкритим, чи навіть заплутується на шляху абсолютного протиставлення теорії і методів. Однак ретельний аналіз даного питання свідчить, що розбіжність між теорією і методом відносна, оскільки методологічна функція притаманна будь-якому теоретичному знанню, точніше — концептуальному знанню в цілому. Теорія постає перед вченим, передусім, в образі дескриптивного знання. Але в процесі дослідницької діяльності вона «обертається» і на передній план виступає її методологічна функція. При цьому теорія починає функціонувати в процесі пізнання як система приписів чи регулятивних принципів, використання яких необхідне у сфері наукових досліджень. Наприклад, ідентифікація як метод призвела до виникнення цілої теорії ідентифікації, після чого теорія ідентифікації, розвиваючись, почала вдосконалювати методи ідентифікації, в тому числі як наслідок інтеграції знань. А також методи діагностики переросли в теорію діагностики, розроблену Ю.Г. Коруховим [193]. Те ж саме можна сказати про метод гібридизації в біології, методи трансплантації органів у медицині та ін. Таким чином, значення методологічної інтеграції знань створює зворотній зв'язок, направлений як на удосконалення загальної теорії, так і на удосконалення методології, а саме: методи створюють теорію, а теорія удосконалює методи і створює нові.</p> <p>Покликання [193] – на те саме джерело, що і в дисертації Сухової: Корухов Ю.Г. Криминалистическая диагностика при расследовании преступлений: Научно-практическое пособие. — М.: Изд-ка группа НОРМА—ИНФРА*М, 1998.</p> <p>Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Таким образом, формирование общих теорий служит целям языковой и информационной интеграции. Оно обеспечивает рост единства языка науки и вместе с тем ведёт к росту целостности знаний о многообразных явлениях действительности, характеризующихся существенной объективной общностью. Прямым продолжением отмеченных интегративных функций общих теорий является их роль в методологической интеграции знаний. Чтобы показать это, остановимся несколько подробнее на соотношении теории и метода вообще. Зачастую связь между теорией и методом понимается весьма упрощённо и односторонне: метод рассматривается как средство создания теории, а последняя - как цель и результат научного использования методов. Что же касается методологической функции теорий, то этот вопрос или оставляется открытым, или даже запутывается на путях абсолютного противопоставления теории и метода. Однако тщательный анализ данного вопроса показывает, что различие между теорией и методом весьма относительно, поскольку методологическая функция присуща всякому теоретическому знанию, точнее - концептуальному знанию вообще. Теория предстаёт перед учёным, прежде всего, в обличье дескриптивного знания. Но в процессе исследовательской деятельности она «оборачивается» и на передний план выступает её методологическая функция. Теория при этом начинает функционировать в процессе познания как система предписаний или регулятивных принципов, использование которых совершенно необходимо в сфере научных исследований. Например, идентификация как метод привела к возникновению целой теории идентификации, после чего теория идентификации, развиваясь, стала совершенствовать методы идентификации, в том числе вследствие интеграции знаний. Также методы диагностики переросли в теорию диагностики, разработанную Ю.Г.Коруховым.⁹⁴ То же самое можно сказать о методе гибридации в биологии, методах трансплантации органов в медицине и т.д. Таким образом, значение методологической интеграции знаний создаёт обратную связь, направленную как на совершенствование общей теории так и на совершенствование методологии, а именно: методы создают теорию, а теория совершенствует методы и создаёт новые.</p>
	С. 46–47.	С. 62–63.
	<p>Очевидно, всі ті випадки, коли теорія свідомо, цілеспрямовано переводиться в нормативну площину і мовби знаходиться в процесі придбання абсолютно нової «іпостасі», стали основою для невинуваченого абсолютного протиставлення її методу. Так, уся теорія, в тому числі і загальна, будучи концептуальним знанням, при перекладі в нормативний ракурс відіграє в процесі наукового пізнання роль системи регулятивних принципів, тобто методу.</p> <p>На рівні інтеграційних зв'язків має місце інтеграційне знання за предметом дослідження, тобто знання, отримане різними експертами для вирі-</p>	<p>Видимо, все те случаи, когда теория сознательно, целенаправленно переводится в нормативную плоскость и как бы обретает совершенно новую «ипостась», послужили основой для неоправданного абсолютного противопоставления её методу. Следовательно, всякая теория, в том числе и общая, будучи концептуальным знанием, посредством перевода в нормативный ракурс играет в процессе научного познания роль системы регулятивных принципов, т.е. метода.</p> <p>На уровне интеграционных связей имеет место интеграционное знание по предмету исследования, т.е. знание, полученное разными экспертами для</p>

<p>шення однієї проблеми (спільне знання). Можливість та доцільність існування інтеграційного знання за предметом практично не викликає сумнівів. Це класична форма побудови та розвитку наук, яка вже давно стала звичною і зрозумілою. Слід підкреслити, що вона є відносно простою. Останнє пов'язане з тією немаловажливою обставиною, що інтеграція за предметом базується переважно на загальнонауковому методі абстрагування, який досконало досліджено і також є порівняно простим (у плані різноманітності форм реалізації).</p> <p>Повністю погоджуючись з тим, що інтеграція знання за предметом дослідження займає головне місце, нам би хотілося додати, що в силу специфіки науки про судову експертизу інтеграція знань за об'єктом у ній також присутня, наприклад, при проведенні ґрунтознавчих, балістичних та інших експертиз.</p> <p>Інтеграції знання за об'єктом навіть в наукових дослідженнях приділялося дуже мало уваги. Крім того, інтеграційне знання за об'єктом дослідження базується частково на абстрагуванні, але головним чином, на узагальненні, яке на перевірку є системою методів та прийомів досить складною і такою, що постійно розвивається, наслідком чого може бути названо методом лише приблизно.</p>	<p>решения одной проблемы (общее знание). Возможность и целесообразность существования интеграционного знания по предмету практически не вызывает сомнений. Это классическая форма построения и развития наук, уже давно ставшая привычной и понятной. Следует подчеркнуть, что она является также относительно простой. Последнее связано с тем немаловажным обстоятельством, что интеграция по предмету базируется преимущественно на общенаучном методе абстрагирования, который основательно исследован и тоже является сравнительно простым (в смысле разнообразия форм реализации).</p> <p>Полностью соглашаясь с тем, что интеграция знания по предмету исследования занимает основное место, нам бы хотелось добавить, что в силу специфики науки о судебной экспертизе интеграция знаний по объекту в ней также присутствует, например, при проведении почвоведческих, баллистических и других экспертиз.</p> <p>Интеграции знания по объекту даже в научных исследованиях уделялось крайне мало внимания. Кроме того, интеграционное знание по объекту исследования базируется отчасти на абстрагировании, но, главным образом, на обобщении, которое на поверку оказывается весьма сложной и постоянно развивающейся системой методов и приёмов, в силу чего может быть названо методом лишь в первом приближении.</p>
<p>С. 47.</p>	<p>С. 63–64.</p>
<p>Під об'єктом розуміють: 1) «існуючий поза нами і незалежно від нашої свідомості зовнішній світ, який є предметом пізнання, практичного впливу суб'єкта; 2) предмет, явище, на яке направлена будь-яка діяльність» [338, с. 349].</p> <p>Інтеграція наукових знань за об'єктом судової експертизи стала закономірним продовженням появи нового знання в природничих, технічних та суспільних науках. Тільки завдяки вже пройденим процесам інтеграції знання за об'єктами судової експертизи, стала можливою така експертиза як дактилоскопічна, а після інтеграції математики та інформатики у проведення даної експертизи, вона стала можливою і при наявності 8-ми індивідуальних ознак.</p> <p>Інтеграція за об'єктом, забезпечуючи мовну, інформаційну та методологічну єдність досліджень в деякій достатньо широкій та диференційній предметній області, може сприяти поєднанню в єдине ціле (систему) ряду спеціальних дисциплін, які досліджують різні її фрагменти (аспекти, сторони, об'єкти та ін.). Наприклад, такий об'єкт як документ можуть комплексно досліджувати почеркознавець, лінгвіст, трасолог, хімік. Такий об'єкт як знаряддя досліджують баліст з точки зору вивчення процесу слідоутворення та хімік з метою встановлення його хімічних властивостей. Таким чином, інтеграція може здійснюватися за будь-яким об'єктом в залежності від поставленого перед експертами завдання. В складі таких систем наук (наприклад, економічних, юридичних, педагогічних та ін.) відповідні загальні теорії відіграють роль центрального ядра, каркаса, завдяки якому досягається тісний взаємозв'язок усіх складових системи, підвищується її цілісність, чіткіше вимальовується внутрішня архітектура та зовнішні зв'язки. На думку О.М. Сичівці: «...предметна інтеграція дозволяє прискорити процес практичного оволодіння об'єктом, але робиться це за рахунок значного спрощення постав-</p>	<p>Под объектом понимают: 1) «существующий вне нас и независимо от нашего сознания внешний мир, являющийся предметом познания, практического воздействия субъекта; 2) предмет, явление, на который направлена какая-либо деятельность».⁹⁵</p> <p>Интеграция научных знаний по объекту судебной экспертизы явилась закономерным продолжением появления нового знания в естественных, технических и общественных науках. Только благодаря уже прошедшим процессам интеграции знания по объектам судебной экспертизы, стала возможной такая экспертиза как дактилоскопическая, а после интеграции математики и информатики в проведение данной экспертизы она стала возможной и при наличии 8-ми индивидуальных признаков.</p> <p>Интеграция по объекту, обеспечивая языковое, информационное и методологическое единство исследований в некоторой достаточно обширной и дифференцированной предметной области, может способствовать объединению в единое целое (систему) ряда специальных дисциплин, исследующих различные её фрагменты (аспекты, стороны, объекты и т.п.). Например, такой объект как документ могут комплексно исследовать почерковед, лингвист, трассолог, химик. Такой объект как снаряд исследуют баллист с точки зрения изучения процесса слепообразования и химик с целью установления его химических свойств. Таким образом, интеграция может происходить по любому объекту в зависимости от поставленной перед экспертами задачи. В составе таких систем наук (например, экономических, юридических, педагогических и др.) соответствующие общие теории играют роль центрального ядра, каркаса, благодаря которому достигается тесная взаимосвязь всех звеньев системы, возрастает её целостность, чётче вырисовывается внутренняя архитектура и внешние связи.</p>

<p>леного перед дослідниками завдання: ми набуваємо владу не над об'єктом в цілому, а лише над певною його стороною. Ціна, яку ми мусимо платити за економію сил і часу при предметній інтеграції, — це програш у повноті оволодіння досліджуваним об'єктом. Зазвичай не менше, а в багатьох випадках, (особливо в практичному відношенні) навіть більше значення має всестороннє, цілісне вивчення якого-небудь окремого об'єкту» [336, с. 44-45].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>По мнению О.М.Сичивицы: «... предметная интеграция позволяет ускорить процесс практического овладения объектом, но делается это за счёт существенного упрощения стоящей перед исследователями задачи: мы обретаем власть не над объектом как целым, а только над определённой его стороной. Цена, которую приходится платить за экономию сил и времени при предметной интеграции, - это проигрыш в полноте практического овладения исследуемым объектом. Зачастую не меньше, а во многих случаях (особенно в практическом отношении) даже большее значение имеет всестороннее, целостное изучение какого-либо отдельного объекта»⁹⁶.</p>
<p>С. 47–48.</p>	<p>С. 64–65.</p>
<p>О.О. Ейсман та Л.Г. Еджубов вважають, що «при проведенні дослідження експертом його висновок формується в результаті використання інформації, яка взята з різних джерел. Частина її експерт отримує шляхом аналізу досліджуваного об'єкту» [289, с. 331]. Одна лише предметна інтеграція знання не дозволяє практично оволодіти достатньо складним об'єктом у цілому. Для цього потрібна сукупність знань про всі сторони даного об'єкта, їх органічна єдність. В багатьох випадках, якщо мати на увазі саме цю практичну сторону справи, знання окремих «срізів» об'єкту опиняється лише окремим засобом досягнення головної мети — зробити підвладним його людському контролю та управлінню. І наука повинна орієнтуватися на вироблення комплексних знань про особливо складні та важливі об'єкти. Наприклад, транспортний засіб є дуже складним об'єктом. При експертному дослідженні транспортного засобу, навіть незалежно від предмета дослідження, необхідно задіяти: експерта-трасолога (для дослідження слідів від зіткнення чи перекидання); експерта-хіміка (для дослідження мікрОВОЛОКОН, паливно-мастильних матеріалів); експерта-медика (для дослідження крові, волосся та ін.); дактилоскопіста (для дослідження відбитків пальців та інших ідентифікуючих слідоутворюючих ділянок шкіри); експерта-автотехніка (для дослідження технічного стану автомобіля); можливо і інженера (чи математика) для розрахунку ударних навантажень та ін.</p> <p>Покликання [289] – це: Основы судебной экспертизы / Аверьянова Т.В., Белкин Р.С., Козлова Р.Н. и др. — М.: Закон и право, 1997. — Ч. 1: Общая теория. У дисертації Сухової інше джерело. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>А.А.Эйсман и Л.Г.Эджубов считают, что «при проведении исследования экспертом его вывод формируется в результате оперирования информацией, почерпнутой из разных источников. Часть её эксперт получает путём анализа исследуемого объекта»⁹⁷. Одна только предметная интеграция знания не позволяет практически овладеть достаточно сложным объектом в целом. Для этого требуется сплав знаний обо всех сторонах данного объекта, их органическое единство. Во многих случаях, если иметь в виду именно эту практическую сторону дела, знание отдельных «срезов» объекта оказывается лишь частным средством достижения главной цели -подчинения его человеческому контролю и управлению. И наука должна ориентироваться на выработку комплексных знаний об особо сложных и важных объектах. Например, транспортное средство является очень сложным объектом. При экспертном исследовании транспортного средства, даже независимо от предмета исследования, необходимо привлечь:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) эксперта-трасолога (для исследования следов от столкновения или опрокидывания); 2) эксперта-химика (для исследования микрОВОЛОКОН, ГСМ и т.д.); 3) эксперта-медика (для исследования крови, волос и т.д.); 4) дактилоскописта (для исследования отпечатков пальцев и других ідентифіцируемых слідообразующих участков кожи); 5) эксперта-автотехника (для исследования технического состояния автомобиля); 6) возможно и инженера (или математика) для расчета ударных нагрузок и т.д. <p>Покликання [97] – це: Эйсман А.А., Эджубов Л.Г. Информационное обеспечение и автоматизация судебной экспертизы//Вопросы судебной экспертизы. Сб.научн.тр.№43. М., 1980. С.55.</p>
<p>С. 48.</p>	<p>С. 65–66.</p>
<p>Але може виникнути питання про те, що дані дослідження кожен із експертів може здійснити самостійно, що також є правильним. Але ми вважаємо, що доцільним буде проводити комплексне дослідження об'єкту (інтеграція за об'єктом) і з метою економії часу слідчого і з метою збереження речових доказів, і з метою отримання більш об'ємної і достовірної картини події злочину. Не будемо забувати, що ст. 108 КПК України встановлює термін для проведення дізнання — 10 днів, ст. 120 КПК України для досудового слідства передбачає такі</p>	<p>Однако, может возникнуть вопрос о том, что данные исследования каждый из экспертов может провести самостоятельно, что также верно. Но мы считаем, что целесообразно производить комплексное исследование объекта (интеграция по объекту) и в целях экономии времени следователя, и с целью сохранения вещественных доказательств, и с целью получения более объёмной и верной картины события преступления. Ведь не будем забывать, что УПК устанавливает следующие сроки проведения предварительного след-</p>

<p>терміни розслідування — 2 місяці, 3 місяці (за постановою районного, міського прокурора), 6 місяців (за справами розслідування яких являє особливу складність, за постановою прокурора Автономної Республіки Крим, прокурора області, прокурора м. Києва). При цьому строк проведення однієї експертизи складає 10 днів щодо матеріалів з невеликою кількістю об'єктів і не складних за характером досліджень, 1 місяць щодо матеріалів з великою кількістю об'єктів або складних за характером досліджень, а значить п'яти експертиз — від 50 до 300 днів, що абсолютно не вписується в рамки відведеного часу на проведення слідства ні органам дізнання, ні органам досудового слідства [150; 299].</p> <p>Розглядаючи інтеграцію знань за об'єктом, слід мати на увазі, що саме поняття об'єкта в певному розумінні відносно. Передусім в якості об'єкта виступає будь-яка достатньо цілісна і порівняно чітко відмежована система (наприклад, людський організм, біогеоценоз та ін.). Але об'єктом може стати і деяка підсистема в складі подібного цілого, яка одночасно є його «стороною». Наприклад, численні медичні науки (кардіологія, гематологія, неврологія та ін.) побудовані саме з урахуванням даної обставини [336, с. 47-48].</p> <p>Покликання [150. 299] – українські інструкції, а в Сухової – інструкції СРСР. Покликання [336] – на те саме джерело, що і [101] в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>ствія: для органів дознання - 10 днів, 1 місяць, 2 місяця (на основани постановлення прокурора), а для органів предварительного следствия - 2 місяця, 3 місяця (по постановлению районного, городского прокурора), 6 месяцев (по делам, расследование которых представляет особую сложность, по постановлению прокурора субъекта РФ). При этом срок проведения одной экспертизы составляет от 10 до 20 дней", а значит пяти экспертиз - от 50 до 100 дней, что абсолютно не вписывается в рамки отведенного времени на проведение предварительного следствия ни органам дознания, ни органам предварительного следствия. В то время как максимальный срок проведения комплексной экспертизы несколькими экспертными учреждениями установлен до 30 дней¹⁰⁰.</p> <p>Рассматривая интеграцию знания по объекту, следует иметь в виду, что само понятие объекта в определённом смысле относительно. Прежде всего, в качестве объекта выступает любая достаточно целостная и сравнительно чётко отграниченная система (например, человеческий организм, биогеоценоз и т.д.). Но объектом может стать и некоторая подсистема в составе подобного целого, являющаяся одновременно его «стороной». Например, многочисленные медицинские науки (кардиология, гематология, неврология и др.) построены именно с учётом данного обстоятельства¹⁰¹.</p>
<p>С. 48–49.</p>	<p>С. 66–67.</p>
<p>В онтологічному розумінні під «об'єктом науки» розуміється певний клас однотипних об'єктів, виділений з певної їх множини. Інколи в цьому ж розумінні поняття об'єкта використовується, стосовно унікальних, у певному розумінні, єдиних явищ (наприклад, земля куля як об'єкт геології).</p> <p>Разом з тим у понятті «об'єкт науки» є і гносеологічне розуміння. При розгляді в даному ракурсі об'єкт постає перед нами як комплекс предметів, виділених у реальному об'єкті. Іншими словами, мається на увазі не реальний об'єкт (як фрагмент дійсності), а абстрактний об'єкт, вичленений з реального об'єкта використовуваними в даній галузі пізнання мовними засобами. Інтеграція знання за об'єктом дозволяє досягти концентрації знань про всі сторони об'єкту в рамках єдиної науки і тим самим зробити таку систему знань конструктивним керівництвом для практичних дій. В дійсності різні сторони буття об'єкта не відокремлені один від одного безмежними пустотами. Навпаки, вони знаходяться в тісному взаємозв'язку і взаємодії, в розумінні чого виконання переважної більшості порівняно складних практично експертних завдань потребує обов'язкового знання всіх сторін об'єктів, що розглядаються, причому не просто знання людьми і наукою взагалі, а знання саме тими, хто буде ці завдання вирішувати.</p>	<p>В онтологическом смысле под «объектом науки» понимается определённый класс однотипных объектов, выделенный из некоторого их множества. Иногда в этом же смысле понятие объекта используется применительно к уникальным, в определённом смысле единственным явлениям (например, земной шар как объект геологии).</p> <p>Вместе с тем у понятия «объект науки» есть и гносеологический смысл. При рассмотрении в данном ракурсе объект предстаёт перед нами как комплекс предметов, выделенных в реальном объекте. Другими словами, в данном случае имеется в виду не реальный объект (как фрагмент действительности), а абстрактный объект, вычленённый из реального объекта используемыми в данной области познания языковыми средствами. Интеграция знания по объекту позволяет добиться концентрации знаний о всех сторонах объекта в рамках единой науки и тем самым сделать такую систему знаний конструктивным руководством для практических действий. В действительности разные стороны бытия объекта не отделены друг от друга непроходимыми пропастями. Напротив, они находятся в тесной взаимосвязи и взаимодействии, ввиду чего решение подавляющего большинства сравнительно сложных практических экспертных задач требует обязательного знания всех сторон рассматриваемых объектов, причём не просто знания людьми и наукой вообще, а знаний именно теми, кто будет эти задачи решать.</p>
<p>С. 49.</p>	<p>С. 68.</p>
<p>Збільшення кількості правопорушень в сфері виготовлення і збуту фальсифікованих лікеро-горілчаних виробів обумовлює постійне зростання</p>	<p>Увеличение количества правонарушений в сфере изготовления и сбыта фальсифицированных ликёро-водочных изделий обуславливает по-</p>

<p>кількості призначених Київським НДІСЕ МЮ України експертиз та досліджень з виявлення недоброякісної продукції. Вказаний вид експертиз збільшив навантаження (на експерта) на 9,1%. Дана статистика, на наш погляд, говорить про зростаючу необхідність інтенсивного застосування інтеграції знань, як за об'єктом та предметом, так за суб'єктами і засобами дослідження в практиці експертних установ [134].</p> <p>Покликання [134] – це: Звіт про роботу Київського НДІСЕ в 2001 році. — К.: НДІСЕ, 2002. Це покликання фальшиве, оскільки насправді це речення є перекладом речення з дисертації Сухової, де покликання відсутнє.</p>	<p>стоянный рост числа назначаемых ЭКУ экспертиз и исследований по выявлению недоброкачественной продукции. За 1995 год исследовано 540 образцов спиртосодержащей продукции, за 1998 год - 1.284, за 9 месяцев 1999 года - 1.008. Таким образом, по данному виду экспертиз экспертная нагрузка увеличилась на 148%¹⁰². Данная статистика, на наш взгляд, говорит о растущей необходимости интенсивного внедрения интеграции знаний, как по объекту и по предмету, так и субъектам и средствам исследования в практику экспертных учреждений.</p>
<p>С. 49–50.</p>	<p>С. 68–69.</p>
<p>За останні роки у зв'язку з появою нових об'єктів експертних досліджень, у тому числі мікрооб'єктів, посилюється інтерес до неруйнуючих методів експертного дослідження. Розробка таких методів стала одним з пріоритетних напрямів вчення про методи. Концептуальні основи теорії використання неруйнуючих методів дослідження речових доказів були розроблені О.Р. Росінською [313]. Вона відмітила, що ступінь впливу метода на об'єкти експертизи, як фактор, що визначає його вибір експертом, може бути головним, оскільки об'єктами, які вивчаються при впровадженні судових експертиз та досліджень, є речові докази, які згідно принципу опосередкованості, який діє при судовому розгляді справи, необхідно представити в суді без змін. Збереження речових доказів обумовлює також можливість призначення і повторних експертиз. При різних видах експертиз достатньо часто використовуються одні й ті самі інтеграційні методи, наприклад, рентгеноструктурний аналіз, оскільки він є неруйнуючим методом дослідження. Цей метод почав застосовуватися в судовій експертизі все частіше, а саме: у балістичній, почеркознавчій, технічній експертизі документів, фототехнічній, трасологічній, дактилоскопічній та ін. Розглядаючи питання про засоби дослідження, ми вважаємо необхідним розкрити поняття технічних засобів. Найбільш вдалим ми вважаємо визначення технічних засобів, дане Г.І. Грамовичем, який вважає, що «це знаряддя, обладнання, матеріали та методи їх застосування, спеціально розроблені, пристосовані чи взяті без змін з інших областей діяльності людини і ті, що використовуються для... дослідження доказів, а також здійснення інших дій з виявлення, розслідування та попередження злочинів» [111, с. 15]. В принципі дану точку зору поділяють І.М. Лузгін [242] та В.Г. Гончаренко [104]. Тобто можна говорити і про інтеграційний характер засобів дослідження. До інтеграційних засобів дослідження можна віднести інфрачервоні промені, ультрафіолетові промені, різні види мікроскопів та ін.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>В последние годы в связи с появлением новых объектов экспертных исследований, в том числе микрообъектов, усилился интерес к неразрушающим методам экспертного исследования. Разработка таких методов стала одним из приоритетных направлений учения о методах. Концептуальные основы теории использования неразрушающих методов исследования вещественных доказательств были разработаны Е.Р.Российской. Она отметила, что степень воздействия метода на объекты экспертизы, как фактор, определяющий его выбор экспертом, может оказаться главным, поскольку объектами, изучаемыми при производстве судебных экспертиз и исследований, являются вещественные доказательства, которые согласно принципу непосредственности, действующему при судебном разбирательстве, необходимо представить в суд неизменными. Сохранность вещественных доказательств обуславливает также возможность назначения и повторных экспертиз¹⁰⁴. При различных видах экспертиз достаточно часто используются одни и те же интеграционные методы, например, рентгеноструктурный анализ, так как он является неразрушающим методом исследования. Этот метод стал применяться в судебной экспертизе всё чаще, а именно: в баллистической, почерковедческой, технической экспертизе документов, фототехнической, трасологической, дактилоскопической и др. Рассматривая вопрос о средствах исследования, мы считаем необходимым раскрыть понятие технических средств. Наиболее удачным нам представляется определение технических средств, данное Г.И.Грамовичем, который считает, что это «приборы, инструменты, приспособления, материалы и методы их применения, специально разработанные, приспособленные или взятые без изменений из других областей деятельности человека и используемые для исследования доказательств, а также осуществления иных действий по выявлению, расследованию и предупреждению преступлений»¹⁰⁵. В принципе данную точку зрения разделяют И.М.Лузгин¹⁰⁶ и В.И.Гончаренко¹⁰⁷. То есть, можно говорить и об интеграционном характере средств исследования. К интеграционным средствам исследования можно отнести инфракрасные лучи, ультрафиолетовые лучи, различные виды микроскопов и т.д.</p>
<p>С. 50.</p>	<p>С. 70–71.</p>
<p>Наукові основи інтеграційного дослідження об'єктів судової експертизи складають: 1) система</p>	<p>Научные основы интеграционного исследования объектов судебной экспертизы составляют:</p>

<p>понять, якими оперують експерти в процесі такого дослідження; властивості цього об'єкту, система ознак, за допомогою яких описуються ці властивості; 2) процесуальні особливості інтеграційного об'єкта як речового доказу; 3) окремі теорії виконання експертних завдань, які містять перелік інтеграційних досліджень; 4) інтеграція знань з інших наук та дані про інтеграційну взаємодію елементів досліджуваних об'єктів; 5) математичні методи дослідження; 6) інформатика.</p> <p>Таким чином, ми вважаємо, що інтеграція знань в судовій експертизі здійснюється як за об'єктом і предметом, так і за методами і засобами дослідження. Окрім цього, з вищевикладеного випливає, що існує інтеграція і за суб'єктом дослідження, якій сьогодні приділяється мало уваги. Інтеграція за суб'єктом дослідження постає перед нами у вигляді експерта (експертів), який акумулює в собі знання за різними об'єктами, методами і засобами дослідження, може один провести по відношенню до одного об'єкта відразу декілька досліджень в рамках однієї експертизи чи декількох експертиз. Наприклад, експерт-дактилоскопіст, який може провести традиційну дактилоскопічну експертизу, і не задіюючи інших спеціалістів проведе хімічну експертизу за потожировими виділеннями сліду, а також за допомогою математичних методів зробить розрахунок сліду.</p> <p>На підставі викладеного та підтримуючи погляди таких вчених як Т.В. Аверьянова, Р.С. Белкін, В.Г. Гончаренко, О.Р. Росінська, М.Я. Сегай, Т.Е. Сухова, Т.В. Толстухіна, ми вважаємо за потрібне запропонувати таку класифікацію інтеграції знань в судовій експертизі (див.додаток, рис. 5).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Система понять, которыми оперируют эксперты в процессе такого исследования; свойства этого объекта, система признаков, с помощью которых описываются эти свойства. 2. Процессуальные особенности интеграционного объекта как вещественного доказательства. 3. Частные теории решения экспертных задач, содержащие перечень интеграционных исследований. 4. Интеграция знаний из других наук и данные об интеграционном взаимодействии элементов исследуемых объектов. 5. Математические методы исследования. 6. Информатика. <p>Таким образом, мы полагаем, что интеграция знаний в судебной экспертизе происходит как по объекту и предмету, так и по методам и средствам исследования. Помимо этого, из вышеизложенного следует, что существует интеграция и по субъекту исследования, которой в настоящее время наука уделяет мало внимания. Интеграция по субъекту исследования предстаёт перед нами в виде эксперта (экспертов), который аккумулирует в себе знания по различным объектам, методам и средствам исследования, может один провести в отношении одного объекта сразу несколько исследований в рамках одной экспертизы либо несколько экспертиз. Например, эксперт-дактилоскопист, который может провести традиционную дактилоскопическую экспертизу, и не привлекая других специалистов произведёт химическую экспертизу по потожировым выделениям следа, а также с помощью математических методов сделает обшчёт следа. Так, эксперт-баллист, получив соответствующую подготовку, может интегрировать знания и по специальности исследования оружия и по специальности исследования боеприпасов и следов выстрела.</p> <p>На основании изложенного, мы считаем возможным предложить следующую классификацию интеграции знаний в судебной экспертизе:</p>
<p>С. 50–51.</p>	<p>С. 71–72.</p>
<p>1.4. Вплив інтеграції знань на розвиток загальної теорії судової експертизи</p> <p>Звертаючись до історії науки, необхідно звернути увагу на поступове зростання інтеграційного процесу. Слід зазначити, що ні в один період історії науки він не був так сильно розвинутий як зараз. На всіх попередніх етапах розвитку науки переважаючою була аналітична тенденція, яка виражається як у переважному розвитку аналітичних методів, так і в орієнтації на вузькодисциплінарні дослідження. Що ж стосується сучасної науки, то для неї все більш характерною стає інтеграційна тенденція, тяга до міждисциплінарного співробітництва і поява нових знань. В даний час, поряд із поглибленням спеціалізації, відбувається в усье зростаючому масштабі об'єднання можливостей різноманітних наук — як фундаментальних, так і прикладних — за напрямками наукового пошуку, які мають інтеграційний характер.</p> <p>Дійсно, науково-технічний прогрес породив багато міждисциплінарних знань, які дозволяють інтеграційним процесам розвиватися далі, інтегруються знання окремих наук і утворюється нове складне знання.</p>	<p>1.4. Влияние интеграции знаний на некоторые аспекты общей теории судебной экспертизы.</p> <p>Обращаясь к истории науки, необходимо обратить внимание на постепенное нарастание интеграционного процесса. Следует отметить, что ни в один период истории науки он не был так сильно развит, как сейчас. На всех предшествующих этапах развития науки преобладающей была аналитическая тенденция, выражающаяся как в преимущественном развитии аналитических методов, так и в ориентации на узко дисциплинарные исследования. Что же касается современной науки, то для неё всё более характерной становится интеграционная тенденция, тяга к междисциплинарному сотрудничеству и появлению новых знаний. В настоящее время, наряду с углублением специализации, происходит во всё возрастающем масштабе объединение возможностей различных наук - как фундаментальных, так и прикладных - на направлениях научного поиска, имеющих интеграционный характер.</p> <p>Действительно, научно-технический прогресс породил много междисциплинарных знаний, которые позволяют интеграционным процессам развиваться далее: интегрируются знания отдельных наук и получается новое сложное знание.</p>

<p>С. 51.</p>	<p>С. 72–73.</p>
<p>Будь-яке злиття наук відбувається там, де завдання, прийоми, методи та засоби їх вирішення, а також засоби наукового пізнання стають універсальними. Наприклад, фізична хімія як самостійна галузь наукового знання з'явилася внаслідок формування теорії електролітичної дисоціації, поштовхом до створення якої було відкриття секрету дії електричної іскри на процес хімічного розкладання. Біохімія, представляючи собою результат зв'язку біології і хімії, завоювала право на своє самостійне існування після проникнення в таємниці синтезу органічних речовин хімічним шляхом [168, с. 216]. Дані приклади ілюструють в цілому діалектику розвитку наукових знань, інтеграція «реалізується за допомогою поглиблення її протилежності — диференціації і завдяки їй» [168, с. 216].</p> <p>Теорія наукового знання і практика виконання завдань показують, що така інтеграція знань може здійснюватися як у рамках одного розділу науки, так і на рівні розділів.</p> <p>Питання про класифікацію судової експертизи породжене в даний час ростом інтеграційних процесів і наявністю в наукознавстві найрізноманітніших класифікацій наук, тому що проблемою класифікації наук займалися майже всі значні філософи і дуже багато представників природничих і суспільних наук, але що саме цікаве, дотепер не існує єдиної думки щодо даного питання. Історії й аналізу класифікацій наук присвячені двотомні монографії Є.І. Шамуріна [388, 389] і Б.М. Кедрова [164, 165]. Причому обидва автори наводять проблеми предмета науки, її завдань, сутності і призначення як чинників, які впливають на вибір принципів і основ класифікації. Взагалі класифікація наук являє собою певний тип рефлексивної роботи, яку суспільство в особі своїх вчених і філософів повинно проробляти у зв'язку з накопиченням значної кількості різних наук і наукових дисциплін. Так як завдання класифікації наук виникли внаслідок різноманітних потреб, то і вирішувалися вони по-різному. Існували філософські класифікації, які при характеристиці наук продовжували в значній мірі класифікацію Аристотеля і носили абстрактний характер, і бібліотечні класифікації, які відповідали запитам практики систематизації книг [364, с. 103-120].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Любое слияние наук происходит там, где задачи, приёмы, методы и средства их решения, а также средства научного познания становятся универсальными. Например, физическая химия как самостоятельная отрасль научного знания появилась вследствие формирования теории электролитической диссоциации, толчком к созданию которой было открытие секрета действия электрической искры на процесс химического разложения. Биохимия, представляя собой результат связи биологии и химии, завоевала право на своё самостоятельное существование после проникновения в тайны синтеза органических веществ химическим путём¹⁰⁸. Данные примеры иллюстрируют в целом диалектику развития научных знаний: интеграция «реализуется посредством углубления её противоположности - дифференциации и благодаря ей»¹⁰⁹.</p> <p>Теория научного знания и практика решения задач показывают, что такая интеграция знаний может осуществляться как в рамках одного раздела науки, так и на уровне разделов.</p> <p>Вопрос о классификации судебной экспертизы порождён в настоящее время ростом интеграционных процессов и наличием в науковедении самых разнообразных классификаций наук, так как проблемой классификации наук занимались почти все крупные философы и очень многие представители естественных и общественных наук, но что самое интересное, до сих пор не существует единого мнения по данному вопросу. Истории и анализу классификаций наук посвящены двухтомные монографии Е.И.Шамурина¹¹⁰ и Б.М.Кедрова¹¹¹. Причём оба автора приводят проблемы предмета науки, её задач, сущности и назначения как факторов, влияющих на выбор принципов и оснований классификации. Вообще классификация наук представляет собой определённый тип рефлексивной работы, которую общество в лице своих учёных и философов должно проделывать в связи с накоплением большого количества разных наук и научных дисциплин. Так как задачи классификации наук возникли вследствие различных потребностей, то и решались они по-разному. Существовали философские классификации, при характеристике наук продолжавшие в значительной степени классификацию Аристотеля и носившие абстрактный характер, и библиотечные классификации, которые отвечали запросам практики систематизации книг¹¹².</p>
<p>С. 52.</p>	<p>С. 73–75.</p>
<p>Аналізуючи класифікацію наук Ф. Бекона, відзначають, що він розрізняв науки, користуючись суб'єктивним принципом, тобто у відповідності з властивостями і сторонами людської психіки або «душі»: пам'яттю, розумом і уявою [65, с. 156-157]. Наукою пам'яті Ф. Бекон вважав історію, наукою уяви — поезію, наукою розуму — філософію.</p> <p>Але вже в Сен-Симона об'єктивний принцип є головним. Зокрема, він визначив загальний ряд наук відповідно до послідовного ряду явищ, досліджуваних цими науками. Найбільш повний і послідовний розвиток принцип розрізнення наук у залежності від досліджуваних ними об'єктів і явищ ми знайшли у Ф. Енгельса [258, с. 67-68].</p> <p>Поряд із цим розвивалися й інші тенденції в класифікації наук. Одного об'єктивного підходу,</p>	<p>Анализируя классификацию наук Бэкона, обычно отмечают, что он различает науки, пользуясь субъективным принципом, т.е. в соответствии со свойствами и сторонами человеческой психики или «души»: памятью, разумом и воображением¹¹³. Наукой памяти Бэкон считал историю, наукой воображения - поэзию, наукой разума - философию.</p> <p>Но уже у Сен-Симона объективный принцип является главным. В частности, он определил общий ряд наук в соответствии с последовательным рядом явлений, изучаемых этими науками. Наиболее полное и последовательное развитие принцип различения наук в зависимости от изучаемых ими объектов и явлений нашёл у Энгельса¹¹⁴.</p> <p>Наряду с этим развивались и другие тенденции в классификации наук. Одного объективного под-</p>

<p>відповідно до якого науки різнилися в залежності від досліджуваних ними об'єктів або явищ, було недостатньо для того, щоб розташувати усі науки в систему і задати зовнішню структуру науки. Наприклад, ще О. Конт порушив питання про співвідношення між «теоретичними» і «прикладними» науками. Далі, О. Конт розрізняв «науки абстрактні або загальні, які мають справу з загальними законами досліджуваних явищ, і окремі, які лише описують явища і узагальнюють емпіричний матеріал» [191, с. 26]. У даний час питання класифікації наук не зняте із порядку денного. Виникаючі в ході диференціації, нові науки призводять до необхідності їх розміщення в класифікаційній ієрархії, побудови навчальних курсів і т.д. Таку ж проблему породжує й інтеграція наукових знань із взаємопроникненням знань і наукових методів з однієї науки в іншу. Одним із перших про єдність наук заговорив К. Маркс. Як відзначає Б.М. Кедров: «Створений К. Марксом науковий метод і відкриття основних законів матеріалістичної діалектики дали можливість вже в XIX сторіччі обґрунтувати єдність наук. Діючи у всіх галузях зовнішнього світу і його пізнання людиною, ці закони обумовлюють глибокий зв'язок між природничими, суспільними і технічними науками» [165, с. 12]. Це суцільно і поруч стирає грані між науками і робить надзвичайно складними завдання класифікації наук. Наприклад, «поява наук типу фізичної хімії, біогеохімії і їм аналогічних дуже гостро ставить питання про їх місце в системі наук. Ще більш неясно як бути з географією: чи розміщати її в класифікаційних схемах як єдину науку, чи поміщати фізичну географію серед природничих наук, а економічну — серед суспільних» [364, с. 113].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>хода, в соответствии с которым науки различались в зависимости от изучаемых ими объектов или явлений, было недостаточно для того, чтобы расположить все науки в систему и задать внешнюю структуру науки. Например, ещё О.Конт поставил вопрос о соотношении между «теоретическими» и «прикладными» науками. Далее, Конт различал «науки абстрактные или общие, которые имеют дело с общими законами изучаемых явлений, и частные, лишь описывающие явления и дающие сводку эмпирического материала»¹¹⁵. В настоящее время вопрос классификации наук не снят с повестки дня. Возникающие в ходе дифференциации, новые науки приводят к необходимости их размещения в классификационной иерархии, построения учебных курсов и т.д. Такую же проблему порождает и интеграция научных знаний с взаимопроникновением знаний и научных методов из одной науки в другую. Одним из первых о единстве наук заговорил К.Маркс. Как отмечает Б.М.Кедров: «Созданный К.Марксом научный метод и открытие основных законов материалистической диалектики дали возможность уже в XIX веке обосновать единство наук. Действуя во всех областях внешнего мира и его познания человеком, эти законы обуславливают глубокую связь между естественными, общественными и техническими науками»¹¹⁶. Это сплошь и рядом стирает грани между науками и делает необыкновенно сложной задачу классификации наук. Например, «появление наук типа физической химии, биогеохимии и им аналогичных очень остро ставит вопросы об их месте в системе наук. Ещё более неясно, как быть с географией: размещать ли её в классификационных схемах как единую науку, или помещать физическую географию среди естественных наук, а экономическую - среди общественных»¹¹⁷.</p>
<p>С. 52.</p>	<p>С. 75.</p>
<p>Поряд з загальнофілософськими класифікаціями наук існують такі класифікації, які допомагають вирішувати вузькоспеціальні, практичні завдання: наприклад, систематизація науково-технічної інформації, упорядкування номенклатури наукових спеціальностей і ін. Такі класифікації називаються службовими або функціональними. Г.М. Добров і А.А. Корінной до них відносять: «рубрикатор для класифікації матеріалів по науково-дослідних роботах; список предметних категорій Центру наукової і технічної інформації США; номенклатуру спеціальностей науковців; міжнародну стандартну класифікацію професій; перелік наукових спеціальностей Національного наукового фонду США» [124] і ін.</p> <p>Покликання [124] – на те саме джерело, що і [118] в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Наряду с общепризнанными классификациями наук существуют такие классификации, которые помогают решать узкоспециальные, практические задачи: например, систематизация научно-технической информации, составление номенклатуры научных специальностей и др. Такие классификации называются службовыми или функциональными. А.М.Добров и А.А.Коренной к ним относят:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «рубрикатор для классификации материалов по научно-исследовательским работам (ВНТИЦ); - список предметных категорий Центра научной и технической информации США (COSATI); - номенклатура специальностей научных работников (БАК); - международная стандартная классификация профессий (МК проф.); - перечень научных специальностей Национального научного фонда США (NSF)¹¹⁸ и др.
<p>С. 53.</p>	<p>С. 75–76.</p>
<p>Існує також категорійний підхід до класифікації наук, представник якого — А.І. Уйомов, виходячи зі своєї концепції «речі — властивості — відносини» як основного категорійного осередку пізнання, пропонує розділити науки на три групи: а) науки, які вивчають предмет у всьому розмаїтті його властивостей (тобто науки про речі; наприклад, астроно-</p>	<p>Существует также категориальный подход к классификации наук, представитель которого - А.И.Уемов, исходя из своей концепции «вещи - свойства - отношения» как основной категориальной ячейки познания, предлагает разделить науки на три группы:</p> <p>«1) науки, изучающие предмет во всём много-</p>

<p>мія, фізична географія, мікробіологія); б) науки, які вивчають комплекс властивостей і відносин, властивих певним предметам (наприклад, хімія, анатомія, які вивчають будову, але перша — речовини, а друга — живі організми); в) науки, які вивчають окремі властивості і відносини в повній абстракції від їх носіїв (математика як наука про будь-які структури і кількісні відносини) [376].</p> <p>Б.М. Кедров у 1967 році запропонував таку класифікацію наук: а) філософські науки; б) математичні науки; в) природничі і технічні науки; г) соціальні науки [166].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>образи его свойств (т.е. науки о вещах; например, астрономия, физическая география, микробиология);</p> <p>2) науки, изучающие комплекс свойств и отношений, присущих определенным предметам (например, химия, анатомия, изучающие строение, но первая - вещества, а вторая - живых организмов);</p> <p>3) науки, изучающие отдельные свойства и отношения в полной абстракции от их носителей (математика как наука о любых структурах и количественных отношениях)¹¹⁹.</p> <p>Б.М. Кедров в 1967 году предложил следующую классификацию наук:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. философские науки; 2. математические науки; 3. естественные и технические науки; 4. социальные науки.¹²⁰
<p>С. 53.</p>	<p>С. 76.</p>
<p>У 1976 році В.М. Сагатовський розробив таку класифікацію наук: «Місце (роль) наук різноманітного типу в управлінні суспільно-виробничою діяльністю» [317, с. 220], яка на його думку «виключає погляд на класифікацію як на вільну логічну вправу» [317, с. 220]. Його класифікація подає систему науки у вигляді піраміди, основою якої служать технічні науки, далі йдуть предметні науки, потім математичні науки, потім мезонауки і на верхівці піраміди — світоглядні науки [317, с. 220-221].</p> <p>У 1994 році А.Н. Земцов запропонував свою класифікацію наук: мовні (математика, лінгвістика); лабораторні або точні (фізика, хімія, створення технологій); природничі (біологія, геологія, космічні дослідження); про людину (медицина, психологія, расові дослідження, культурна антропологія); соціальні науки (державознавство, політичні науки, історія суспільства, науки і релігія) [135].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>В 1976 году В.Н.Сагатовский разрабатывает следующую классификацию наук: «Место (роль) наук различного типа в управлении общественно-производственной деятельностью»¹²¹, что по его мнению «исключает взгляд на классифицирование как на вольное логическое упражнение»¹²². Его классификация представляет систему науки в виде пирамиды, основанием которой служат технические науки, далее идут предметные науки, затем математические науки, потом мезо-науки и на вершине пирамиды -мировоззренческие науки.¹²³</p> <p>В 1994 году А.Н.Земцов предлагает свою классификацию наук:</p> <ul style="list-style-type: none"> - языковые (математика, лингвистика); - лабораторные или точные (физика, химия, создание технологий); - естественные (биология, геология, космические исследования); - о человеке (медицина, психология, расовые исследования, культурная антропология); - социальные науки (государствоведение, политические науки, история общества, науки и религия).¹²⁴
<p>С. 53.</p>	<p>С. 76–77.</p>
<p>Ми схильні віддати перевагу традиційній класифікації наук на суспільні, природничі і технічні.</p> <p>Таким чином, ми можемо спостерігати різноманітні підходи до класифікації наук, у зв'язку з якими, та сама наука в залежності від виду класифікації займає різне місце, але що очевидно: вона не перестає бути саме цією наукою зі своїм предметом, методами, метою і завданнями.</p> <p>Але в одному вчені сходяться — при визначенні науки встановлюється її предмет, який відрізняє дану науку від інших наукових дисциплін, специфікується робота у відповідній науковій галузі. Також на класифікацію науки впливають об'єкт науки, засоби, завдання, методи дослідження, співвідношення наукових дисциплін тощо [364; 124; 165; 309].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Мы склонны отдать предпочтение традиционной классификации наук на общественные, естественные и технические.</p> <p>Таким образом, мы можем наблюдать самые разные подходы к классификации наук, в связи с которыми, одна и та же наука в зависимости от вида классификации занимает разное место, но что очевидно: она не перестает быть именно этой наукой со своим предметом, методами, целями и задачами.</p> <p>Но в одном учёные сходятся - при определении науки устанавливается её предмет, отличающий данную науку от других научных дисциплин, специфицируется работа в соответствующей научной области. Также на классификацию науки влияют объект науки, средства, задачи, методы исследования, соотношение научных дисциплин и т.п.¹²⁵.</p>
<p>С. 53.</p>	<p>С. 77.</p>
<p>Проблема напрямів і форм інтеграції знань ін-</p>	<p>Проблема направлений и форм интеграции</p>

<p>ших наук у судову експертизу з позиції методології даної науки досить ґрунтовно розкрита в криміналістичній літературі. Їй приділяли увагу Т.В. Аверьянова [3], Р.С. Белкін [31; 33; 40; 42], С.Ф. Бичкова [64], В.Г. Гончаренко [103], А.І. Вінберг [40; 80], А.В. Іщенко [151; 152; 153], В.Я. Колдін [180], Н.П. Майліс [250; 252], Н.Т. Малаховська [80], М.С. Полевой [291], О.Р. Росінська [314; 315], М.В. Салтевський [319; 320], М.Я. Сегай [328; 331], М.О. Селиванов [333; 334] та ін.</p> <p>Покликання в цьому абзаці дисертації Гурака відсутні в дисертації Сухової. Частина прізвищ змінена. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>знаний других наук в судебную экспертизу с позиции методологии данной науки довольно обстоятельно раскрыта в криминалистической литературе. Ей уделяли внимание Т.В.Аверьянова, Р.С.Белкин, С.Ф.Бычкова, А.И.Винберг, В.Я.Колдин, В.В.Крылов, Н.П.Майлис, Н.Т.Малаховская, Н.С.Полевой, Е.Р.Российская, Л.Д. Самыгин, Н.А.Селиванов, Н.П.Яблоков и др.</p>
<p>С. 54.</p>	<p>С. 77–78.</p>
<p>Зокрема, Т.В. Аверьянова, аналізуючи теоретичні аспекти цієї проблеми і результати її дослідження попередниками, виділила більше десятка напрямів і форм інтеграції наукових знань в судову експертизу. Серед них: «перенесення ідей і уявлень (на евристичному рівні), використання понятійно-концептуального апарату, формування комплексних міждисциплінарних проблем і напрямів досліджень, формування нових наукових дисциплін «граничного» типу, зближення наук, які різняться своїми предметними галузями і науковими дисциплінами різноманітних типів — фундаментальних і прикладних, універсализація засобів мови науки, вироблення регіональних загальнонаукових форм і засобів пізнання, посилення взаємодії між філософськими і нефілософськими (окремонауковими) знаннями, посилення інтеграційної ролі філософії» [4, с. 210-217].</p> <p>В.Я. Колдін інтеграцію природничих і технічних наук у судову експертизу називає «найважливішими методами техніко-криміналістичного дослідження» [179]. В.В. Крилов, М.С. Полевой, Л.Д. Самігін відзначають величезне значення інтеграції комп'ютерних знань для вирішення криміналістичних завдань (здебільшого в криміналістичній техніці) [218, с. 162-177]. В.В. Крилов і Л.Д. Самігін зазначають, що «використання комп'ютерної технології в поєднанні з новітніми технічними засобами і методами (наприклад, електронним мікроскопом і іншими аналогічними приладами, методом рентгенівського або люмінесцентного аналізу) розширює діапазон криміналістичних досліджень і відчиняє можливості для постановки нових, раніше не вирішуваних завдань» [217, с. 162]. В свою чергу М.П. Яблоков говорить про інтеграцію фотографії в судову експертизу як про один із способів дослідження, що значно розширює можливості людського зору (наприклад, фотографічні методи зміни контрастів, методи фотографування в невидимих променях, фотозйомка в інфрачервоних променях, зйомка в ультрафіолетових променях, зйомка в рентгенівських променях, мікрофотозйомка) [417, с. 201-208].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>В частности, Т.В.Аверьянова, анализируя теоретические аспекты этой проблемы и результаты её исследования предшественниками, выделила около десяти направлений и форм интеграции научных знаний в судебную экспертизу. В их числе: «перенос идей и представлений (на эвристическом уровне), использование понятийно-концептуального аппарата, формирование комплексных междисциплинарных проблем и направлений исследований, формирование новых научных дисциплин «пограничного» типа, сближение наук, различающихся своими предметными областями и научных дисциплин различных типов - фундаментальных и прикладных, универсализация средств языка науки, выработка региональных общенаучных форм и средств познания, усиление взаимодействия между философскими и нефилософскими (частнонаучными) знаниями, усиление интеграционной роли философии»</p> <p>В.Я. Колдин интеграцию естественных и технических наук в судебную экспертизу называет «важнейшими методами технико-криминалистического исследования»¹²⁷. Крылов В.В., Полевой Н.С., Самыгин Л.Д. отражают огромное значение интеграции компьютерных знаний для решения криминалистических задач (по большей своей части в криминалистической технике)¹²⁸. В.В.Крылов и Л.Д.Самыгин Л.Д. отмечают, что «использование компьютерной технологии в сочетании с новейшими техническими средствами и методами (например, электронным микроскопом и другими аналогичными приборами, методом рентгеновского или люминесцентного анализа) расширяет диапазон криминалистических исследований и открывает возможности для постановки новых, ранее не решаемых задач»¹²⁹. В свою очередь Н.П.Яблоков говорит об интеграции фотографии в судебную экспертизу как об одном из способов исследования, значительно расширяющем возможности человеческого зрения (например, фотографические методы изменения контрастов, методы фотографирования в невидимых лучах, фотосъёмка в инфракрасных лучах, съёмка в ультрафиолетовых лучах, съёмка в рентгеновских лучах, микрофотосъёмка) .</p>
<p>С. 54.</p>	<p>С. 78–79.</p>
<p>Д.П. Поташник відзначає, що інтеграційними методами авторознавчої експертизи є: а) лінгві-</p>	<p>Д.П.Поташник отмечает, что интеграционными методами автороведческой экспертизы являются:</p>

<p>стичні (в тому числі лінгвостатистичні), пов'язані з установленням мовних елементів і структур; б) психолінгвістичні, які дозволяють аналізувати мовні структури з погляду особливостей психічних процесів, що впливають на мовну поведінку особи; в) соціолінгвістичні, які вказують на зв'язок мови з тими або іншими соціальними чинниками; г) логико-психологічні, спрямовані на аналіз логічних елементів і структур тексту, що визначають властивості й особливості мовних і інтелектуальних навичок автора; д) математичні кількісні методи виділення ступенів розвитку мовних навичок, методи статистичного аналізу загальних і окремих ознак мовних навичок письмової мови, в тому числі на базі електронно-обчислювальної техніки [297, с. 283].</p> <p>Покликання [297] – на те саме джерело, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>1) лингвистические (в том числе лингвостатистические), связанные с установлением языковых элементов и структур;</p> <p>2) психолингвистические, позволяющие анализировать языковые структуры с точки зрения особенностей психических процессов, влияющих на речевое поведение лица;</p> <p>3) социолингвистические, указывающие на связь языка с теми или иными социальными факторами;</p> <p>4) логико-психологические, направленные на анализ логических элементов и структур текста, определяющих свойства и особенности языковых и интеллектуальных навыков автора;</p> <p>5) математические количественные методы выделения степеней развития языковых навыков, методы статистического анализа общих и частных признаков языковых навыков письменной речи, в том числе на базе электронно-вычислительной техники¹³³.</p>
<p>С. 54–55.</p>	<p>С. 79–80.</p>
<p>Також Д.П. Поташник, вже як про давно відомий факт, говорить про інтеграцію в техніко-криміналістичне дослідження документів фізичних і хімічних методів, зокрема, про обов'язковий огляд і дослідження всіх сумнівних документів у невидимих ультрафіолетових і інфрачервоних променях, їх зйомку в токах високої частоти, люмінесценцію штрихів і їх відтисків на полімерній плівці, обробленій органічними розчинниками (адсорбційно-люмінесцентний метод) і т.д. [296, с. 288-289].</p> <p>Точку зору використання інтеграції знань в судовій експертизі поділяє і Б.С. Гордон. Він пише, що судова аналітична хімія, об'єктом дослідження якої є ґрунт, паливно-мастильні матеріали, лакофарбні покриття, волокнисті й інші матеріали, отрути, наркотики і т.п., «має завдання, розробляє і використовує деякі методи, що не знає загальна аналітична хімія. Це усуває заперечення, що висувалися проти включення експертизи матеріалів (речовин) до складу криміналістичних експертиз» [108, с. 17]. Р.С. Белкін розвивав цю позицію: «Іншими словами, методи цих експертиз не розробляються у відповідних природничих науках, і тому експертизи повинні вважатися криміналістичними» [194, с. 70]. Згодом Р.С. Белкін включає КДМРВ у свою класифікацію криміналістичних експертиз [210, с. 160-200].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Також Д.П.Поташник, уже как о давно известном факте, говорит об интеграции в технико-криминалистическое исследование документов физических и химических методов, в том числе, об обязательном осмотре и исследовании всех сомнительных документов в невидимых ультрафиолетовых и инфракрасных лучах, их съёмке в токах высокой частоты, люминесценции штрихов и их оттисков на полимерной плёнке, обработанной органическими растворителями (адсорбционно-люминесцентный метод) и т.д.¹³².</p> <p>Точку зрения использования интеграции знаний в судебной экспертизе разделяет и Б.Е. Гордон. Он пишет, что судебная аналитическая химия, объектом исследования которой является почва, горючесмазочные материалы, лакокрасочные покрытия, волокнистые и другие материалы, яды, наркотики и т.п., «имеет задачи, разрабатывает и использует некоторые методы, которых не знает общая аналитическая химия. Это устраняет возражения, выдвигавшиеся против включения экспертизы материалов (веществ) в число криминалистических экспертиз»¹³³. Р.С. Белкин развивает эту позицию: «Иными словами, методы этих экспертиз не разрабатываются в соответствующих естественных науках, и поэтому экспертизы должны считаться криминалистическими»¹³⁴. Позднее Р.С.Белкин включает КЭМВИ в свою классификацию криминалистических экспертиз</p>
<p>С. 55.</p>	<p>С. 80–81.</p>
<p>А.І. Вінберг і Н.Т. Малаховська розробляли закон взаємодії наук, який, на їх думку, ґрунтується на взаємодії різноманітних наук і використанні методів інших наук. За цим законом «сам процес взаємодії, зв'язків предметних, галузевих знань в процесі вивчення різноманітних об'єктів дослідження призводить через вивчення загальних властивостей різноманітних об'єктів до взаємодії наук, що їх вивчають. Наприклад, транспортна трасологія виникла в результаті взаємодії автотехнічних і трасологічних знань, аналогічно — судово-медична трасологія і т.п.» [80, с. 20-21]. Р.С. Белкін і А.І. Вінберг також відзначили процеси інтеграції знань, наук, вони</p>	<p>А.И.Винберг и Н.Т.Малаховская разрабатывают закон взаимодействия наук, который, по их мнению, основывается на взаимодействии различных наук и использовании методов других наук. По этому закону «сам процесс взаимодействия, связей предметных, отраслевых знаний в процессе изучения различных объектов исследования приводит через изучение общих свойств различных объектов к взаимодействию изучающих их наук. Например, транспортная трасология возникла в итоге взаимодействия автотехнических и трасологических знаний, аналогично -судово-медицинская трасология и т.п.»¹³⁶. Р.С.Белкин и А.И.Вин-</p>

<p>ґрунтовно доказували закон «активного творчого пристосування для цілей судочинства досягнень інших наук» і «загальний закон розвитку науки як інтеграції наукового знання» [40, с. 157].</p> <p>С.Ф. Бичкова дійшла висновку, що «саме технічне знання виступає своєрідним синтезом суспільствознавства і природознавства. Воно є ланкою, яка зв'язує знання про закономірності, цілі, потреби науки про судову експертизу, які виробляють науки суспільні, насамперед юридичні, із знанням фундаментальних законів, які входять у галузь природознавства» [64, с. 46].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>берг також отзначають происходящие процессы интеграции знаний, наук, они обстоятельно доказывают закон «активного творческого приспособления для целей судопроизводства достижений иных наук» и «общий закон развития науки как интеграции научного знания»¹³⁷.</p> <p>С.Ф. Бычкова пришла к выводу, что «само техническое знание выступает своеобразным синтезом обществознания и естествознания. Оно является звеном, связывающим знание о закономерностях, целях, потребностях науки о судебной экспертизе, которое вырабатывают науки общественные, прежде всего юридические, со знанием фундаментальных законов, входящих в область естествознания»¹³⁸.</p>
<p>С. 55.</p>	<p>С. 81.</p>
<p>Інтеграція знань в судову експертизу, зрештою, призвела деяких вчених-криміналістів до думки про те, що загальна теорія судової експертизи носить інтеграційний характер.</p> <p>Нечисленні роботи з виявлення природи загальної теорії судової експертизи в системі наукового знання не вносять однаковості в розуміння цього питання.</p>	<p>Інтеграция знаний в судебную экспертизу, в конце концов, привела некоторых учёных-криминалистов к мысли о том, что общая теория судебной экспертизы носит интеграционный характер.</p> <p>Немногочисленные работы по выявлению природы общей теории судебной экспертизы в системе научного знания не вносят единообразия в понимание этого вопроса.</p>
<p>С. 55.</p>	<p>С. 81.</p>
<p>Визначенню місця загальної теорії судової експертизи в системі наукового знання присвятили свої праці Т.В. Аверьянова, [3; 5; 9] І.А. Алієв [9], Р.С. Белкін [31; 42], С.Ф. Бичкова [64], Ю.Г. Корухов [194], Г.А. Матусовський [260; 262], О.Р. Росінська [314; 315], О.Р. Шляхов [396; 398; 400; 401; 404] і деякі інші вчені.</p> <p>Покликання в цьому абзаці дисертації Гурака відсутні в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Определению места общей теории судебной экспертизы в системе научного знания посвятили свои труды Т.В.Аверьянова, И.А.Алиев, Р.С.Белкин, С.Ф.Бычкова, Ю.Г.Корухов, Г.А.Матусовский, Е.Р.Росинская, А.Р.Шляхов и некоторые другие учёные.</p>
<p>С. 55–56.</p>	<p>С. 81–82.</p>
<p>Так, наприклад, Ю.Г. Корухов відмічає юридичну природу загальної теорії судової експертизи. Він вважає, що «створення, структурування і розвиток загальної теорії судової експертизи немислимо у відриві від криміналістики, кримінального, адміністративного процесів. Криміналістика і її вчення про механізм вчинення злочину і про виникнення кримінально-релевантної інформації з її розробками в галузі теорії криміналістичної експертизи є одним із наріжних каменів у фундаменті загальної теорії судової експертизи. Положення наук про процесуальне право і саме процесуальне законодавство необхідні для створення загальної теорії судової експертизи в силу специфічного характеру тієї діяльності, відображенням якої є ця теорія» [289, с. 26]. Далі Ю.Г. Корухов робить висновок, що загальну теорію судової експертизи варто трактувати «... як юридичну за своєю природою і міждисциплінарну за формою і значимістю, маючи на увазі її роль для кожного виду судових експертиз» [289].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Так, например, Ю.Г.Корухов отмечает юридическую природу общей теории судебной экспертизы. Ю.Г.Корухов считает, что «создание, структурирование и развитие общей теории судебной экспертизы немислимо в отрыве от криминалистики, уголовного, административного процессов. Криминалистика и её учение о механизме совершения преступления и о возникновении уголовно-релевантной информации с её разработками в области теории криминалистической экспертизы является одним из краеугольных камней в фундаменте общей теории судебной экспертизы. Положения наук о процессуальном праве и само процессуальное законодательство необходимы для создания общей теории судебной экспертизы в силу специфического характера той деятельности, отражением которой является эта теория»¹³⁹. Далее Ю.Г.Корухов делает вывод, что общую теорию судебной экспертизы следует трактовать «...как юридическую по своей природе и междисциплинарную по форме и значимости, имея в виду её роль для каждого вида судебных экспертиз»¹⁴⁰.</p>

<p>С. 56.</p> <p>Такої ж точки зору дотримується і С.Ф. Бичкова, хоча в той же час вказує на інтеграційну природу науки про судову експертизу [64, с. 47-48].</p> <p>С.Ф. Бичкова вважає, що: «Наука про судову експертизу відповідає основним класифікаційним критеріям юридичних наук, що дозволяє ... вважати її елементом відповідної системи наукового знання» [64, с. 84]. С.Ф. Бичкова думає, що вивчення закономірностей розвитку наукових основ судової експертизи і закономірностей експертної діяльності, які входять у предмет науки про судову експертизу, цілком обумовлено вимогами сфери розслідування і судового доказування та цілком відповідає уявленням про предмет конкретної юридичної науки, в яку повинні входити елементи змісту правового регулювання.</p> <p>Ми також поділяємо позицію С.Ф. Бичкової, що «інтеграційні процеси в судовій експертизі ... обумовлені ... зовнішніми чинниками, в тому числі запитами практики судочинства у вирішенні нових завдань і дослідженні нових об'єктів» [64, с. 92]. Про юридичну природу криміналістичної експертизи говорив і О.Р. Шляхов [404].</p> <p>Останнім часом позиціям Ю.Г. Корухова і С.Ф. Бичкової протипоставлена позиція Т.В. Аверьянної, яка вважає природу теорії судової експертизи двоїстою: і юридичною й інтеграційною, а надалі називає її синтетичною. Вона вважає, що «аргументи, які наводить» С.Ф. Бичкова «на доказ свого висновку, зовсім не дають підстав для цього висновку, оскільки відносяться взагалі до виділення науки як самостійної галузі знання» [5, с. 168]</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>С. 82–83.</p> <p>Такої же точки зору придержується і С.Ф.Бичкова, хоча в то же время указывает на интегративную природу науки о судебной экспертизе¹⁴¹.</p> <p>С.Ф.Бичкова считает, что: «Наука о судебной экспертизе соответствует основным классификационным критериям юридических наук, что позволяет ... считать её элементом соответствующей системы научного знания»¹⁴². С.Ф. Бичкова полагает, что изучение закономерностей развития научных основ судебной экспертизы и закономерностей экспертной деятельности, входящих в предмет науки о судебной экспертизе, целиком обусловлено требованиями сферы расследования и судебного доказывания и полностью соответствует представлениям о предмете конкретной юридической науки, в которую должны входить элементы содержания правового регулирования.</p> <p>Мы также разделяем позицию С.Ф. Бычковой, что «интеграционные процессы в судебной экспертизе...обусловлены...внешними факторами, в том числе запросами практики судопроизводства в решении новых задач и исследовании новых объектов»¹⁴³. О юридической природе криминалистической экспертизы говорил и А.Р.Шляхов¹⁴⁴.</p> <p>В последнее время позициям Ю.Г.Корухова и С.Ф.Бычковой противопоставлена позиция Т.В.Аверьянновой, которая считает природу теории судебной экспертизы двойственной: и юридической и интегрционной, а в дальнейшем называет её синтетической. Она считает, что «аргументы, которые приводит» С.Ф.Бычкова «в доказательство своего вывода, вовсе не дают основания для этого вывода, поскольку относятся вообще к выделению науки как самостоятельной области знания»¹⁴⁵.</p>
<p>С. 56–57.</p> <p>Нам уявляється, що природа судової експертизи є юридичною за таких засад.</p> <p>1. Досягнення природничих, технічних і суспільних наук, які використовуються при проведенні судової експертизи, спрямовані на одержання доказу в процесі цивільному, кримінальному чи господарському, і в якості результату судової експертизи використовуються тільки в сфері юриспруденції і не мають абсолютно ніякого інтересу для інших галузей наукового знання, а також ніякого іншого практичного застосування. Ми використовуємо техніку для створення творів мистецтва (наприклад, комп'ютерна графіка), проте це не дає нам підстав відносити створені в результаті цього твори мистецтва (у тому числі гравюри) ні до технічних, ні до інтеграційних, ні до комплексних, ні до синтезних, вони залишаються суспільними (гуманітарними), тобто за метою, завданнями дослідження і за практичною потребою (застосуванням) судова експертиза є юридичною.</p> <p>2. Як і раніше предмет і об'єкти пізнання лежать у сфері правових явищ.</p> <p>3. Практичне застосування даної науки винятково в сфері цивільного, кримінального й господарського процесу, що підтверджує Т.В. Аверьянова: «основна мета експертизи — одержання фактичних даних по справі, що розслідується і розглядається» [5, с. 168].</p> <p>4. Наука судова експертиза також характеризу-</p>	<p>С. 83–84.</p> <p>Нам представляется, что природа судебной экспертизы является юридической по следующим основаниям:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) достижения естественных, технических и общественных наук, используемые при проведении судебной экспертизы, направлены на получение доказательства в процессе гражданском, уголовном или арбитражном, и в качестве результата судебной экспертизы используются только в сфере юриспруденции и не представляют абсолютно никакого интереса для других областей научного знания, а также никакого другого практического применения. Мы используем технику для создания произведений искусства (например, компьютерная графика), однако это не даёт нам оснований относить созданные в результате этого произведения искусства (в том числе гравюры) ни к техническим, ни к интеграционным, ни к комплексным, ни к синтезным, они остаются общественными (гуманитарными), т.е. по цели, задачам исследования и по практической востребованности (применению) судебная экспертиза является юридической; 2) по прежнему предмет и объекты познания лежат в сфере правовых явлений; 3) практическое применение данной науки исключительно в сфере гражданского, уголовного и арбитражного процесса, что подтверждает Т.В.Аверьянова: «основная цель экспертизы -

<p>ється шляхом фіксації її відношення до інших наук і дисциплін: вона збирає деякі відомості (дані) і поставляє їх у якості вихідного матеріалу іншим наукам (кримінальний процес, цивільний процес, господарський процес).</p> <p>5. Використовувані методи і засоби дослідження пристосовані або спеціально розроблені для даної науки і для вирішення її практичних завдань.</p> <p>6. Експерти виконують свої дослідження в суворій відповідності з чинним законодавством, яке регламентує кримінальний, цивільний чи господарський процес у результаті чого висновок експерта стає самостійним джерелом доказу.</p> <p>Покликання [5] – на те саме джерело, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>получение фактических данных по расследуемому и рассматриваемому делу»¹⁴⁶;</p> <p>4) наука судебная экспертиза также характеризуется путём фиксации её отношения к другим наукам и дисциплинам: она собирает некоторые сведения и предоставляет их в качестве исходного материала другим наукам (уголовный процесс, гражданский процесс, арбитражный процесс);</p> <p>5) используются методы и средства исследования приспособлены или специально разработаны для данной науки и для решения её практических задач;</p> <p>6) эксперты выполняют свои исследования в строгом соответствии с УПК, ГПК, АПК в результате чего заключение эксперта становится самостоятельным источником доказательства.</p>
<p>С. 57.</p>	<p>С. 84.</p>
<p>Підтримують теорію інтеграційної природи судової експертизи А.І. Вінберг і Н.Т. Малаховська (у 1976 році), стверджували, що окремі види експертизи спираються не на предметні судові науки, а на методичні дисципліни, що не трансформують дані материнських наук, а лише відбирають і систематизують ті відомості з них, які необхідні для розробки методики експертизи даного виду (наприклад, судово-бухгалтерської, автотехнічної та ін.).</p> <p>Проте розроблене ними визначення науки судової експертизи говорить про її юридичну природу. Наука про судову експертизу (судова експертологія, загальна теорія судової експертизи) — галузь знань про закономірності і методологію формування і розвитку наукових основ судових експертиз, здійснюваних за допомогою внесення даних із базових материнських наук та їх трансформації для виконання завдань судових експертиз, які проводяться в кримінальному і цивільному процесах і в тих організаційних формах, які забезпечують наукову обґрунтованість висновків судових експертиз [80].</p> <p>Покликання [80] – на те саме джерело, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Поддерживают теорию интеграционной природы судебной экспертизы А.И.Винберг и Н.Т.Малаховская (1976), которые утверждают, что некоторые виды экспертизы опираются не на предметные судебные науки, а на методические дисциплины, не трансформирующие данные материнских наук, а лишь отбирающие и систематизирующие те сведения из них, которые необходимы для разработки методики экспертизы данного вида (например, судебно-бухгалтерской, автотехнической и др.)</p> <p>Однако разработанное ими определение о науке судебной экспертизы говорит о её юридической природе: Наука о судебной экспертизе (судебная экспертология, общая теория судебной экспертизы) - область знаний о закономерностях и методологии формирования и развития научных основ судебных экспертиз, осуществляемых посредством привнесения данных из базовых материнских наук и их трансформации для решения задач судебных экспертиз, проводимых в уголовном и гражданском процессах и в тех организационных формах, которые обеспечивают научную обоснованность заключений судебных экспертиз (Свиделено нами)¹⁴⁷.</p>
<p>С. 57.</p>	<p>С. 84–85.</p>
<p>Значний внесок у розвиток науки судової експертизи внесла Т.В. Аверьянова, яка у своїй роботі «Методи судово-експертних досліджень і тенденції їх розвитку» довела самостійність науки «судова експертиза», проте вона визначила природу загальної теорії судової експертизи як таку, що має інтеграційний характер.</p> <p>Визначення науки про судову експертизу, дане Р.С. Белкіним, також підтверджує юридичну природу судової експертизи: «Наука про судову експертизу (судова експертологія) — методологія — це система загальних положень, принципів, методів реалізації теорії пізнання, діалектики, логіки в їх взаємодії для пізнання судових експертиз у процесі проведення розслідування і розгляду кримінальних та цивільних справ, які впливають із залучення тих спеціальних знань із різноманітних наук, які необхідні для виконання завдань судової експертизи» [31, с. 299].</p>	<p>Большой вклад в развитие науки судебной экспертизы внесла Т.В. Аверьянова, которая в своей работе «Методы судебно-экспертных исследований и тенденции их развития» доказала самостоятельность науки «судебная экспертиза», однако она определила природу общей теории судебной экспертизы как носящую интегративный характер.</p> <p>Определение науки о судебной экспертизе, данное Р.С.Белкиным, также подтверждает юридическую природу судебной экспертизы: «Наука о судебной экспертизе (судебная экспертология) - методология - это система общих положений, принципов, методов реализации теории познания, диалектики, логики в их взаимодействии для познания судебных экспертиз в процессе проведения расследования и рассмотрения уголовных и гражданских дел, вытекающего из привлечения тех специальных знаний из различных наук, которые необходимы для решения задач судебной экспертизы».</p>

<p>Покликання [31] – на те саме джерело, що і в дисертації Сухової: 31.Белкин Р.С. Курс криминалистики: В 3 т. — Т. 2: Частные криминалистические теории. — М.: Юристъ, 1997. — 464 с. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>У тексті (мабуть, сканованому і оцифрованому) пропущений номер покликання [148], але внизу сторінки стоїть джерело: Белкин Р.С. Курс криминалистики. М, 197. Т.2. С.299.</p>
<p>С. 58.</p>	<p>С. 85–87.</p>
<p>Проте в останні роки життя Р.С. Белкін висловлював нове відношення до природи криміналістики, а значить відповідно і до судової експертизи, прийшовши до висновку, що «нині криміналістику не можна розглядати як чисто юридичну науку, що під впливом науково-технічного прогресу, активного процесу інтеграції наукового знання її природа претерпіла істотні зміни, її зміст — це сплав даних самих різноманітних наук: суспільних, природничих і технічних, причому інтеграційний характер мають усі розділи криміналістичної науки, що дозволяє лише умовно зберегти її зарахування до юридичних наук, не заперечуючи значної частки її правового змісту» [219].</p> <p>Покликання [219] – інше ніж у дисертації Сухової: Крылов И.Ф. В мире криминалистики. — Ленинград: Изд-во Ленинградского ун-та, 1989. — 328 с. Це помилкове покликання, мало б бути №36. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Однако в последнее время Р.С.Белкин стал высказывать новое отношение к природе криминалистики, а значит соответственно и к судебной экспертизе, придя к выводу, что «ныне криминалистику нельзя рассматривать как чисто юридическую науку, что под влиянием научно-технического прогресса, активного процесса интеграции научного знания её природа претерпела существенные изменения, её содержание - это сплав данных самых различных наук: общественных, естественных и технических, причём интегративный характер имеют все разделы криминалистической науки, что позволяет лишь условно сохранить её причисление к юридическим наукам, не отрицая значительной доли её правового содержания»¹⁴⁹.</p> <p>Покликання [149] – це: Белкин Р.С. О природе криминалистической науки// Тр. Академии МВД РФ. М.,1996.</p>
<p>С. 58.</p>	<p>С. 85–87.</p>
<p>Прихильником такої позиції є й О.Р. Росінська, яка стверджує, що «криміналістика являє собою єдиний сплав знань, а не сукупність наук, і є наукою не комплексною (оскільки комплексність припускає об'єднання окремих знань, а не злиття їх), а синтетичної природи» [314, с. 11-12].</p> <p>Ми думаємо, що всі розділи криміналістики, безсумнівно інтегрують знання інших наук для виконання своїх завдань, але це не дає підстав вважати природу криміналістики інтеграційною чи синтетичною. Так, наприклад, у медицині використовують засоби і методи дослідження, які базуються на знанні фізики (рентгенівські методи, УФ-промені, фізіотерапія тощо). Проте, природа науки від цього не змінюється.</p> <p>Певні сумніви викликає не стільки природа криміналістики або судової експертизи, скільки форми прояву їх наукових зв'язків.</p> <p>Суперечки з приводу природи судової експертизи прихильники її неюридичного характеру часто обґрунтовують множинністю об'єктів дослідження технічного і природничого походження. Ще в 1985 році Б.М. Кедров писав: «З середини нашого сторіччя під впливом, насамперед НТР, докорінно стало змінюватися колишнє просте, однозначне співвідношення між наукою та її об'єктом (предметом). Переплетення (взаємодія) наук, а тим більше їх комплексоутворення висунуло на перший план сам об'єкт вивчення. Водночас кожна окрема наука в силу такого комплексного підходу до об'єкта змушена мати справу не з одним об'єктом, як раніше («своїм» предметом), а з багатьма самими різноманітними об'єктами» [165, с. 64-65].</p> <p>Прихильником юридичної природи судової експертизи є і В.М. Галкін [94], який зазначає, що експертна діяльність протікає в рамках певної процесуальної процедури, експертиза є елементом про-</p>	<p>Сторонником такої позиції являється і Е.Р.Росинская, утверждающая, что «криминалистика представляет собой единый сплав знаний, а не совокупность наук, и является наукой не комплексной (поскольку комплексирование предполагает объединение отдельных знаний, а не слияние их), а синтетической природы».¹⁵⁰</p> <p>Мы полагаем, что все разделы криминалистики, несомненно интегрируют знания других наук для решения своих задач, но это не даёт оснований считать природу криминалистики интеграционной или синтетической. Так, например, в медицине используются средства и методы исследования, базирующиеся на знаниях физики (рентгеновские методы, УФ-лучи, физио-терапия и т.п.). Однако, природа науки от этого не меняется.</p> <p>Видимо сомнение вызывает не столько природа криминалистики или судебной экспертизы, сколько формы проявления их научных связей.</p> <p>Споры по поводу природы судебной экспертизы сторонники её неюридического характера часто обосновывают множественностью объектов исследования технического и естественного происхождения. Ещё в 1985 году Б.М.Кедров писал: «С середины нашего века под влиянием, прежде всего НТР, коренным образом стало изменяться прежде простое, однозначное соотношение между наукой и её объектом (предметом). Переплетение (взаимодействие) наук, а тем более их комплексообразование выдвинуло на первый план сам объект изучения. Вместе с тем каждая отдельная наука в силу такого комплексного подхода к объекту вынуждена иметь дело не с одним объектом, как раньше («своим» предметом), а со многими самыми различными объектами».¹⁵¹</p> <p>Сторонником юридической природы судебной экспертизы является и В.М.Галкин, который отме-</p>

<p>цесу доказування, законом визначені права й обов'язки органів і осіб, які беруть участь у проведенні експертизи і т.п.</p> <p>Оригінальна позиція подана в роботі В.Ф. Лазарева і М.К. Трифонової з питання зміни структури розділів наук. Автори пропонують традиційну структуру розділів наук (суспільні, природничі і технічні) доповнити новими: синтетичними, інтеграційними і комплексними [230]. Позиція авторів уявляється нам неоднозначною і потребує ретельного осмислення.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>чает, что экспертная деятельность протекает в рамках определенной процессуальной процедуры, экспертиза является элементом процесса доказывания, законом определены права и обязанности органов и лиц, участвующих в проведении экспертизы и т.п.</p> <p>Оригинальная позиция представлена в работе В.Ф.Лазарева и М.К.Трифоновой по вопросу изменения структуры разделов наук. Авторы предлагают традиционную структуру разделов наук (общественные, естественные и технические) дополнить новыми: синтетическими, интегративными и комплексными¹⁵³. Позиция авторов представляется нам неоднозначной и требует тщательного осмысления.</p>
<p>С. 58–59.</p>	<p>С. 87–88.</p>
<p>Говорити про комплексність як про новий розділ науки нам здається невірним.</p> <p>На наш погляд, в один ряд із традиційними розділами наук можуть встати такі, які не відносяться до жодного з існуючих. А всі запропоновані науки для створення нових розділів є похідними від уже відомих, тому повинні співвідноситися з ними в порядку супідрядності. Тобто в основі науки біогеохімії лежать все ті ж, давно відомі, біологія, геологія, хімія. Науки, які складають базу, залишилися старими, тобто відбулася інтеграція наукового знання, можна говорити про появу нового знання, нових наукових зв'язків, але чи буде ця наука новою? Ми думаємо, що варто говорити про те, що хімія інтегрувала наукові знання геології і біології, що і є дійсним.</p> <p>Таким чином, саме поняття створення нової науки нам здається дещо надуманим, тому що традиційні науки допомагають нам зрозуміти і пізнати їх більш глибоко за допомогою інтеграції та синтезу знань.</p> <p>У даний час інтеграція наукових зв'язків властива практично всім наукам, не є винятком криміналістика і судова експертиза. Розглянемо існуючі наукові зв'язки в криміналістичній методиці. В їх числі особливого значення набули математика, інформатика, фізика, хімія, антропологія і соціологія. Саме ці науки переважно збагачують криміналістику своїм науковим потенціалом, використання якого при виконанні практичних завдань сприяє підвищенню наукового рівня й ефективності діяльності з розкриття і розслідування злочинів. Наприклад, математичні методи — сукупність методів пізнання, в основі яких лежить використання апарата метрології, аналітичної і проєктивної геометрії, теорії можливостей, теорії ігор, математичної статистики й інших галузей математики. Їх значення і широке застосування зумовлюється тим, що з їх допомогою в криміналістичному дослідженні поряд із якісними можуть бути виявлені і досліджені кількісні та структурні характеристики об'єкта пізнання, а також його функціональні зв'язки і відношення з іншими об'єктами.</p> <p>Гурак неправильно переклав російський вислів «теорії вероятностей» як «теорії можливостей», треба «теорії імовірностей».</p>	<p>Говорить о комплексности как о новом разделе науки нам представляется неверным.</p> <p>На наш взгляд, в один ряд с традиционными разделами наук могут встать такие, которые не относятся ни к одному из существующих. А все предлагаемые науки для создания новых разделов являются производными от уже известных, поэтому должны соотноситься с ними в порядке соподчинения. То есть в основе науки биогеохимии лежат всё те же, давно известные, биология, геология, химия. Науки, составляющие базу, остались старыми, то есть произошла интеграция научного знания, можно говорить о появлении нового знания, новых научных связей, но будет ли эта наука новой? Мы полагаем, что следует говорить и том, что химия интегрировала научные знания геологии и биологии, что и является действительным.</p> <p>Таким образом, само понятие создания новой науки нам представляется несколько надуманным, так как традиционные науки помогают нам понять и познать их более глубоко с помощью интеграции и синтеза знаний.</p> <p>В настоящее время интеграция научных связей свойственна практически всем наукам, не является исключением криминалистика и судебная экспертиза. Рассмотрим существующие научные связи в криминалистической методике. В их числе особое значение приобрели математика, информатика, физика, химия, антропология и социология. Именно эти науки преимущественно обогащают криминалистику своим научным потенциалом, использование которого при решении практических задач способствует повышению научного уровня и эффективности криминалистической деятельности. Например, математические методы -совокупность методов познания, в основе которых лежит использование аппарата метрологии, аналитической и проєктивной геометрии, теории вероятностей, теории игр, математической статистики и других отраслей математики. Их значение и широкое применение предопределяются тем, что с их помощью в криминалистическом исследовании наряду с качественными могут быть выявлены и исследованы количественные и структурные характеристики объекта познания, а также его функциональные связи и отношения с другими объектами, но более полно этот вопрос будет исследован нами во второй главе данной работы.</p>
<p>С. 59.</p>	<p>С. 88.</p>
<p>Так само чітко прослідковуються наукові зв'язки</p>	<p>Так же чётко прослеживаются научные связи с</p>

<p>з гуманітарними, природничими і технічними науками й у криміналістичній тактиці. В залежності від того, дані якої науки покладені в основу тактичного прийому, В. Я. Колдін виділяє логічні, психологічні, прийоми науки управління й інші [178, с. 366]. М.П. Яблоков зазначає, що інтеграція фотографії, кінематографії, відео і звукозапису має важливе значення в справі достовірності доказової й оперативно-розшукової інформації, отриманої при розкритті і розслідуванні злочинів [417, с. 178].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>гуманитарными, естественными и техническими науками и в криминалистической тактике. В зависимости от того, данные какой науки положены в основу тактического приёма, В.Я.Колдин выделяет логические, психологические, приёмы науки управления и другие¹⁵⁴. Н.П.Яблоков отмечает, что интеграция фотографии, кинематографии, видео- и звукозаписи имеет важное значение в деле удостоверения доказательственной и оперативно-розыскной информации, полученной при криминалистической деятельности¹⁵⁵.</p>
<p>С. 59.</p>	<p>С. 88–89.</p>
<p>Таким чином, інтеграція здійснюється з метою одержання необхідної інформації для проведення слідчих дій (допиту, оцінки висновку експерта і т.д.), тобто для того, щоб слідчий міг робити правильні висновки.</p> <p>Інша справа з інтеграцією наукових знань у криміналістичну техніку (при проведенні судової експертизи).</p> <p>Інтегруючи знання природничо-технічних наук, експерт трансформує їх у нове, на порядок вище, складне, синтезне знання як за предметом, так і за об'єктом дослідження. Це нове знання представлене у виді експертного висновку — докази по розслідуваній події, яке у свою чергу буде оцінюватися слідчим поряд з іншими доказами.</p> <p>Таким чином, слідча й експертна інтеграції знань носять якісно різноманітний характер.</p>	<p>Таким образом, интеграция осуществляется с целью получения интересующей информации для осуществления следственных действий (допроса, оценки заключения эксперта и т.д.), т.е. для того, чтобы следователь мог делать правильные выводы.</p> <p>Иначе обстоит дело с интеграцией научных знаний в криминалистической технике (при проведении судебной экспертизы).</p> <p>Интегрируя знания естественно-технических наук, эксперт трансформирует их в новое, на порядок выше, сложное, синтезное знание как по предмету, так и по объекту исследования. Это новое знание представлено в виде экспертного заключения - доказательства по расследуемому событию, которое в свою очередь будет оцениваться следователем наряду с другими доказательствами.</p> <p>Таким образом, следственная и экспертная интеграции знаний носят качественно различный характер.</p>
<p>С. 60.</p>	<p>С. 89.</p>
<p>Зробимо спробу проілюструвати інтеграцію знань у судову експертизу, яка займає в системі наукових знань певне місце (див. додаток, рис. 4).</p> <p>Перевірити рис. 4 немає можливості через погану якість файла – на с. 200 ми бачимо назву рисунка, але сам він кудись дівся.</p>	<p>Предпримем попытку проиллюстрировать интеграцию знаний в судебную экспертизу, занимающую в системе научных знаний определённое место.</p>
<p>С. 60.</p>	<p>С. 89–91.</p>
<p>У ряді наук кількість зв'язків переходить в іншу якість, з'являється щось нове, чого раніше або не було в науці взагалі, або мало не ті масштаби і не той характер. Ю.М. Канигін вказує, що так це є і із судовою експертизою як наукою: «Інтеграція — процес органічний, пов'язаний з якісними перетвореннями всередині кожного елемента, що входить у систему з новими тенденціями в його розвитку, викликаними сучасною науково-технічною революцією» [159, с. 84]. Нам здається вірною дана точка зору, тому що судова експертиза має юридичну природу, переслідує юридичні цілі, вирішує юридичні завдання, використовуючи складні наукові зв'язки. І процеси інтеграції, які відбуваються в ній,</p>	<p>В ряде наук количество связей переходит в иное качество, появляется нечто новое, чего ранее либо не было в науке вообще, либо имело не те масштабы и не тот характер. Ю.М.Каныгин указывает, что так обстоит дело и с судебной экспертизой как наукой: «Интеграция – процесс органический, связанный с качественными преобразованиями внутри каждого элемента, входящего в систему с новыми тенденциями в его развитии, вызванными современной научно-технической революцией»¹⁵⁶. Нам представляется верной данная точка зрения, так как судебная экспертиза имеет юридическую природу, преследующую юридические цели, разрешающую юридические задачи, используя</p>

<p>не змінюють її юридичної природи, тому що вони споконвічно підпорядковані одній меті: бути процесуальним доказом у стадії дізнання, досудового слідства, судового розгляду і вирішують винятково юридичні завдання і тільки в цивільному, господарському і кримінальному процесах.</p> <p>Проведений аналіз структури наук і міжнаукових зв'язків дозволяє думати, що всі складові криміналістики, безсумнівно, мають юридичну природу. Аргументи, висунуті І.А. Алієвим і Ю.Г. Коруховим на захист такої позиції, є дуже переконливими [289]. Дійсно, і завдання криміналістики і способи їх вирішення відносяться до правової сфери діяльності правоохоронних органів і до правових процесів (розслідування, судовий розгляд).</p> <p>Слід зазначити, що права складова в теорії судової експертизи також має вирішальне значення. По-перше, ця складова визначається правовим «полем», в якому «діє» дана наука, а по-друге, всі об'єкти і методи дослідження судової експертизи, маючи природничо-технічну сутність, є в той же час речовими доказами, тобто об'єктами юридичної природи. Ще раз відмітимо, що сумнів викликає не стільки природа теорії судової експертизи, скільки структура знань, що виявляється в її наукових зв'язках.</p> <p>Розвиток наук не тільки призводить до інтеграції наявних знань при проведенні вже існуючих експертиз, але і до появи цілком нових видів експертиз, які дозволяють досліджувати нові, раніше недоступні об'єкти. Так, наприклад, були створені судово-фоноскопічна, вибухотехнічна, експертиза мікрочастинок, створюється судово-лінгвістична експертиза тощо [210, с. 160-200].</p> <p>Інтеграція в судову експертизу знань технічних наук дозволила Т.В. Толстухіній аргументувати появу такої галузі знання як «судова механіка» [369].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>сложные научные связи. И происходящие в ней процессы интеграции не меняют её юридической природы, так как они изначально подчинены одной цели: быть процессуальным доказательством на стадии дознания, предварительного следствия, судебного разбирательства и решают исключительно юридические задачи и только в гражданском, арбитражном и уголовном процессе.</p> <p>Проведённый анализ структуры наук и межнаучных связей позволяет полагать, что все составляющие криминалистики, несомненно, имеют юридическую природу. Аргументы, выдвинутые И.А.Алиевым и Ю.Г.Коруховым в защиту такой позиции, являются весьма убедительными. Действительно, и задачи криминалистики и способы их решения относятся к правовой сфере деятельности правоохранительных органов и к правовым процессам (расследование, судебной разбирательство).</p> <p>Следует отметить, что правовая составляющая в теории судебной экспертизы также имеет решающее значение. Во-первых, эта составляющая определяется правовым «полем», в котором действует данная наука, а во-вторых, все объекты и методы исследования судебной экспертизы, имея естественно-техническую, являются в тоже время вещественными доказательствами, т.е. объектами юридической природы. Ещё раз отметим, что сомнение вызывает не столько природа теории судебной экспертизы, сколько структура знаний, проявляющихся в её научных связях.</p> <p>Развитие наук не только приводит к интеграции имеющихся знаний при производстве уже существующих экспертиз, но и к появлению совершенно новых видов экспертиз, которые позволяют исследовать новые, ранее недоступные объекты. Так, например, были созданы судебно-фоноскопическая, взрывотехническая, экспертиза микрочастиц, создаётся судебно-лингвистическая экспертиза и т.д.¹⁵⁸</p> <p>Интеграция в судебную экспертизу знаний технических наук позволила Т. В. Толстухиной аргументировать появление такой отрасли знания как «судебная механика»¹⁵⁹.</p>
<p>С. 60–61.</p>	<p>С. 91.</p>
<p>Отже, ми простежили інтеграцію знань різноманітних наук у судову експертизу. В літературі дуже часто зустрічається таке найменування інтегруючих наук у судову експертизу як «материнські».</p> <p>В своїй роботі Т.В. Аверьянова вважає, що сама назва «материнські» науки ставить науку судової експертизи в залежність від них положення і що «ні психологія, ні математика, ні право, ні інші науки не є ... базовими, материнськими» [4].</p> <p>Покликання [4] – на те саме джерело, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Итак, мы проследили интеграцию знаний различных наук в судебную экспертизу. В литературе очень часто встречается такое наименование интегрируемых наук в судебную экспертизу как «материнские».</p> <p>В своей работе Аверьянова Т.В. считает, что само название «материнские» науки ставит науку судебной экспертизы в зависимое от них положение и что «ни психология, ни математика, ни право, ни другие науки не являются базовыми, материнскими»¹⁶⁰.</p>
<p>С. 61.</p>	<p>С. 91–92.</p>
<p>Нам уявляється, що все-таки назва базові, материнські науки не служать підставою для зниження значення судової експертизи як самостійної науки, а є тими орієнтирами, які вказують на складові інтеграційного процесу, які допомагають визначитися в методиці дослідження, приладах, які застосовуються, будуть чи можуть застосовуватися при</p>	<p>Нам представляется, что всё-таки название базовые, материнские науки не служат основанием для умаления значения судебной экспертизы как самостоятельной науки, а являются теми ориентирами, которые указывают на составляющие интеграционного процесса, которые помогают определиться в методике исследования, приборах, кото-</p>

<p>проведенні судової експертизи, тим більше, що використання цих наук відбувається в судовій експертизі творчо, новітні методи дослідження не механічно переносяться з інших наук у криміналістичну експертизу, вони розробляються, видозмінюються, вдосконалюються, пристосовуються до цілей і завдань дослідження судової експертизи.</p>	<p>рые применяются, будут или могут применяться при проведении судебной экспертизы, тем более, что использование этих наук происходит в судебной экспертизе творчески, новейшие методы исследования не механически переносятся из других наук в криминалистическую экспертизу, они разрабатываются, видоизменяются, усовершенствуются, приспособляются к целям и задачам исследования судебной экспертизы.</p>
<p>С. 61.</p>	<p>С. 92.</p>
<p>За своїм походженням ці методи є механічними, медичними, математичними, фізичними, хімічними, біологічними, але після їх видозміни і пристосування до завдань судової експертизи вони стають методами судової експертизи, входять до складу науково-технічних засобів, прийомів і методів судової експертизи [208, с. 52]. Тим більше, що Т.В. Аверьянова зазначає: «Розвиток фізики, хімії, філософії і низки інших наук значно випереджає розвиток судової експертизи. Якщо перші вже давно сформувалися як науки (мають свій предмет, теорію, методи), то остання, яка зазнала конкретних змін в процесі становлення, лише на сучасному етапі одержує риси системи об'єктивних знань. Вони не здійснюють прямого впливу, але методи використовуються в науковій і практичній судово-експертній діяльності» [4].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>По своему происхождению эти методы являются механическими, медицинскими, математическими, физическими, химическими, биологическими, но после их видоизменения и приспособления к задачам судебной экспертизы они становятся методами судебной экспертизы, входят в число научно-технических средств, приёмов и методов судебной экспертизы¹⁶¹. Тем более, что Т.В.Аверьянова отмечает: «Развитие физики, химии, философии и ряда других наук значительно опережает развитие судебной экспертизы. Если первые уже давно сформировались как науки (имеют свой предмет, теорию, методы), то последняя, претерпевшая определённые изменения в процессе становления лишь на современном этапе приобретает черты системы объективных знаний. Они не оказывают прямого влияния, но методы используются в научной и практической судебно-экспертной деятельности»¹⁶²</p>
<p>С. 61.</p>	<p>С. 92–93.</p>
<p>На закінчення даного параграфу ще раз хотілося б підкреслити, що на даний момент, на жаль, наукознавству невідомі принципово нові науки, а всі наявні наукові знання знаходяться в стані взаємної інтеграції і синтезу, що дозволяє більш повно і на новому рівні досліджувати об'єкти кожної науки відповідно до завдань, які перед нею ставить практика. Ми вже відмічали, що науки, які інтегрують в собі знання інших наук, не поглинають цілком іншу науку, а тільки використовують шляхом пристосування методи і засоби вирішення завдань інших наук, тобто немає підстави для зміни природи науки, інакше незабаром всі існуючі науки можна буде називати синтетичними.</p> <p>Загальна теорія судової експертизи (наука, яка формується — судова експертиза) — має юридичну природу, виражену інтеграційними науковими зв'язками в системі наукового знання.</p> <p>У зв'язку з тенденціями інтеграційного розвитку судової експертизи нами зроблена спроба розробити класифікацію наукових знань у різноманітні види судової експертизи, які в процесі інтеграції служать джерелами розвитку теорії і практики судової експертизи. В основу покладена класифікація Ю.Г. Корухова.</p> <p>У додатку (таб. 1) наведена класифікація інтеграції наукових знань в різноманітні види судової експертизи.</p>	<p>В заключение данного параграфа ещё раз хотелось бы подчеркнуть, что на настоящий момент, к сожалению, науковедению неизвестны принципиально новые науки, а все имеющиеся научные знания находятся в состоянии взаимной интеграции и синтеза, что позволяет более полно и на новом уровне исследовать объекты каждой науки в соответствии с задачами, которые перед нею ставит практика. Мы уже отмечали, что науки интегрирующие в себе знания других наук, не поглощают полностью другую науку, а только используют путём приспособления методы и средства решения задач других наук, то есть нет основания для изменения природы науки, иначе вскоре все существующие науки можно будет называть синтетическими.</p> <p>Общая теория судебной экспертизы (формирующаяся наука судебная экспертиза) - имеет юридическую природу, выраженную интеграционными научными связями в системе научного знания.</p> <p>В связи с тенденциями интеграционного развития судебной экспертизы нами предпринята попытка разработать классификацию научных знаний в различные роды судебной экспертизы, которые в процессе интеграции служат источниками развития теории и практики судебной экспертизы. (Таблица 1).</p> <p>В основу положена классификация Ю.Г.Корухова.</p>
<p>С. 61–62.</p>	<p>С. 95–96.</p>
<p>Зрозуміло, що перелік наук, з якими судова експертиза має інтеграційні зв'язки, не є вичерпним, він буде розширюватися в міру розвитку наук і в</p>	<p>Разумеется, что перечень наук, с которыми судебная экспертиза имеет интеграционные связи, не является исчерпывающим, он будет расширять-</p>

<p>залежності від поставлених перед судовою експертизою завдань. З таблиці 1 цілком чітко очевидно, що інформатика і математика на даний момент присутні в усіх експертизах, що дає цим наукам особливу значимість. Яскравим прикладом інтеграції судової експертизи з механікою, математикою, фізикою й іншими науками може служити розроблена в Київському НДІСЕ МЮ України на основі фізико-математичного моделювання теорія, яка дозволяє визначити швидкість транспортного засобу в момент початкового контакту [174, с. 246-247]. У зв'язку з інтеграційними процесами з'являються нові експертні завдання.</p> <p>Покликання [174] – це: Кисельов В.Б. Пакет програм для розв'язування задач автотехнічної експертизи // Тези доповідей науково-практичної конференції «Використання сучасних досягнень науки і практики у підвищенні ефективності боротьби зі злочинністю»: Збірник доповідей конференції. — К.: НАВСУ, 2000. — С. 246-247.</p> <p>Це покликання фальшиве, оскільки насправді речення переписане з дисертації Сухової, де ніякого покликання немає. Плагіат.</p>	<p>ся по мере развития наук и в зависимости от стоящих перед судебной экспертизой задач. Из таблицы 1 совершенно отчётливо видно, что информатика и математика на настоящий момент присутствуют во всех экспертизах, что придаёт этим наукам особую значимость. Ярким примером интеграции судебной экспертизы с механикой, математикой, физикой и другими науками может служить разработанная в ТулГУ на основе физико-математического моделирования теория, позволяющая определить скорость транспортного средства в момент первоначального контакта. В связи с интеграционными процессами появляются новые экспертные задачи.</p>
<p>С. 62.</p>	<p>С. 96.</p>
<p>Проведений нами аналіз наочно показує, що інтеграція знань різноманітних наук взагалі, а в судову експертизу, зокрема, не самоціль, а спосіб вирішення її наукових і практичних завдань, які об'єктивно ускладнюються в сучасних умовах науково-технічного прогресу і потребують нових методів і засобів їх пізнання, нових підходів до їх вирішення.</p> <p>Також ми показали, що інтеграція знань у судовій експертизі здійснюється по предмету, об'єкту, суб'єкту, засобам і методам дослідження (у даному висновку ми погоджуємося з такими науковцями як Т.В. Аверьянова, Р. С. Белкін, В.Г. Гончаренко, О.Р. Росінська, М.Я. Сегай, Т.В. Сахнова, Т.Е. Сухова, Т.В. Толстухіна).</p> <p>Значимість інтеграції знань у судову експертизу на пізнавальному рівні полягає, в тому, що вона виступає як засіб та джерела формування окремо наукової методології.</p> <p>Значимість інтеграції знань у судову експертизу в практичній діяльності характеризується цільовою діяльністю з розробки нових засобів судової експертизи і нових методів їх впровадження в практику розкриття злочинів, а також постановкою нових експертних завдань та розробкою засобів і методів їх вирішення.</p> <p>Значимість інтеграції знань у судову експертизу в науково-дослідній діяльності полягає в подальшому вдосконаленні загальної теорії судової експертизи.</p> <p>Одним із найбільш яскравих прикладів використання інтеграції знань у судовій експертизі є проведення комплексної експертизи.</p>	<p>Проведённый нами анализ наглядно показывает, что интеграция знаний различных наук вообще, а в судебную экспертизу, в частности, не самоцель, а способ решения её научных и практических задач, которые объективно усложняются в современных условиях научно-технического прогресса и требуют новых методов и средств их познания, новых подходов к их решению.</p> <p>Также мы показали, что интеграция знаний в судебной экспертизе осуществляется по предмету, объекту, субъекту, средствам и методам исследования.</p> <p>Значимость интеграции знаний в судебной экспертизе на познавательном уровне состоит, в том, что она выступает в качестве средства и источника формирования частнонаучной методологии.</p> <p>Значимость интеграции знаний в судебной экспертизе в практической деятельности характеризуется целевой деятельностью по разработке новых средств судебной экспертизы и новых методов их внедрения в практику раскрытия преступлений, а также постановкой новых экспертных задач и разработкой средств и методов их решения.</p> <p>Значимость интеграции знаний в судебной экспертизе в научно-исследовательской деятельности состоит в дальнейшем совершенствовании общей теории судебной экспертизы.</p> <p>Одним из наиболее ярких примеров использования интеграции знаний в судебной экспертизе является проведение комплексной экспертизы. Именно этому вопросу и будут посвящены параграфы 2.1. и 2.2. второй главы данной работы.</p>
<p>С. 63.</p>	<p>С. 70.</p>
<p>(Висновки до розділу 1)</p> <p>7. Наукові основи інтеграційного дослідження об'єктів судової експертизи складають: 1) система понять, якими оперують експерти в процесі такого дослідження; властивості цього об'єкту, система ознак, за допомогою яких описуються ці властивості; 2) процесуальні особливості інтеграційного</p>	<p>Научные основы интеграционного исследования объектов судебной экспертизы составляют:</p> <p>1. Система понятий, которыми оперируют эксперты в процессе такого исследования; свойства этого объекта, система признаков, с помощью которых описываются эти свойства.</p>

<p>об'єкта як речового доказу; 3) окремі теорії виконання експертних завдань, які містять перелік інтеграційних досліджень; 4) інтеграція знань з інших наук та дані про інтеграційну взаємодію елементів досліджуваних об'єктів; 5) математичні методи дослідження; 6) інформатика.</p>	<p>2. Процессуальные особенности интеграционного объекта как вещественного доказательства. 3. Частные теории решения экспертных задач, содержащие перечень интеграционных исследований. 4. Интеграция знаний из других наук и данные об интеграционном взаимодействии элементов исследуемых объектов. 5. Математические методы исследования. 6. Информатика.</p>
<p>С. 64.</p>	<p>С. 70.</p>
<p>(Висновки до розділу 1)</p> <p>8. Інтеграція знань в судовій експертизі здійснюється як за об'єктом і предметом, так і за методами і засобами дослідження. Окрім цього, з вищевикладеного випливає, що існує інтеграція і за суб'єктом дослідження, якій сьогодні приділяється мало уваги. Інтеграція за суб'єктом дослідження постає перед нами у вигляді експерта (експертів), який акумулює в собі знання за різними об'єктами, методами і засобами дослідження, може один провести по відношенню до одного об'єкта відразу декілька досліджень в рамках однієї експертизи чи декількох експертиз. Наприклад, експерт-дактилоскопіст, який може провести традиційну дактилоскопічну експертизу, і не задіюючи інших спеціалістів проведе хімічну експертизу за потожировими виділеннями сліду, а також за допомогою математичних методів зробить розрахунок сліду (у даному висновку ми погоджуємося з такими науковцями як Т.В. Аверьянова, Р.С. Белкін, В.Г. Гончаренко, О.Р. Росінська, М.Я. Сегай, Т.В. Сахнова, Т.Е. Сухова, Т.В. Толстухіна).</p>	<p>Таким образом, мы полагаем, что интеграция знаний в судебной экспертизе происходит как по объекту и предмету, так и по методам и средствам исследования. Помимо этого, из вышеизложенного следует, что существует интеграция и по субъекту исследования, которой в настоящее время наука уделяет мало внимания. Интеграция по субъекту исследования предстаёт перед нами в виде эксперта (экспертов), который аккумулирует в себе знания по различным объектам, методам и средствам исследования, может один провести в отношении одного объекта сразу несколько исследований в рамках одной экспертизы либо несколько экспертиз. Например, эксперт-дактилоскопист, который может провести традиционную дактилоскопическую экспертизу, и не привлекая других специалистов произведёт химическую экспертизу по потожировым выделениям следа, а также с помощью математических методов сделает обшчёт следа.</p>
<p>С. 64.</p>	<p>С. 92.</p>
<p>(Висновки до розділу 1)</p> <p>9. На даний момент, на жаль, наукознавству невідомі принципово нові науки, а всі наявні наукові знання знаходяться в стані взаємної інтеграції і синтезу, що дозволяє більш повно і на новому рівні досліджувати об'єкти кожної науки відповідно до завдань, які перед нею ставить практика. Ми вже відмічали, що науки, які інтегрують в собі знання інших наук, не поглинають цілком іншу науку, а тільки використовують шляхом пристосування методи і засоби вирішення завдань інших наук, тобто немає підстави для зміни природи науки, інакше незабаром всі існуючі науки можна буде називати синтетичними.</p>	<p>В заключение данного параграфа ещё раз хотелось бы подчеркнуть, что на настоящий момент, к сожалению, науковедению неизвестны принципиально новые науки, а все имеющиеся научные знания находятся в состоянии взаимной интеграции и синтеза, что позволяет более полно и на новом уровне исследовать объекты каждой науки в соответствии с задачами, которые перед ней ставит практика. Мы уже отмечали, что науки интегрирующие в себе знания других наук, не поглощают полностью другую науку, а только используют путём приспособления методы и средства решения задач других наук, то есть нет основания для изменения природы науки, иначе вскоре все существующие науки можно будет называть синтетическими.</p>
<p>С. 64.</p>	<p>С. 93; 95.</p>
<p>(Висновки до розділу 1)</p> <p>10. Загальна теорія судової експертизи (наука, яка формується — судова експертиза) — має юридичну природу, виражену інтеграційними науковими зв'язками в системі наукового знання (у даному висновку ми підтримуємо погляди таких науковців як Р.С. Белкін, В.Г. Гончаренко, М.Я. Сегай, Т.В. Сахнова, Т.Е. Сухова та ін.).</p> <p>11. У зв'язку з тенденціями інтеграційного розвитку судової експертизи нами зроблена спроба розробити класифікацію наукових знань у різноманітні види судової експертизи, які в процесі інтеграції служать джерелами розвитку теорії і практики</p>	<p>С. 93.</p> <p>Общая теория судебной экспертизы (формирующаяся наука судебная экспертиза) - имеет юридическую природу, выраженную интеграционными научными связями в системе научного знания.</p> <p>В связи с тенденциями интеграционного развития судебной экспертизы нами предпринята попытка разработать классификацию научных знаний в различные роды судебной экспертизы, которые в процессе интеграции служат источниками развития теории и практики судебной экспертизы. (Таблица 1).</p> <p>В основу положена классификация Ю.Г.Корухо-</p>

<p>судової експертизи. В основу покладена класифікація Ю.Г. Корухова. Зрозуміло, що перелік наук, з якими судова експертиза має інтеграційні зв'язки, не є вичерпним, він буде розширюватися в міру розвитку наук і в залежності від поставлених перед судовою експертизою завдань.</p>	<p>ва. С. 95. Разумеется, что перечень наук, с которыми судебная экспертиза имеет интеграционные связи, не является исчерпывающим, он будет расширяться по мере развития наук и в зависимости от стоящих перед судебной экспертизой задач.</p>
<p>С. 64–65.</p>	<p>С. 96.</p>
<p style="text-align: center;">(Висновки до розділу 1)</p> <p>12. Проведений нами аналіз наочно показує, що інтеграція знань різноманітних наук взагалі, а в судову експертизу, зокрема, не самоціль, а спосіб вирішення її наукових і практичних завдань, які об'єктивно ускладнюються в сучасних умовах науково-технічного прогресу і потребують нових методів і засобів їх пізнання, нових підходів до їх вирішення.</p> <p>13. Показано, що інтеграція знань у судовій експертизі здійснюється по предмету, об'єкту, суб'єкту, засобів і методів дослідження (у даному висновку ми погоджуємося з такими науковцями як Т.В. Аверьянова, Р.С. Белкін, В.Г. Гончаренко, О.Р. Росінська, М.Я. Сегай, Т.В. Сахнова, Т.Е. Сухова, Т.В. Толстухіна).</p> <p>14. Значимість інтеграції знань у судову експертизу на пізнавальному рівні полягає, в тому, що вона виступає як засіб та джерела формування окремо наукової методології. Значимість інтеграції знань у судову експертизу в практичній діяльності характеризується цільовою діяльністю з розробки нових засобів судової експертизи і нових методів їх впровадження в практику розкриття злочинів, а також постановкою нових експертних завдань та розробкою засобів і методів їх вирішення. Значимість інтеграції знань у судову експертизу в науково-дослідній діяльності полягає в подальшому вдосконаленні загальної теорії судової експертизи.</p>	<p>Проведённый нами анализ наглядно показывает, что интеграция знаний различных наук вообще, а в судебную экспертизу, в частности, не самоцель, а способ решения её научных и практических задач, которые объективно усложняются в современных условиях научно-технического прогресса и требуют новых методов и средств их познания, новых подходов к их решению.</p> <p>Также мы показали, что интеграция знаний в судебной экспертизе осуществляется по предмету, объекту, субъекту, средствам и методам исследования.</p> <p>Значимость интеграции знаний в судебной экспертизе на познавательном уровне состоит, в том, что она выступает в качестве средства и источника формирования частнонаучной методологии.</p> <p>Значимость интеграции знаний в судебной экспертизе в практической деятельности характеризуется целевой деятельностью по разработке новых средств судебной экспертизы и новых методов их внедрения в практику раскрытия преступлений, а также постановкой новых экспертных задач и разработкой средств и методов их решения.</p> <p>Значимость интеграции знаний в судебной экспертизе в научно-исследовательской деятельности состоит в дальнейшем совершенствовании общей теории судебной экспертизы.</p>
<p>С. 91.</p>	<p>С. 130–131.</p>
<p>2.3. Математизація і комп'ютеризація судової експертизи як універсальна форма прояву інтеграції знань</p> <p>Під методом в судовій експертизі розуміють «систему логічних і (чи) інструментальних операцій (способів, прийомів) отримання даних для вирішення питання, поставленого перед експертом» [339, с. 43]. До методів виконання експертних завдань пред'являється ряд специфічних вимог, основними з яких є: а) методи, які застосовуються, не повинні вести до пошкодження або істотної зміни речових доказів, тобто так звані «неруйнуючі методи»; б) методи, які рекомендуються для експертної практики, повинні бути науково обґрунтованими та експериментально випробуваними; в) результати застосування методів повинні бути очевидні і наглядні для всіх учасників кримінального (цивільного, господарського, адміністративного) процесу; г) застосування методів у процесі експертизи не повинно обмежувати законні інтереси і права громадян, принижувати їх честь та гідність [79].</p> <p>Т.В. Аверьянова, Р.С. Белкін і ряд інших вчених [289, с. 254] вважають, що «ефективність методу експертного дослідження визначається можливістю отримання максимального обсягу інформації про</p>	<p>2.3. Математизация и компьютеризация судебной экспертизы как универсальная форма проявления интеграции знаний.</p> <p>Под методом в судебной экспертизе понимается «система логических и (или) инструментальных операций (способов, приёмов) получения данных для решения вопроса, поставленного перед экспертом»²⁰². К методам решения экспертных задач предъявляется ряд специфических требований, основными из которых являются:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) применяемые методы исследования не должны вести к порче или существенному изменению вещественных доказательств, то есть так называемые «неразрушающие методы»; 2) рекомендуемые для экспертной практики методы должны быть научно обоснованы и экспериментально апробированы; 3) результаты применения методов должны быть очевидны и наглядны для всех участников уголовного (гражданского, арбитражного, административного) процесса; 4) применение методов в процессе экспертизы не должно ущемлять законные интересы и права граждан, унижать их честь и достоинство²⁰³ <p>Т.В.Аверьянова, Р.С.Белкин и ряд других учё-</p>

<p>об'єкт при мінімальних затратах часу, праці та матеріальних благ. Отримані при цьому результати повинні характеризуватися точністю, наочністю і надійністю». Ми повністю поділяємо дану точку зору. Але нам хотілося б відмітити, що окрім вищезазначеного все актуальніше постає питання про застосування неруйнуючих методів дослідження, одними з яких є математичні методи дослідження.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>них²⁰⁴ вважають, що «эффективность метода экспертного исследования определяется возможностью получения максимального объема информации об объекте при минимальных временных, трудовых и материальных затратах. Получаемые при этом результаты должны характеризоваться точностью, наглядностью и надёжностью». Мы полностью разделяем данную точку зрения. Но, нам хотелось бы отметить, что помимо вышеизложенного всё актуальнее вопрос о применении неразрушающих методов исследования, одним из которых являются математические методы исследования.</p>
<p>С. 91–92.</p>	<p>С. 131.</p>
<p>Як відомо, «одним з показників зрілості науки є використання математичних методів дослідження» [39, с. 19]. За останні двадцять років вплив математичних методів на розвиток загальної теорії і практики судової експертизи стає все більш помітним. М.Г. Чепіков вважає, що «сучасний етап розвитку науки характеризується інтенсивним проникненням математики майже в усі її розділи, в усі її галузі, не виключаючи і гуманітарних галузей знання (психологію, мовознавство, педагогіку і т.д.)» [387, с. 65], а також юриспруденцію, в тому числі, і в криміналістику, і в судову експертизу. І в даному факті, на думку М.Г. Чепікова, «немає нічого дивного, оскільки математика (звичайно, після філософії) слугувала і зараз служить тією галуззю знань, де зароджувались і зароджуються поняття загальнонаукової значимості» [387, с. 65].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Как известно, «одним из показателей зрелости науки служит использование математических методов исследования»²⁰⁵. В последние двадцать лет влияние математических методов на развитие общей теории и практики судебной экспертизы становится всё более заметным. М.Г.Чепиков считает, что «современный этап развития науки характеризуется интенсивным проникновением математики почти во все её разделы, во все её отрасли, не исключая и гуманитарных областей знания (психологию, языкознание, педагогику и т.д.)»²⁰⁶, а также юриспруденцию, в том числе, и в криминалистику, и в судебную экспертизу. И в данном факте, по мнению МХ.Чепикова «нет ничего удивительного, поскольку математика (разумеется после философии) служила и служит той областью знаний, где зарождались и зарождаются понятия общенаучной значимости»²⁰⁷.</p>
<p>С. 92.</p>	<p>С. 132.</p>
<p>У 1980 році Г.Л. Грановський відмітив, що «... для судових експертиз епоха НТП стала ерою кібернетики, математизації, автоматизації, прориву в мікросвіт речових доказів... Правильне розуміння змісту викликаних НТП напрямів розвитку судової експертизи має першорядне значення для її теорії і практики» [112, с. 24]. Для підтвердження даного вислову, проведений нами в параграфі 4 першої глави даної роботи аналіз інтеграції знань, у тому числі математичних, показав, що сьогодні математичні знання в тому чи іншому обсязі використовуються при проведенні будь-якого виду судових експертиз. При цьому судова експертиза не є винятком, оскільки математика проникла в соціологію, філософію, космологію та інші науки. З'явилися проблеми математизації сучасних соціально-правових досліджень. Виникли теоретичні дослідження впливу ролі математичних методів на виконання завдань криміналістики і судової експертизи. І вже зараз, на наш погляд, можна говорити про математику та інформатику як про особливу (універсальну) форму інтеграції знань.</p> <p>У даний час вже ніхто не піддає сумніву позицію О.Я. Вікарука, що «математизація і автоматизація судово-експертного дослідження являють собою актуальну проблему, вирішення якої дозволить значно покращити продуктивність праці експертів, зробити висновки більш обґрунтованими, підняти процес дослідження на якісно новий рівень» [75, с. 31].</p>	<p>В 1980 году Г.Л.Грановский отметил, что «... для судебных экспертиз эпоха НТР стала эрой кибернетики, математизации, автоматизации, прорыва в микромир вещественных доказательств... Правильное понимание сущности вызванных и питаемых НТР направлений развития судебной экспертизы имеет первостепенное значение для её теории и практики»²⁰⁸. В подтверждение данного высказывания, проведённый нами в параграфе 4 первой главы данной работы анализ интеграции знаний, в том числе математических, показал, что в настоящее время математические знания в том или ином объёме используются при проведении каждого вида судебных экспертиз. При этом судебная экспертиза не является исключением, так как математика проникла в социологию, философию, космологию и другие науки. Появились проблемы математизации современных социально-правовых исследований. Возникли теоретические исследования влияния роли математических методов на решение криминалистических задач и задач судебной экспертизы. И уже сейчас, на наш взгляд, можно говорить о математике и информатике как об особой (универсальной) форме интеграции знаний.</p> <p>В настоящее время уже никто не оспаривает позицию А.Я.Викарука, что «математизация и автоматизация судебно-экспертного исследования представляют собой актуальную проблему, решение которой позволит значительно повысить про-</p>

<p>Гурак, очевидно, не знає, що російська аббревіатура «НТР» означає «науково-технічна революція». А що означає в перекладі Гурака «НТП»? Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>изводительность труда экспертов, сделать выводы более обоснованными, поднять процесс исследования на качественно новый уровень»²⁰⁹.</p>
<p>С. 92–93.</p>	<p>С. 132–134.</p>
<p>Математизація судової експертизи — це природний процес, обумовлений сучасним етапом її розвитку, а також необхідністю виконання тих завдань, які ставить перед нею практика. Ця теза представлена в працях Р.С. Белкіна [31; 33; 41], Г.Л. Грановського [112], А.В. Іщенка [151; 152], Ю.Г. Корухова [194], О.Р. Росінської [311; 313], Т.Е. Сухової [361], Т.В. Толстухіної [369], О.Р. Шляхова [402, 405], Л.Г. Еджубова [353, 410], О.О. Ейсмана [410] та інших вчених. Ще у 1969 році О.Р. Шляхов відмічав, що математичні методи зайняли одне з головних місць в системі методів, загальних для всіх стадій експертного дослідження і різних видів криміналістичних експертиз [403, с. 13]. Згодом він писав: «Роль математичних методів у судовій експертизі двозначна: з одного боку вони виступають як складові частини функціонування ЕОМ у вигляді програмних комплексів виконання завдань і ИПС, з іншого боку, вони можуть використовуватися самостійно, без ЕОМ та забезпечувати повне чи часткове виконання завдань судової експертизи. Математичні методи давно і щільно увійшли в методики проведення експертиз... Математичні методи корисні при обробці результатів виміру, аналітичного порівняння і як достатній критерій виявленої сукупності ознак для індивідуалізації об'єкта, оцінки її повноти з метою ототожнення» [402, с. 95]. Т.В. Аверьянова, Р.С. Белкін при співпраці Л.Н. Козлової і В.В. Тюрікової розробили «Класифікацію окремих методів судової експертизи», в яку входить клас математичних методів, які складаються з дев'яти родів (математична логіка, алгебра, геометрія і топологія, теорія множин і дискретний аналіз, теорія функцій, теорія диференціальних рівнянь, варіаційне обчислення, теорія ймовірності), які включають двадцять видів математичних методів [289, с. 254].</p> <p>Покликання в другому реченні [31, 33, 41, 112, 151, 152, 194, 311, 313, 361, 369, 402, 405, 353, 410, 410] відсутні в дисертації Сухової і додані Гураком самостійно. Покликання [403, 402, 289] – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Математизация судебной экспертизы - это естественный процесс, обусловленный современным этапом её развития, а также необходимостью решения тех задач, которые ставит перед ней практика. Этот тезис представлен в трудах Р.С.Белкина, Г.Л.Грановского, Ю.Г.Корухова, Е.Р.Российской, Н.А.Селиванова, Т.В.Толстухиной, А.Р.Шляхова, Л.Г.Эджубова, А.А.Эйсмана и других учёных. Ещё в 1969 году А.Р.Шляхов отмечал, что математические методы заняли одно из главных мест в системе методов, общих для всех стадий экспертного исследования и различных видов криминалистических экспертиз²¹⁰. Позже он писал: «Роль математических методов в судебной экспертизе двойка: с одной стороны они выступают в качестве составной части функционирования ЭВМ в виде программных комплексов решения задач и ИПС, с другой стороны, они могут использоваться самостоятельно, без ЭВМ и обеспечивать полное либо частичное решение задач судебной экспертизы. Математические методы давно и прочно вошли в методики производства экспертиз... Математические методы полезны при обработке результатов измерений, аналитического сравнения и как критерий достаточности выявленной совокупности признаков для индивидуализации объекта, оценки полноты её в целях отождествления»²¹¹. Т.В.Аверьянова, Р.С.Белкин при содействии Л.Н.Козловой и В.В.Тюриковой разработали «Классификацию частных методов судебной экспертизы», в которую входит класс математических методов, состоящий из девяти родов (математическая логика, алгебра, геометрия и топология, теория множеств и дискретный анализ, теория функций, теория дифференциальных уравнений, вариационное исчисление, теория вероятностей), включающих двадцать видов математических методов²¹².</p>
<p>С. 93.</p>	<p>С. 134.</p>
<p>При взаємодії будь-якої науки з математикою, мова останньої проникає в мову даної науки. Найчастіше це математичні поняття, числа, символічні позначення, графіки і т.п. З появою обчислювальної математики та використання для виконання завдань судової експертизи ЕОМ, до цих елементів мови додалася мова алгебраїчних формул, аналізу, алгоритмів і програм.</p> <p>Як показує практика, використання методів і засобів математики, її мови, призводить до більш визначеного понятійному апарату і до удоскона-</p>	<p>При взаимодействии любой науки с математикой язык последней проникает в язык данной науки. Чаще всего это математические понятия, числа, символические обозначения, графики и т.п. С возникновением вычислительной математики и использованием для решения задач судебной экспертизы ЭВМ, к этим элементам языка добавился язык алгебраических формул, анализа, алгоритмов и программ.</p> <p>Как показывает практика, использование методов и средств математики, её языка, приводит к</p>

<p>лення взаємозв'язків у рамках конкретної галузі знань, наприклад, розроблена знакова система дактилоскопічної формули, яка замінює собою достатньо довгий текстовий чи усний опис.</p> <p>При використанні кількісних підходів до виконання конкретних завдань дуже важливо уникнути помилок, розглядаючи математизацію експертних досліджень тільки як технічне завдання.</p>	<p>более определённого понятийному аппарату и к совершенствованию взаимосвязей в рамках конкретной области знаний, например, разработанная знаковая система дактилоскопической формулы, которая заменяет собой достаточно длинное текстовое или устное описание.</p> <p>При использовании количественных подходов к решению конкретных задач очень важно избежать ошибки, рассматривая математизацию экспертных исследований, как чисто техническую задачу.</p>
<p>С. 93.</p> <p>Для пояснення процесу інтеграції математичних знань торкнемося питання діалектико-матеріалістичного розуміння єдності, кількості та якості. В природі немає якості, яка б не мала кількісних характеристик; кількість і якість завжди знаходяться в діалектичному взаємозв'язку. Вивчення кількісних відношень тих чи інших явищ не може не призвести до виявлення якісних особливостей цих явищ, розкриття їх сутності. М.Г. Чепіков вважає, що повністю пізнати процеси і явища матеріальної дійсності «можливо лише при вивченні їх міри — єдності якісної та кількісної визначеності. Математичний опис явища, як наслідок, не завеса, що приховує якість, а надійний і часом єдиний засіб його визначення» [387, с. 70]. Зазначену точку зору поділяє Ханстін: «Математика для вченого — те саме, що скальпель для анатома: необхідний інструмент, без якого неможливе проникнення в сутність речей» [170, с. 80].</p> <p>Самостійним завданням використання математичних методів є розробка експертних методик. При визначенні допустимості використання математичних методів важливе значення має ступінь складності завдань, які виконуються. Більш складною є розробка нових математичних підходів до виконання конкретного завдання.</p> <p>Т.В. Толстухіна відмічає, що «хоча математичні методи мають універсальний характер, при їх застосуванні в експертизі слід враховувати, що далеко не всі експертні завдання підлягають математичному вирішенню» [369, с. 65]. Математичні методи, в основному, використовуються для обробки накопичених емпіричних даних, розробки експертних методик.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>С. 134–135.</p> <p>Для уяснения процесса интеграции математических знаний коснёмся вопроса о диалектико-материалистическом понимании меры как единства количества и качества. В природе нет качества, которое не обладало бы количественными характеристиками; количество и качество всегда находятся в диалектической взаимосвязи. Изучение количественных отношений тех или иных явлений не может не способствовать выявлению качественных особенностей этих явлений, раскрытию их сущности. М.Г.Чепиков считает, что полностью познать процессы и явления материальной действительности «можно только посредством изучения их меры - единства качественной и количественной определенности Математическое описание явления, следовательно, не завеса, скрывающая качество, а надёжное и порой единственное средство его определения»²¹³. Данную точку зрения разделяет Ханстин: «Математика для учёного - то же самое, что скальпель для анатома: необходимый инструмент, без которого невозможно проникновение в суть вещей»²¹⁴.</p> <p>Самостоятельной задачей использования математических методов является разработка экспертных методик. При определении допустимости использования математических методов важное значение имеет степень сложности решаемых задач. Наиболее сложной является разработка новых математических подходов к решению конкретной задачи.</p> <p>Т.В.Толстухина отмечает, что «хотя математические методы имеют универсальный характер, при их применении в экспертизе следует учитывать, что далеко не все экспертные задачи подлежат математическому решению»²¹⁵. Математические методы, в основном, используются для обработки накопленных эмпирических данных, разработки экспертных методик.</p>
<p>С. 94.</p>	<p>С. 135–136.</p>
<p>Методика проведення експертизи може передбачати самостійне дослідження експертом загальновикористовуваних математичних положень (побудов, розрахунків, формул і т.п.), чи мати свій основний результат наукових теоретичних розробок.</p> <p>Основою застосування математичних методів є виміри, за допомогою яких з достатньою точністю можуть бути отримані будь-які кількісні характеристики об'єктів. Виміри — найпростіший приклад інтеграції математики в судову експертизу.</p> <p>Вимірам відводиться важлива роль особливо при виконанні діагностичних завдань. А при дослідженні об'єктів механічної природи вимірам надається головна роль, оскільки від їх точності напряду залежить і точність результатів дослідження. Саме тому в експертній практиці використовуються різні</p>	<p>Методика производства экспертизы может предусматривать либо самостоятельное исследование экспертом общеупотребительных математических положений (построений, расчётов, формул и т.п.), либо иметь своей основой результаты научных теоретических разработок.</p> <p>Основой применения математических методов являются измерения, при помощи которых с достаточной точностью могут быть получены любые количественные характеристики объектов. Измерения - простейший пример интеграции математики в судебную экспертизу.</p> <p>Измерениям отводится важная роль особенно при решении диагностических задач. А при исследовании объектов механической природы измерениям придаётся основополагающая роль, так как</p>

<p>засоби виміру: мікроскопи, проектори, нутромери індикаторні, мікрометри ричажні і гладкі, щупи та інші. За допомогою вимірів встановлюються не тільки розміри об'єктів, але й ступінь вираженості їх якісних характеристик, наприклад, температура речовини чи об'єкта, довжина хвилі електромагнітних коливань, відносний вміст хімічних елементів у досліджуваній речовині та ін. До вимірів також відносять визначення вірогідно-статистичних характеристик об'єктів та кількості інформації, яка вміщується в її речових носіях. Результати вимірів виражаються як у різноманітних одиницях (секунда, година, ампер тощо), так і в числовій формі. Вимірювана величина може бути постійною (лінійні, кутові та ін. величини) та перемінною — змінною під впливом зовнішніх факторів (наприклад, зміна метричних характеристик почерку та ін.). Існують і випадкові величини, значення яких залежить від багатьох факторів, такі величини передчасно непередбачувані (погрішність виміру, кількість папілярних ліній у відбитку пальця та ін.).</p> <p>Усі виміри при проведенні будь-якої експертизи носять приблизний характер. Точність виміру визначається потребами практики проведення експертиз. Як ми вже зазначали, проміжок між об'єктами на місці події можна визначати з великими допусками до 10-20 мм, але при проведенні ідентифікаційних досліджень можна використовувати допуск тільки в межах +/- 0,001 мм.</p>	<p>от их точности напрямую зависит и точность результатов исследования. Именно поэтому в экспертной практике используются различные измерительные средства: измерительные микроскопы, проекторы, нутромеры индикаторные, микрометры рычажные и гладкие, щупы и другие. С помощью измерений устанавливаются не только размеры объектов, но и степень выраженности их качественных характеристик, например, температура вещества или объекта, длина волны электромагнитных колебаний, относительное содержание химических элементов в исследуемом веществе и др. К измерениям также относят определение вероятностно-статистических характеристик объектов и количества информации, содержащейся в её вещественных носителях. Результаты измерений выражаются как в различных единицах (секунда, час, ампер и т.д.) так и в числовой форме. Измеряемая величина может быть постоянной (линейные, угловые и др. величины) и переменной - изменяемой под влиянием внешних факторов (например, изменение метрических характеристик почерка и др.). Существуют и случайные величины, значение которых зависит от множества факторов, такие величины заранее не предсказуемы (погрешность измерения, количество папиллярных линий в отпечатке пальца и др.).</p> <p>Все измерения при производстве любой экспертизы носят приближенный характер. Точность измерения определяется потребностями практики производства экспертиз. Как мы уже отмечали, расстояние между объектами на месте происшествия можно определять с большими допусками до 10-20 мм, но при производстве идентификационных исследований можно использовать допуск только в пределах + 0,001мм.</p>
<p>С. 94–95.</p>	<p>С. 136–137.</p>
<p>Значення математичних методів у судовій експертизі, крім вже зазначеного, полягає в розширенні можливостей, об'єктивізації процесу дослідження, підвищенні точності та надійності його результатів. І що особливо важливо, математичні методи відносяться до числа неруйнівних методів. Т.В. Толстухіна зазначає, що «розробка таких методів стала одним з пріоритетних напрямів вчень і методів» [369, с. 28]. Концептуальні основи теорії використання неруйнівних методів дослідження речових доказів розроблені О.Р. Росінською [311, с. 14]. Вона зазначила, що ступінь впливу метода на об'єкти експертизи як фактор, що визначає його вибір експертом, може виявитись головним, «оскільки об'єктами, які вивчаються при проведенні судових експертиз та досліджень, є речові докази, які відповідно до принципу опосередкованості, який діє при судовому розгляді справи, необхідно надати до суду без змін. Зберігання речових доказів обумовлює також можливість призначення повторних експертиз» [311, с. 14].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Значение математических методов в судебной экспертизе, помимо уже сказанного, заключается в расширении возможностей, объективизации процесса исследования, повышении точности и надежности его результатов. И что особенно важно, математические методы относятся к числу неразрушающих методов. Т.В.Толстухина отмечает, что «разработка таких методов стала одним из приоритетных направлений учений о методах»²¹⁶. Концептуальные основы теории использования неразрушающих методов исследования вещественных доказательств разработаны Е.Р.Российской²¹⁷. Она отметила, что степень воздействия метода на объекты экспертизы, как фактор, определяющий его выбор экспертом, может оказаться главным «поскольку объектами, изучаемыми при производстве судебных экспертиз и исследований, являются вещественные доказательства, которые согласно принципу непосредственности, действующему при судебном разбирательстве, необходимо представить в суд неизменными. Сохранность вещественных доказательств обуславливает также возможность назначения и повторных экспертиз»²¹⁸.</p>
<p>С. 95.</p>	<p>С. 137.</p>
<p>Таким чином, вищевикладене підтверджує нашу точку зору, що математика і інформатика — універсальні форми інтеграції знань в судовій експертизі і</p>	<p>Таким образом, вышеизложенное подтверждает нашу точку зрения, что математика и информатика - универсальные формы интеграции знаний в</p>

<p>є одним з найбільш перспективних напрямів подальшого розвитку та вдосконалення як теорії, так і практики судової експертизи.</p> <p>«Вищевикладене» – це текст, переписаний з чужої дисертації. «Наша точка зору» – це чужа точка зору, що переписана з чужої дисертації.</p>	<p>судебной экспертизе и являются одними из наиболее перспективных направлений дальнейшего развития и совершенствования, как теории, так и практики судебной экспертизы.</p>
<p>С. 95.</p>	<p>С. 137–138.</p>
<p>Відомо, що закони, важелі та цілі математичної теорії єдині, але різні завдання, які виконуються з її допомогою. Використання математичних методів, як і інших, визначається виключно потребами конкретної науки і завданнями, які стоять перед нею, а також практикою її застосування.</p> <p>Р.С. Белкін і О.Я. Вікарук зазначають, що процес математизації криміналістики протікає в трьох напрямках: а) загальнотеоретичному, б) математизації проблем теорії криміналістичної ідентифікації та в) застосуванні математичних методів для вирішення проблем криміналістичної тактики та методики [39, с. 20-23]. Найбільш інтенсивно процес математизації протікає в криміналістичній діагностиці. На нашу думку процес математизації судової експертизи протікає у чотирьох напрямках:</p> <ol style="list-style-type: none"> а) загальнотеоретичному; б) розробка математичних методик для проведення ідентифікаційних, діагностичних та інших експертних досліджень; в) розробка програмного забезпечення автоматизованого виконання типових завдань судової експертизи та розробка автоматизованих експертних систем у галузі судової експертизи як засобу інформаційного пошуку та виконання класифікаційних завдань; г) загальна комп'ютеризація судової експертизи. <p>Таким чином, судова експертиза стала тією галуззю, де застосування математичних методів виявилось найбільш перспективним.</p> <p>Покликання [39] – на те саме джерело, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Известно, что законы, рычаги и цели математической теории едины, но различны решаемые с её помощью задачи. Использование математических методов, как и иных, определяется исключительно потребностями конкретной науки и стоящими перед ней задачами, а также практикой её применения.</p> <p>Р.С.Белкин и А.Я.Викарук отмечают, что процесс математизации криминалистики протекает в трёх направлениях - 1)общетеоретическом, 2) математизации проблем теории криминалистической идентификации и 3) применении математических методов для решения проблем криминалистической тактики и методики²¹⁹. Наиболее интенсивно процесс математизации протекает в криминалистической диагностике. Нам представляется, что процесс математизации судебной экспертизы протекает в четырёх направлениях:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) общетеоретическом; 2) разработка математических методик для проведения идентификационных, диагностических и других экспертных исследований; 3) разработка программного обеспечения автоматизированного решения типовых задач судебной экспертизы и разработка автоматизированных экспертных систем в области судебной экспертизы как средства информационного поиска и решения классификационных задач; 4) общая компьютеризация судебной экспертизы. <p>Таким образом, судебная экспертиза стала той областью, где применение математических методов оказалось наиболее перспективным.</p>
<p>С. 95.</p>	<p>С. 138–139.</p>
<p>Ми повністю поділяємо думку Л.Г. Еджубова про те, що «...діалектичне розуміння ролі і значення математики походить від найтіснішого зв'язку цієї науки з практикою та іншими науковими дисциплінами» [289, с. 319]. З однієї сторони, «...математика, встановлюючи зв'язки нових властивостей об'єктів з відомими, чи встановлюючи умови, відомості одних до інших, є могутнім інструментом не тільки для вироблення нових знань, але й для включення їх в систему вже існуючих» [145, с. 37]. З іншого боку, відображаючий зв'язок математики «...встановлюється не прямо, а лише опосередковано через інші науки» [144, с. 7].</p> <p>В результаті інтенсивного вивчення проблеми використання математичних методів у наукових і практичних експертних дослідженнях було поставлене питання про межі їх застосування. Т.В. Толстухіна вважає, що «досвід використання математичних методів у судовій експертизі свідчить про те, що необхідно розмежовувати застосування математичних методів для обробки інформації, яка отримується в процесі вивчення об'єктів судової</p>	<p>Мы полностью разделяем мнение Л.Г.Эджубова о том, что «...диалектическое понимание роли и значения математики исходит из теснейшей связи этой науки с практикой и другими научными дисциплинами»²²⁰. С одной стороны, «...математика, устанавливая связи новых свойств объектов с известными, или устанавливая условия, сведения одних к другим, является мощным инструментом не только для выработки новых знаний, но и для включения их в систему уже существующих»²²¹. С другой стороны, отражающая связь математики «...устанавливается не прямо, а лишь опосредованно через другие науки»²²².</p> <p>В результате интенсивного изучения проблемы использования математических методов в научных и практических экспертных исследованиях был поставлен вопрос о пределах их применимости. Т.В.Толстухина считает, что «опыт использования математических методов в судебной экспертизе свидетельствует о том, что необходимо разграничивать применение математических методов для обработки информации, получаемой в процессе</p>

<p>експертизи, та розробку математичних моделей для вирішення судово-експертних завдань на основі результатів дослідження» [369, с. 58].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>изучения объектов судебной экспертизы, и разработки математических моделей для решения судебно-экспертных задач на основе результатов исследования»²²³.</p>
<p>С. 95–96.</p>	<p>С. 139.</p>
<p>Дійсно, розробка математичних моделей для типових судово-експертних завдань викликана потребою практики. Експерт на базі вже наявної практики виконання поставлених завдань може виділити найбільш істотні кількісні закономірності, які дають можливість розробити математичну модель для цілого типу завдань. В цьому і полягає основа математизації їх виконання. Також математичні методи являються методами виконання судово-експертних завдань на підставах результатів дослідження. Відомо, що всі об'єкти, явища, процеси, які досліджуються експертами, мають міру, єдність кількісних і якісних характеристик. Якісні проявляються у властивостях, які мають кількісну градацію — об'єм, вага, довжина, ширина і т.п. У цьому і полягає можливість математизації і автоматизації експертних завдань.</p>	<p>Действительно, разработка математических моделей для типовых судебно-экспертных задач вызвана потребностью практики. Эксперт на базе уже имеющей практики решения поставленных задач может выделить наиболее существенные количественные закономерности, которые дают возможность разработать математическую модель для целого типа задач. В этом и заключена основа математизации их решения. Также математические методы являются методами решения судебно-экспертных задач на основании результатов исследования. Известно, что все объекты, явления, процессы, исследуемые экспертами, обладают мерой, единством количественных и качественных характеристик. Качества проявляются в свойствах, которые имеют количественную градацию - объём, вес, длина, ширина и т.п. В этом и заключена возможность математизации и автоматизации экспертных задач.</p>
<p>С. 96.</p>	<p>С. 139–141.</p>
<p>Ще однією підставою інтеграції математики в загальну теорію і практику судової експертизи є «притаманна їй величезна ступінь абстракції, непроста широта принципів. Математика володіє набором понять, які за своєю широтою та універсальністю наближаються до філософських, дозволяє відобразити загальні кількісні характеристики якісно різних явищ. Крім того, математика відрізняється виключно суворою внутрішньою логікою. Якщо є певні посилання, якщо вони істинні, то висновки з них, через внутрішню логіку математики, являються безпомилковими. Математичні методи благоплідні тільки тоді, коли вивчена якісна природа, сутність предметів і явищ» [369, с. 59]. На основі науки і техніки розширюється галузь кількісних відношень, які вивчаються, росте абстрактність понять математики і, як наслідок, її інтегруюча сила.</p> <p>Інтеграція математичних знань в судову експертизу є поступальним процесом, який набирає свою силу в ході пристосування вченими-криміналістами математичних методів і знань для виконання завдань, що стоять перед судовою експертизою. Так, у 1980 році О.О. Ейсман і Л.Г. Еджубов, аналізуючи стан судової експертизи, писали, що «в експертній практиці трапляються об'єкти і обставини, методики дослідження яких не розроблені. Наприклад, не існує розробленої методики визначення швидкості руху автомобіля за отриманими ним пошкодженнями» [410, с. 56]. І тільки застосування фізико-математичного моделювання дозволило Т.В. Толстухіній виконати це завдання. Саме на основі інтеграції математичних знань в судову експертизу нею розроблені: автоматизована методика визначення абсолютних швидкостей транспортних засобів у момент першого контакту при косих і перпендикулярних зіткненнях; автоматизована методика визначення швидкості транспортних засобів в момент першого контакту при косих зіткненнях; авто-</p>	<p>Ещё одним основанием интеграции математики в общую теорию и практику судебной экспертизы является «присущая ей огромная степень абстракции, необычайная широта принципов. Математика располагает набором понятий, которые по своей широте и универсальности приближаются к философским, позволяет отразить общие количественные характеристики качественно различных явлений. Кроме того, математика отличается исключительно строгой внутренней логикой. Если есть определённыесылки, если они истинны, то следствия из них, ввиду внутренней логики математики, являются безошибочными. Математические методы плодотворны только тогда, когда изучена качественная природа, сущность предметов и явлений»²²⁴. На основании прогресса науки и техники расширяется область изучаемых количественных отношений, возрастает абстрактность понятия математики и, следовательно, её интегрирующая сила.</p> <p>Интеграция математических знаний в судебную экспертизу является поступательным процессом, набирающим свою силу по мере развития и совершенствования самой математической науки, а также по мере приспособления учёными криминалистами математических методов и знаний для решения задач, стоящих перед судебной экспертизой. Так, в 1980 году А.А.Эйсман и Л.Г.Эджубов, анализируя состояние судебной экспертизы, писали, что «в экспертной практике приходится сталкиваться с объектами и обстоятельствами, методика исследования которых не разработана. Например, не существует разработанной методики определения скорости движения автомобиля по полученным им повреждениям»²²⁵. И только применение физико-математического моделирования позволило Т.В.Толстухиной решить эту задачу. Именно на основании интеграции математических знаний в</p>

<p>мативізована методика визначення швидкості транспортних засобів в момент першого контакту при фронтальних зіткненнях і наїздах ззаду; методика визначення швидкості транспортних засобів в момент першого контакту з нерухомою перешкодою [368].</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>судебную експертизу ею разработаны:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) автоматизированная методика определения абсолютных скоростей транспортных средств в момент первоначального контакта при косых и перпендикулярных столкновениях; 2) автоматизированная методика определения скорости транспортных средств в момент первоначального контакта при косых столкновениях; 3) автоматизированная методика определения скорости транспортных средств в момент первоначального контакта при фронтальных столкновениях и наездах сзади; 4) методика определения скорости транспортных средств в момент первоначального контакта с неподвижным препятствием²²⁶
<p>С. 96–97.</p>	<p>С. 141–142.</p>
<p>І якщо раніше вчені та практики сперечалися про можливість використання тих чи інших математичних методів при проведенні різних видів експертиз, то зараз це питання — безперечно — математичні методи застосовуються в усіх видах судових експертиз.</p> <p>Практика використання математичних методів у багатьох галузях техніки, виробництва, соціальних процесах, причому в галузях не легших, ніж судова експертиза, достатньо велика, що свідчить про значний потенціал математики і математичних методів, а також у виділенні математизації судової експертизи в один із пріоритетних напрямів загальної теорії судової експертизи.</p> <p>Головними напрямками інтеграції математичних знань в загальну теорію і практику судової експертизи, на наш погляд, є: а) удосконалення загальної теорії судової експертизи (формування закону математизації судової експертизи, використання понять і термінів математичного апарату — уніфікація мови); б) удосконалення експертної практики (розробка методик з використанням математичних знань).</p> <p>Очевидно, що інтеграція математичних знань в судову експертизу є перспективним напрямом розвитку загальної теорії і практики судової експертизи, оскільки однією з вимог, яка пред'являється до наукової обґрунтованості експертних висновків, є застосування об'єктивних критеріїв оцінки результатів дослідження. В якості такого критерію можуть використовуватися математичні методи дослідження об'єктів судової експертизи, оскільки вони носять, як правило, природний характер.</p>	<p>И если ранее учёные и практики спорили о возможности использования тех или иных математических методов при проведении различных видов экспертиз, то теперь этот вопрос - бесспорный - математические методы применяются во всех видах судебных экспертиз.</p> <p>Практика использования математических методов во многих областях техники, производства, социальных процессах, причём в областях не менее сложных, чем судебная экспертиза, достаточно велика, что свидетельствует о большом потенциале математики и математических методов, а также в выделении математизации судебной экспертизы в один из законов общей теории судебной экспертизы.</p> <p>Основными направлениями интеграции математических знаний в общую теорию и практику судебной экспертизы, на наш взгляд, являются:</p> <ul style="list-style-type: none"> - совершенствование общей теории судебной экспертизы (формирование закона математизации судебной экспертизы, использование понятий и терминов математического аппарата - унификация языка); - совершенствование экспертной практики (разработка методик с использованием математических знаний). <p>Очевидно, что интеграция математических знаний в судебную экспертизу является перспективным направлением развития общей теории и практики судебной экспертизы, так как одним из требований, предъявляемых к научной обоснованности экспертных заключений, является применение объективных критериев оценки результатов исследования. В качестве такого критерия могут использоваться математические методы исследования объектов судебной экспертизы, так как они носят, как правило, естественнонаучный характер.</p>
<p>С. 97.</p>	<p>С. 142.</p>
<p>Вищою сходинкою математизації є інформатизація судової експертизи. І її роль у розвитку судової експертизи рік у рік зростає. Як справедливо зазначає Л.Г. Еджубов: «...можливості самої комп'ютерної техніки перевищили всі очікування судових експертів. Саме від ЕОМ експертиза отримала більше, ніж очікувалося. Велику роль тут відіграли і математична логіка, математичні засоби програмування» [289, с. 331]. В різний час різноманітним аспектам комп'ютеризації судової експертизи присвятили свої роботи Т.В. Аверьянова [3; 4; 5], Р.С. Белкін [31; 33; 41; 42], С.Ф. Бичкова [64], А.І.</p>	<p>Высшей степенью математизации является информатизация судебной экспертизы. И её роль в развитии судебной экспертизы год от года всё возрастает. Как справедливо отмечает Л.Г.Эджубов: «...возможности самой компьютерной техники превзошли все ожидания судебных экспертов. Именно от ЭВМ экспертиза получила больше, чем ожидалось. Немалую роль здесь сыграли и математическая логика, математические средства программирования»²²⁷ В разное время различным аспектам компьютеризации судебной экспертизы посвящали свои работы Т.В.Аверьянова, Р.С.Белкин, С.Ф.Быч-</p>

<p>Вінберг [79; 80], В.Г. Гончаренко [103; 104], Г.Л. Грановський [112; 114], З.І. Кірсанов [173], Ю.Г. Корухов [193; 194], М.С. Полевой [291], О.Р. Росінська [311; 313], Т.Е. Сухова [361], Т.В. Толстухіна [368; 369], О.Р. Шляхов [402; 405], О.О. Ейсман [410], Л.Г. Еджубов [353; 410] та інші вчені.</p> <p>Покликання [289] – на те саме джерело, що і в дисертації Сухової. Усі покликання в останньому реченні відсутні в дисертації Сухової і додані Гураком самостійно. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>кова, А.И.Винберг, Ю.М.Воронков, И.В.Горбачёв, Г.Л.Грановский, З.И.Кирсанов, Ю.Г.Корухов, В.Ф.Орлова, Н.С.Полевой, В.З.Поляков, Е.Р.Росинская, Т.В.Толстухина, А.Р.Шляхов, А.А.Эйсман, Л.Г.Эджубов и другие учёные.</p>
<p>С. 97–98.</p>	<p>С. 142–143.</p>
<p>Ще в 1987 році О.Р. Шляхов відмічав, що «...сучасні технічні засоби і методи дозволяють детально досліджувати об'єкти як на макро-, так і на мікрорівні... При цьому, враховуючи швидкоплинність процесів аналізу... вилучити інформацію, яка цікавить, без застосування ЕОМ неможливо, а також обсяг загальної інформації, яка отримана в результаті аналізу, може бути настільки великий, що експерт не може опрацювати її за короткий термін. ...Експерт в процесі своєї діяльності зустрічається з низкою завдань, для виконання яких необхідна не тільки попередня переробка великого обсягу інформації, але і проведення складних розрахунків, здійснення яких звичайними засобами потребують тривалого часу або неможливо взагалі... дозволяє перейти до виконання основного завдання — підготовки автоматизованих робочих місць (АРМ) експертів. Це один з актуальних напрямів у галузі автоматизації наукових досліджень взагалі» [405, с. 5-7].</p> <p>На необхідність використання методів та засобів автоматизації також вказував О.Я. Вікарук: «Математизація і автоматизація судово-експертного дослідження являють собою актуальну проблему, вирішення якої дозволить значно збільшити продуктивність праці експертів...; підняти процес дослідження на якісно новий рівень» [75, с. 31].</p> <p>Гурак, переписуючи чужий текст, пропустив слова «Создание программных комплексов», унаслідок чого речення втратило сенс. Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Ещё в 1987 году А.Р.Шляхов отмечал, что «...современные технические средства и методы позволяют детально исследовать объекты как на макро-, так и на микроуровне... При этом, учитывая быстротечность процессов анализа... извлечь интересующую информацию без применения ЭВМ невозможно, а также объем общей информации, полученной в результате анализа, может быть настолько огромен, что эксперт не в состоянии обработать её в короткие сроки. ...Эксперту в процессе своей деятельности приходится сталкиваться с рядом задач, для решения которых необходима не только предварительная переработка большого объема информации, но и проведение сложных расчетов, выполнение которых обычными средствами требует длительного времени либо невозможно вообще... Создание программных комплексов... позволяет перейти к решению основной задачи - подготовке автоматизированных рабочих мест (АРМ) экспертов. Это одно из актуальных направлений в области автоматизации научных исследований вообще»²²⁸.</p> <p>На необходимость использования методов и средств автоматизации также указывал А.Я.Викарук: «Математизация и автоматизация судебного экспертного исследования представляют собой актуальную проблему, решение которой позволит значительно повысить производительность труда экспертов, сделать выводы более обоснованными, поднять процесс исследования на качественно новый уровень»²²⁹</p>
<p>С. 98.</p>	<p>С. 143–144.</p>
<p>Комп'ютеризація — одна з основних особливостей науково-технічного прогресу другої половини ХХ століття. В науковій літературі термін «комп'ютеризація» все частіше використовується замість термінів «математизація», «автоматизація», «інформатизація». В.С. Гот та інші ведучі вчені в галузі методології наукового пізнання відмічають: «Комп'ютеризація сучасної науки так само, як і виробництва і сфери управління, детермінована (поряд з соціальними факторами) внутрішньою логікою розвитку процесу математизації і являє собою один з його нових специфічних різновидів. Інтегруючому процесу математизації притаманна ще одна широка тенденція в розвитку сучасної науки — прогресуюче насичення наукового дослідження всеможливіми технічними засобами...» [109, с. 97].</p> <p>Усе зазначене вище в повній мірі відноситься до</p>	<p>Компьютеризация - одна из основных особенностей научно-технического прогресса второй половины ХХ века. В науковедческой литературе термин «компьютеризация» всё чаще употребляется вместо терминов «математизация», «Автоматизация», «информатизация». В.С.Готт и другие ведущие учёные в области методологии научного познания отмечают: «Компьютеризация современной науки так же, как и производства и сферы управления, детерминирована (наряду с социальными факторами) внутренней логикой развития процесса математизации и представляет собой одну из его новых специфических разновидностей. Интегрированному процессу математизации присуща ещё одна широкая тенденция в развитии современной науки - прогрессирующее насыщение научного исследования всевозможными техниче-</p>

<p>судової експертизи, відображаючи закономірний процес комп'ютеризації, який відбувається в ній. І.А. Алієв і Ю.Г. Корухов зазначають: «Наступним логічним кроком у розвитку судової експертизи стане її комп'ютеризація...» [289, с. 64].</p> <p>У теперішній час під комп'ютеризацією прийнято розуміти техніку, математичні методи та спеціальне програмне забезпечення, яке застосовується для збору, зберігання та переробки інформації, що використовується в різних процесах управління, а також для отримання різного роду інформаційних та обчислювальних послуг [366]. Це багатозначне поняття поєднує в єдине ціле процеси використання логіки, математичного апарату, теорії інформації та інформаційних систем і комп'ютерів, як технічних засобів автоматизації інформаційних процесів. Математичні методи і методи програмування в основному використовуються для створення різних систем накопичення, передачі та покращення даних про об'єкти експертного дослідження.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>скими средствами...»²³⁰</p> <p>Всё сказанное в полной мере относится к судебной экспертизе, отражая происходящий в ней закономерный процесс компьютеризации. И.А.Алиев и Ю.Г.Корухов отмечают «Следующим логическим шагом в развитии судебной экспертизы станет её компьютеризация...»²³¹.</p> <p>В настоящее время под компьютеризацией принято понимать технику, математические методы и специальное программное обеспечение, применяемые для сбора, хранения и переработки информации, используемой в различных процессах управления, а также для получения различного рода информационных и вычислительных услуг. Это собирательное понятие объединяет в единое целое процессы использования логики, математического аппарата, теории информации и информационных систем и компьютеров, как технических средств автоматизации информационных процессов. Математические методы и методы программирования в основном используются для создания различных систем накопления, передачи и преобразования данных об объектах экспертного исследования.</p>
<p>С. 98–99.</p>	<p>С. 144–145.</p>
<p>Не дивлячись на те, що кожна експертна методика, основана на використанні комп'ютера, специфічна і орієнтована на дослідження різних об'єктів, всі вони мають ряд спільних властивостей. Т.В. Толстухіна вважає, що їх поєднують такі положення:</p> <p>а) в основі всіх методик лежать принципи правової інформатики і кібернетики, а саме принцип системної організованості об'єкта пізнання, кількісних визначень, використання математичного апарату, функціональний та алгоритмічний підхід до процесу пізнання і самого об'єкту пізнання;</p> <p>б) методологічною передумовою комп'ютеризації будь-якого завдання є її математичне моделювання та розробка алгоритму виконання цього завдання. Математичне моделювання включає в себе не тільки побудову моделі виконання завдання, але й створення моделі порівняння об'єктів, ознак і т.д. Ці моделі будуються не математиками або фізиками, а експертами конкретної спеціальності;</p> <p>в) для кожної методики, яка розробляється, характерна певна структура, наприклад, постановка завдання, визначення мети дослідження, визначення підзавдань, вибір засобів і прийомів вирішення підзавдань, отримання результату, його оцінка, прийняття рішення;</p> <p>г) жодна методика від початку і до кінця не може бути реалізована за допомогою комп'ютера. Використання ЕОМ об'єктивізує процес пізнання і доповнює якісний підхід до процесу дослідження» [369, с. 74-75].</p> <p>Покликання [369] – на те саме джерело, що і в дисертації Сухової: Толстухина Т.В. Современные тенденции развития судебной экспертизы на основе информационных технологий: Дисс... докт. юрид. наук: 12.00.09. — М., 1999. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Не смотря на то, что каждая экспертная методика, основанная на использовании компьютера, специфична и ориентирована на исследование различных объектов, все они обладают рядом общих свойств. Т.В.Толстухина считает, что их объединяют следующие положения:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) «в основе всех методик лежат принципы правовой информатики и кибернетики, а именно принцип системной организованности объекта познания, количественных определённостей, использование математического аппарата, функциональный и алгоритмический подход к процессу познания и самому объекту познания; 2) методологической предпосылкой компьютеризации любой задачи является её математическое моделирование и разработка алгоритма решения этой задачи. Математическое моделирование включает в себя не только построение модели решения задачи, но и создание модели сравнения объектов, признаков и т.д. Эти модели строятся не математиками или физиками, а экспертами конкретной специальности; 3) для каждой разрабатываемой методики характерна определённая структура, например, постановка задачи, определение цели исследования, определение подзадач, выбор средств и приёмов решения подзадач, получение результата, его оценка, принятие решения; 4) ни одна методика от начала до конца не может быть реализована с помощью компьютера. Использование ЭВМ объективизирует процесс познания и дополняет качественный подход к процессу исследования»²³³ <p>Наприкінці останнього речення через неякісне оформлення оригінального файлу було втрачено покликання [233], яке присутнє у вигляді виноски внизу сторінки, тому ми його додали.</p>
<p>С. 99.</p>	<p>С. 145–146.</p>
<p>У нас немає підстав піддавати сумнівам дану</p>	<p>У нас нет оснований оспаривать данную точку</p>

<p>точку зору. Вітчизняна і зарубіжна практика судово-експертних досліджень останніх років свідчить про те, що збільшення ефективності виконання експертних завдань пов'язано з підвищенням рівня автоматизації їх інформаційного забезпечення. З цією метою створюються автоматизовані системи та їх комплекси, банки даних в яких накопичують відповідну інформацію, і це, перш за все, інформаційно-пошукові системи (ІПС). Т.В. Толстухіна пропонує розглядати інформаційний пошук як один з етапів експертизи, «оскільки без нього виконання багатьох експертних завдань втрачає свою оперативність. До цих завдань відносяться: завдання встановлення групової (родової) приналежності об'єктів, діагностичні завдання та ін. Банки даних повинні будуватися стосовно конкретних видів експертиз, або стосовно об'єктів чи методів експертного дослідження» [369, с. 79]. Зараз інформаційно-пошукові системи реалізовані на базі комп'ютерної техніки та виконують функцію автоматизованих інформаційно-пошукових систем (АІПС). На видах АІПС ми не будемо зупинятися, оскільки це питання достатньо ясно викладене в працях М.С. Полевого.</p> <p>Ми поділяємо точку зору Т.В. Толстухіної, і вважаємо, що єдина (загальна) система комп'ютеризації судової експертизи повинна бути побудована за принципом вже не раз згадуваної нами класифікації судових експертиз, яка була розроблена Ю.Г. Коруховим. Такий же перспективний напрям пошуку інформації за досліджуваним об'єктом та поставленим завданням.</p> <p>Відомо, що на відміну від слідчого та судді, експерт не обмежений законом у виборі засобів та методів експертного дослідження. Головним критерієм, яким він керується в своєму виборі, є наукова обґрунтованість цих засобів та прийомів, їх відповідність сучасним можливостям та вимогам певних галузей наукового знання. Стосовно цього питання Р.С. Белкін та Є.М. Ліфшиць зазначали, що «...питання застосування експертом математичних методів не викличе заперечення, якщо він володіє ними компетентно, зі знанням справи» [41, с. 95]. Б.Л. Зотов справедливо зазначав, що слідство (суд) в результаті не цікавить, здійснені розрахунки на логарифмічній лінійці, за власними підрахунками чи на ЕОМ, написано висновок рукою чи надруковано на друкарській машинці, або за допомогою ЕОМ, «важливо, щоб висновок відповідав вимогам КПК» [142, с. 63]. І слідчий, і суд у своїй роботі можуть оцінити, проаналізувати методи, які застосовував експерт, та вирішити питання про доказове значення отриманих експертом результатів.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>зрения. Отечественная и зарубежная практика судебно-экспертных исследований последних лет свидетельствует о том, что повышение эффективности решения экспертных задач неразрывно связано с повышением уровня автоматизации их информационного обеспечения. С этой целью создаются автоматизированные системы и их комплексы, банки данных которых накапливают соответствующую информацию, и это, прежде всего, информационно-поисковые системы (ИПС). Т.В.Толстухина предлагает рассматривать информационный поиск как один из этапов экспертизы, «так как без него решение многих экспертных задач утрачивает свою оперативность. К таким задачам относятся: задачи установления групповой (родовой) принадлежности объектов, диагностические задачи и др. Банки данных должны строиться применительно к конкретным видам экспертиз, либо применительно к объектам или методам экспертного исследования»²³⁴. В настоящее время информационно-поисковые системы реализованы на базе компьютерной техники и выполняют функцию автоматизированных информационно-поисковых систем (АИПС). На видах АИПС мы не будем останавливаться, так как этот вопрос достаточно освящен в трудах Н.С.Полевого.</p> <p>Мы разделяем точку зрения Т.В.Толстухиной и считаем, что единая (общая) система компьютеризации судебной экспертизы должна строиться по принципу, уже не раз упомянутой нами, классификации судебных экспертиз, разработанной Ю.Г.Коруховым. Так же перспективно направление поиска информации по исследуемому объекту и поставленной задаче.</p> <p>Известно, что в отличие от следователя, судьи эксперт не ограничен законом в выборе средств и методов экспертного исследования. Основным критерием, которым он руководствуется в своем выборе, является научная обоснованность этих средств и приёмов, их соответствие современным возможностям и требованиям определённых областей научного знания. По этому вопросу Р.С.Белкин и Е.М.Лифшиц считают, что «..не вызывает возражения вопрос применения экспертом математических методов, если он владеет ими компетентно, со знанием дела»²³⁵. Б.Л.Зотов справедливо отмечал, что следствие (суд) в конечном счёте не интересуется, произведены подсчёты на логарифмической линейке, в уме или на ЭВМ, написано заключение от руки или отпечатано на пишущей машине либо с помощью ЭВМ, «важно, что заключение отвечало требованиям УПК»²³⁶. И следователь, и суд в своей работе могут оценить, проанализировать применённые экспертом методы и решить вопрос о доказательственном значении полученных экспертов результатов.</p>
<p>С. 99–100.</p>	<p>С. 147.</p>
<p>Сьогодні на комп'ютеризацію експертних досліджень немає обмежень (ще в 1982 році Верховний Суд СРСР визнав правомірним використання як докази документи та висновки експертів, підготовлені засобами електронно-обчислювальної техніки). У проведеному Верховним Судом СРСР узагальненні судової практики зазначалось: «В експертних закладах МЮ СРСР з використанням ЕОМ проводяться експертизи автотехнічна, почеркознавча, балістична та деякі інші. Ступінь автома-</p>	<p>В настоящее время на компьютеризацию экспертных исследований нет процессуальных ограничений (ещё в 1982 году Верховный Суд СССР признал правомёрным использование в качестве доказательств документов и заключений экспертов, подготовленных средствами электронно-вычислительной техники). В проведённом Верховным Судом СССР обобщении судебной практики отмечается: «В экспертных учреждениях МЮ СССР с использованием ЭВМ проводятся экспер-</p>

<p>тизації цих досліджень різний. В одних випадках автоматизована тільки незначна частина операцій, і машинний метод застосовується як допоміжний відносно традиційних методів. У інших експертизах ступінь автоматизації високий, і ЕОМ не тільки аналізує інформацію, але й формує висновок, а також друкує текст експертного висновку» [66, с. 37], і далі: «У випадку необхідності суд за власною ініціативою чи за бажанням сторін компетентний призначити експертизу, на розгляд якої можуть бути поставлені питання, пов'язані з перевіркою програми по здійсненню розрахунків в обчислювальному ... центрі» [66, с. 37].</p> <p>Таким чином, Верховний Суд закріпив правомірність не тільки використання ЕОМ як засобу виконання експертних завдань, але і можливість за допомогою експертизи встановити правильність застосування даного засобу.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>тизы автотехническая, почерковедческая, баллистическая и некоторые другие. Степень автоматизации этих исследований различна. В одних случаях автоматизирована только незначительная часть операций, и машинный метод применяется в качестве вспомогательного относительно традиционных методов. В других экспертизах степень автоматизации высока, и ЭВМ не только анализирует информацию, но и формирует вывод, а также печатает текст экспертного заключения»²³⁷, и далее: «В случае необходимости суд по собственной инициативе или по просьбе сторон вправе назначить экспертизу, на рассмотрение которой могут быть поставлены вопросы, связанные с проверкой программы по осуществлению расчётов в вычислительном... центре»²³⁸</p> <p>Таким образом, Верховный Суд закрепил правомерность не только использования ЭВМ как средства решения экспертных задач, но и возможность с помощью экспертизы установить правильность применения данного средства.</p>
<p>С. 100.</p>	<p>С. 147–148.</p>
<p>Процес комп'ютеризації судової експертизи настільки значний, що С.Ф. Бичкова пропонує виділити у загальній теорії судової експертизи «Вчення про інформаційні процеси у судовій експертизі» [64, с. 179-183]. Обґрунтовуючи свою точку зору, С.Ф. Бичкова відмічає, що «з позиції обраного підходу сама наука про судову експертизу є найвищою формою інформаційного знання, управління в досліджуваній галузі являє сукупність дій управлінської системи, основаних на сигнально-інформаційних процесах, найбільш прогресивні технології практики судової експертизи базуються на використанні інформаційних систем, основаних на засобах комп'ютеризації і зв'язку» [64, с. 179]. Нам здається, що говорити про розробку вчення щодо інформаційних процесів у судовій експертизі дещо передчасно, і невідомо, чи буде в цьому об'єктивна необхідність, але ми вважаємо, що процеси комп'ютеризації, які базуються на наукових знаннях у галузі інформатики, є одним з перспективних напрямів подальшого розвитку теорії і практики судової експертизи.</p> <p>Покликання – на ті самі джерела, що і в дисертації Сухової. Покликання на справжнє джерело відсутнє. Плагіат.</p>	<p>Процесс компьютеризации судебной экспертизы настолько значителен, что С.Ф.Бычкова предлагает выделить в общей теории судебной экспертизы «Учение об информационных процессах в судебной экспертизе»²³⁹. Обосновывая свою точку зрения, С.Ф.Бычкова отмечает, что «с позиции выбранного подхода, сама наука о судебной экспертизе является высшей формой информационного знания, управление в исследуемой области представляет совокупность действий управляющей системы, основанных на сигнально-информационных процессах, наиболее прогрессивные технологии практики судебной экспертизы базируются на использовании информационных систем, основанных на средствах компьютеризации и связи»²⁴⁰. Нам представляется, что говорить о разработке учения об информационных процессах в судебной экспертизе несколько преждевременно, и неизвестно, будет ли в этом объективная необходимость, но, мы считаем, что процессы компьютеризации, базирующиеся на научных знаниях в области информатики, являются одним из перспективных направлений дальнейшего развития теории и практики судебной экспертизы.</p> <p>Наприкінці першого речення через неякісне оформлення оригінального файлу було втрачено покликання [239], яке присутнє у вигляді виноски вниз сторінки, тому ми його додали.</p>
<p>С. 100.</p>	<p>С. 132–133; 137.</p>
<p>Підводячи підсумки параграфу зазначимо, що математизація судової експертизи — це природний процес, обумовлений сучасним етапом її розвитку, а також необхідністю виконання тих завдань, які ставить перед нею практика. Математика і інформатика — універсальні форми інтеграції знань в судовій експертизі і є одним з найбільш перспективних напрямів подальшого розвитку та вдосконалення як теорії, так і практики судової експертизи.</p>	<p>С. 132–133.</p> <p>Математизация судебной экспертизы - это естественный процесс, обусловленный современным этапом её развития, а также необходимостью решения тех задач, которые ставит перед ней практика.</p> <p>С. 137.</p> <p>Таким образом, вышеизложенное подтверждает нашу точку зрения, что математика и информатика - универсальные формы интеграции знаний в судебной экспертизе и являются одними из наиболее перспективных направлений дальнейшего развития и совершенствования, как теории, так и</p>

		практики судебной экспертизы.
С. 100.		С. 138.
Процес математизації судової експертизи протікає у чотирьох напрямках: а) загальнотеоретичному; б) розробка математичних методик для проведення ідентифікаційних, діагностичних та інших експертних досліджень; в) розробка програмного забезпечення автоматизованого виконання типових завдань судової експертизи та розробка автоматизованих експертних систем у галузі судової експертизи як засобу інформаційного пошуку та виконання класифікаційних завдань; г) загальна комп'ютеризація судової експертизи (у даному висновку ми погоджуємося з такими науковцями як Т.В. Аверьянова, Р. С. Белкін, В.Г. Гончаренко, О.Р. Росінська, Т.В. Сахнова, Т.Е. Сухова, Т.В. Толстухіна та інших науковців).		Нам представляється, що процес математизації судової експертизи протікає в чотирьох напрямках: 1) общетеоретическом; 2) разработка математических методик для проведения идентификационных, диагностических и других экспертных исследований; 3) разработка программного обеспечения автоматизированного решения типовых задач судебной экспертизы и разработка автоматизированных экспертных систем в области судебной экспертизы как средства информационного поиска и решения классификационных задач; 4) общая компьютеризация судебной экспертизы.
С. 100–101.		С. 141.
Головними напрямками інтеграції математичних знань в загальну теорію і практику судової експертизи є: а) удосконалення загальної теорії судової експертизи (формування закону математизації судової експертизи, використання понять і термінів математичного апарату — уніфікація мови); б) удосконалення експертної практики (розробка методик з використанням математичних знань).		Основними направлениями интеграции математических знаний в общую теорию и практику судебной экспертизы, на наш взгляд, являются: - совершенствование общей теории судебной экспертизы (формирование закона математизации судебной экспертизы, использование понятий и терминов математического аппарата - унификация языка); - совершенствование экспертной практики (разработка методик с использованием математических знаний).
С. 101.		С. 142.
Вищою сходинкою математизації є інформатизація судової експертизи.		Высшей степенью математизации является информатизация судебной экспертизы.
С. 102.		С. 132–133; 137.
(Висновки до розділу 2) 6. Математизація судової експертизи — це природний процес, обумовлений сучасним етапом її розвитку, а також необхідністю виконання тих завдань, які ставить перед нею практика. Математика і інформатика — універсальні форми інтеграції знань в судовій експертизі і є одним з найбільш перспективних напрямів подальшого розвитку та вдосконалення як теорії, так і практики судової експертизи (у даному висновку ми погоджуємося з такими науковцями як Р.С. Белкін, В.Г. Гончаренко, О.Р. Росінська, М.Я. Сегай, Т.Е. Сухова, Т.В. Толстухіна та ін.).		С. 132–133. Математизация судебной экспертизы - это естественный процесс, обусловленный современным этапом её развития, а также необходимостью решения тех задач, которые ставит перед ней практика. С. 137. Таким образом, вышеизложенное подтверждает нашу точку зрения, что математика и информатика - универсальные формы интеграции знаний в судебной экспертизе и являются одними из наиболее перспективных направлений дальнейшего развития и совершенствования, как теории, так и практики судебной экспертизы.
С. 102.		С. 138.
(Висновки до розділу 2) 7. Процес математизації судової експертизи протікає у чотирьох напрямках: а) загальнотеоретичному; б) розробка математичних методик для проведення ідентифікаційних, діагностичних та інших експертних досліджень; в) розробка програмного забезпечення автоматизованого виконання типових завдань судової експертизи та розробка автоматизованих експертних систем у галузі судової експертизи як засобу інформаційного пошуку та виконання класифікаційних завдань; г) загальна комп'ютеризація судової експертизи (у даному висновку ми погоджуємося з такими науковцями як Т.В. Аверьянова, Р. С. Белкін, В.Г. Гончаренко, О.Р.		Нам представляється, що процес математизації судової експертизи протікає в чотирьох напрямках: 1) общетеоретическом; 2) разработка математических методик для проведения идентификационных, диагностических и других экспертных исследований; 3) разработка программного обеспечения автоматизированного решения типовых задач судебной экспертизы и разработка автоматизированных экспертных систем в области судебной экспертизы как средства информационного поиска и решения классификационных задач;

Росінська, Т.В. Сахнова, Т.Е. Сухова, Т.В. Толстухіна та ін.).	4) общая компьютеризация судебной экспертизы.
С. 102.	С. 141.
<p align="center">(Висновки до розділу 2)</p> <p>8. Головними напрямками інтеграції математичних знань в загальну теорію і практику судової експертизи є: а) удосконалення загальної теорії судової експертизи (формування закону математизації судової експертизи, використання понять і термінів математичного апарату — уніфікація мови); б) удосконалення експертної практики (розробка методик з використанням математичних знань).</p>	<p>Основными направлениями интеграции математических знаний в общую теорию и практику судебной экспертизы, на наш взгляд, являются:</p> <ul style="list-style-type: none"> - совершенствование общей теории судебной экспертизы (формирование закона математизации судебной экспертизы, использование понятий и терминов математического аппарата - унификация языка); - совершенствование экспертной практики (разработка методик с использованием математических знаний).
С. 102.	С. 142.
<p align="center">(Висновки до розділу 2)</p> <p>9. Вищою сходинкою математизації є інформатизація судової експертизи, її роль у розвитку судової експертизи рік у рік зростає.</p>	<p>Высшей степенью математизации является информатизация судебной экспертизы.</p>
С. 151.	С. 155–156.
<p align="center">(ВИСНОВКИ)</p> <p>7. Проаналізовано динаміку розвитку інтеграційних процесів у судовій експертизі та їх вплив на теоретичні основи та практичну діяльність зазначеної галузі науки криміналістики.</p> <p>8. Інтеграційні зв'язки найрізноманітніших наук із судовою експертизою носять об'єктивний, постійний характер, але це не означає, що судова експертиза являється конгломератом знань, запозичених у інших наук. Дані інших наук судова експертиза використовує не механічно, а творчо, пристосовуючи їх до виконання власних завдань. На даний момент судова експертиза має зв'язки більш, ніж із 64 науками: природничими, технічними, суспільними та, — що дуже важливо, — з юридичними.</p> <p>9. Судова експертиза знаходиться на етапі, коли назріло та вирішується питання про її виділення із криміналістики у самостійну науку, оскільки науково обґрунтовано, що судова експертиза має свої специфічні об'єкти, предмет, методологію та завдання дослідження (у даному висновку автор погоджується з такими вченими як Т.В. Аверьянова, Н.І. Клименко, О.Р. Росінська, М.Я. Сегай, Т.В. Сахнова, Т.Е. Сухова, Т.В. Толстухіна).</p> <p>10. Пропонується виділити основне значення інтеграції знань у судовій експертизі, яке полягає в створенні передумов для систематизації наукових знань про ті або інші закономірності, які складають предмет судової експертизи як науки. Інтеграція узагальнює результати всіх попередніх наукових досліджень і, в той же час, виводить науки на якісно інший, вищий рівень.</p>	<p align="center">ЗАКЛЮЧЕНИЕ</p> <p>2. Автором проанализированно развитие интеграционных процессов в судебной экспертизе и их влияние на её теоретические основы и практическую деятельность.</p> <p>3. Интеграционные связи самых различных наук с судебной экспертизой носят объективный, постоянный характер, но это не означает, что судебная экспертиза является конгломератом знаний, заимствованным из других наук. Данные других наук судебная экспертиза использует не механически, а творчески, приспособлявая их к решению своих задач. В настоящее время судебная экспертиза имеет связи больше чем с 64 науками: естественными, техническими, общественными и - особенно надо выделить - с юридическими.</p> <p>4. Судебная экспертиза находится на этапе, когда назрел и решается вопрос о её выделении из криминалистики в самостоятельную науку, так как научно обоснованно, что судебная экспертиза имеет свои специфические объекты, предмет, методологию и задачи исследования. В некоторых ВУЗах (например, Тульский Государственный Университет) судебная экспертиза начинает преподаваться как самостоятельная дисциплина.</p> <p>5. Автор выделяет основное значение интеграции знаний в судебной экспертизе, которое выражается в создании предпосылок для систематизации научных знаний о тех или иных закономерностях, составляющих предмет судебной экспертизы как науки, обобщающей результаты всех предшествующих научных исследований и в то же время выводящей науку на качественно иной, более высокий уровень.</p>
С. 151.	С. 158.
<p align="center">(ВИСНОВКИ)</p> <p>11. Виявлені основні напрями інтеграції знань у</p>	<p align="center">(ЗАКЛЮЧЕНИЕ)</p> <p>6. Автором выявлены основные направления инте-</p>

<p>судовій експертизі (на сучасному етапі її розвитку) та розроблена її класифікація в судовій експертизі за предметом, об'єктом, суб'єктом, методами та засобами дослідження (з урахуванням останніх досліджень з цієї проблеми І.А. Алієва, В.Г. Гончаренка, Г.І. Грамовича, Н.С. Карпова, Ю.Г. Корухова, М.О. Селіванова, Т.Е. Сухової, Т.В. Толстухіної).</p> <p>12. В науці немає єдиної думки про те, що саме інтегрується в судовій експертизі — науки чи знання, проведений аналіз дозволив погодитися з пропозицією Т.Е. Сухової яка науково обґрунтувала доцільність використання терміну «інтеграція знань» замість терміну «інтеграція наук» запропонованих раніше її попередниками.</p> <p>13. Визначена роль математики та інформатики як універсальних форм інтеграції знань у судовій експертизі (у цьому автор солідарний з останніми дослідженнями Т.В. Аверьянкової, І.А. Алієва, В.Г. Гончаренка, Г.І. Грамовича, Ю.Г. Корухова, М.О. Селіванова, Т.Е. Сухової, Т.В. Толстухіної та інших).</p> <p>Ніякого «аналізу» Гурак не проводив і нічого не «визначав» – він просто переписав усе із дисертації Сухової. Плагіат.</p>	<p>грации знаний в судебной экспертизе и на их основе разработана классификация интеграции знаний в судебной экспертизе по предмету, объекту, субъекту, методам и средствам исследования.</p> <p>7. Автор, систематизируя в своей работе происходящие в судебной экспертизе интеграционные процессы, пришёл к выводу, что в науке нет единого мнения, что же интегрируется в судебную экспертизу - науки или знания, что позволило ему предложить и научно обосновать такие теоретические понятия как «интеграционные связи» и «интеграция знаний»; то есть предложено усовершенствование понятийного аппарата теории судебной экспертизы.</p> <p><...></p> <p>11. Определена роль математики и информатики как универсальных форм интеграции знаний в судебной экспертизе.</p>
<p>С. 152.</p>	<p>С. 156.</p>
<p>(ВИСНОВКИ)</p> <p>15. Доцільно також виділити такі аспекти значення інтеграції знань: організаційно-методичне значення застосування інтеграції знань полягає в тому, що воно забезпечує організацію взаємодії спеціалістів різного профілю при дослідженні одних і тих самих носіїв інформації в складних технологічних циклах шляхом виділення відповідних проміжних завдань та побудови алгоритмів спеціальних дій; організаційно-управлінське значення застосування інтеграції знань полягає в забезпеченні взаємодії структурних підрозділів — експертних, оперативних, слідчих служб та підрозділів; процесуальне значення застосування інтеграції знань полягає у можливості найбільш обґрунтованого вирішення проблеми процесуальної відповідальності експерта за дачу висновку в умовах, коли його спеціальні знання дозволяють йому взяти участь у формуванні кінцевого висновку, що підвищує його об'єктивність та вірогідність.</p>	<p>(ЗАКЛЮЧЕНИЕ)</p> <p>Автор также выделяет следующие значения интеграции знаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> - организационно-методическое значение применения интеграции знаний состоит в том, что это обеспечивает организацию взаимодействия специалистов разного профиля при исследовании одних и тех же носителей информации в сложных технологических циклах посредством выделения соответствующих промежуточных задач и построения алгоритмов действий; - организационно-управленческое значение применения интеграции знаний состоит в обеспечении взаимодействия структурных подразделений экспертных, оперативно-розыскных, следственных служб и органов; - процессуальное значение применения интеграции знаний состоит в том, что это позволяет наиболее обоснованно решить проблему процессуальной ответственности эксперта за дачу заключения в условиях, когда его специальные познания позволяют ему принять участие в формировании конечного вывода, повышает его объективность и достоверность.
<p>С. 152.</p>	<p>С. 156–157.</p>
<p>(ВИСНОВКИ)</p> <p>16. Необхідно виділити такі загальні завдання, які стоять перед науково-дослідним напрямом інтеграції знань у загальній теорії криміналістики: подальше удосконалення загальної теорії криміналістики та судової експертизи; подальша систематизація понятійного апарату криміналістики та судової експертизи з урахуванням об'єктивних процесів інтеграції знань; розвиток і вдосконалення понятійного апарату та термінології судової експертизи на</p>	<p>(ЗАКЛЮЧЕНИЕ)</p> <p>Автор выделяет следующие общие задачи, стоящие перед научно-исследовательским направлением интеграции знаний в судебной экспертизе:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дальнейшее совершенствование общей теории судебной экспертизы; - дальнейшая систематизация понятийного аппарата судебной экспертизы с учётом объективных процессов интеграции знаний; - развитие и совершенствование понятийного ап-

<p>основі інтеграції знань; розкриття інтеграційних зв'язків судової експертизи, різних розділів криміналістики, інших наук; розробка нових класифікаційних систем у судовій експертизі, які базуються на інтеграційних зв'язках та інтеграції знань, відповідно до положень науки і потреб практики; визначення нових інтеграційних напрямів наукових досліджень в галузі судової експертизи; теоретичне обґрунтування використання наукових розробок, які базуються на інтеграції знань, в експертній практиці; розширення сфери використання комп'ютерних технологій в розробці та вдосконаленні інтеграційних експертних досліджень.</p>	<p>парата и терминологии судебной экспертизы на основании интеграции знаний;</p> <ul style="list-style-type: none"> - раскрытие интеграционных связей судебной экспертизы, различных разделов криминалистики, иных наук; - разработка новых классификационных систем в судебной экспертизе, основанных на интеграционных связях и интеграции знаний, в соответствии с положениями науки и потребностями практики; - определение новых интеграционных направлений научных исследований в области судебной экспертизы; - теоретическое обоснование использования научных разработок, основанных на интеграции знаний, в экспертной практике; - расширение сферы использования компьютерных технологий в разработке и совершенствовании интеграционных экспертных исследований. 				
<p>С. 152.</p>	<p>С. 157.</p>				
<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>17. У практичній діяльності необхідно виділити такі загальні завдання щодо використання інтеграції знань в криміналістиці: забезпечення науково обґрунтованої інформації про сутність та види явищ, що зустрічаються при виконанні наукових досліджень, яка базується на інтеграції знань; досягнення простоти, доступності класифікацій, які базуються на інтеграції знань, легкості сприйняття та розуміння їх вченими та практиками; використання класифікацій, які базуються на інтеграції знань, при проведенні наукових досліджень; забезпечення використання методик експертного дослідження, які базуються на інтеграції знань.</p>	<p style="text-align: center;">(ЗАКЛЮЧЕНИЕ)</p> <p>В практической деятельности автор выделяет следующие общие задачи, стоящие перед использованием интеграции знаний в судебной экспертизе:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обеспечение научно обоснованной информацией о сути и видах встречаемых в ходе экспертного исследования явлений, основанных на интеграции знаний; - достижение простоты, доступности классификаций, основанных на интеграции знаний, лёгкости восприятия и понимания их экспертами-практиками; - использование классификаций, основанных на интеграции знаний, при проведении экспертных исследований; - обеспечение использования методик экспертного исследования, основанных на интеграции знаний; - законодательное закрепление проведения комплексной экспертизы. 				
<p>С. 153.</p>	<p>С. 157–158.</p>				
<p style="text-align: center;">(ВИСНОВКИ)</p> <p>18. Як самостійну групу слід виділити завдання, виконання яких спрямоване на ефективніше використання розроблених наукою класифікацій, що побудовані на основі класифікації знань в межах навчально-педагогічної діяльності. Не дивлячись на те, що закономірності педагогічної діяльності не входять у предмет науки криміналістики та не впливають на розробку практичних рекомендацій, забезпечення можливості використання розроблених загальною теорією криміналістики класифікацій в навчанні і вдосконаленні професійних знань експертів та інших кадрів правоохоронних органів має важливе значення.</p>	<p style="text-align: center;">(ЗАКЛЮЧЕНИЕ)</p> <p>В качестве самостоятельной группы автор выделяет задачи, решение которых направлено на более эффективное и качественное использование разработанных наукой классификаций, построенных на основании интеграции знаний, в рамках учебно-педагогической деятельности. Несмотря на то, что закономерности педагогической деятельности не входят в предмет судебной экспертизы и не влияют на разработку практических рекомендаций, однако, обеспечение возможности использования разработанных общей теорией судебной экспертизы классификаций в обучении и совершенствовании профессиональных знаний экспертов и кадров правоохранительных органов имеет важное значение.</p>				
<p>С. 202–203.</p>	<p>С. 93–95.</p>				
<p style="text-align: right;">Таблиця 1</p> <p>Класифікація інтеграції наукових знань в різноманітні види судової експертизи</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Вид експертизи</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Науки, що інтегруються</td> </tr> </table>	Вид експертизи	Науки, що інтегруються	<p style="text-align: right;">Таблиця 1.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Вид експертизи</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Інтегруємі науки</td> </tr> </table>	Вид експертизи	Інтегруємі науки
Вид експертизи	Науки, що інтегруються				
Вид експертизи	Інтегруємі науки				

Балістична	Балістика (внутрішня і зовнішня), матеріальна частина зброї, конструювання й експлуатація зброї, фізика, математика, механіка, інформатика, хімія, криміналістика.	Балли- стическая	баллистика (внутренняя и внешняя), материальная часть оружия, конструирование и эксплуатация оружия, физика, математика, механика, информатика, химия, криминалистика.
Почерко- знавча	Фізіологія, біомеханіка, психологія, хімія, фізика, математика, лінгвістика, інформатика, кібернетика, статистика, евристика, символічна логіка.	Почерко- ведческая	Физиология (в т.ч. высшей нервной деятельности), биомеханика, психология, химия, физика, математика, лингвистика, информатика, кибернетика, статистика, эвристика, символическая логика.
Технічна експертиза документів	Хімія, фізика, трасологія, лінгвістика, інформатика, математика.	Техниче- ская экс- пертиза документов	Химия, физика, трасология, лингвистика, информатика, математика.
Портретна	Антропологія, анатомія, у т. ч. топографічна, краніологія, біологія, антропометрія, медицина, математика, інформатика.	Портретная	Антропология, анатомия, в т.ч. топографическая, краниология, биология, антропометрия, медицина, математика, информатика.
Автороз- навча	Лінгвістика, філологія, психологія, педагогіка, математика, інформатика.	Авторовед- ческая	Лингвистика, филология, психология, педагогика, математика, информатика.
Відеофо- носкопична	Хімія, фізика, філологія, лінгвістика, психологія, математика, інформатика.	Видеофо- носкопиче- ская	Химия, физика, филология, лингвистика, психология, математика, информатика.
Фототех- нічна	Хімія, фізика, математика, інформати- ка.	Фототехни- ческая	Химия, физика, математика, информа- тика.
Трасоло- гічна	Хімія, фізика, механіка, біологія, біомеханіка, психологія, математика, електроніка, інформатика, матеріалознавство, металознавство, автотехніка.	Трасологи- ческая	Химия, физика, механика, биология, биомеханика, психология, математика, электроника, информатика, материаловедение, металловедение, автотехника.
Дактило- скопична	Біологія, антропологія, фізика, хімія, механіка, математика, інформатика.	Дактило- скопиче- ская	Биология, антропология, физика, химия, механика, математика, информатика.
Вибухотех- нічна	Механіка, піротехніка, балістика, фізика, хімія, математика, інформатика.	Взрывотех- ническая	Механика, пиротехника, баллистика, физика, химия, математика, информа- тика.
Відновлен- ня знищен- них номер- них знаків і інших мар- кувальних позначень	Фізика, хімія, математика, металознавство, полімери, інформатика.	Восстанов- ления уни- тоженных номерных знаков и иных мар- кировочных обозначен- ий	Физика, химия, математика, металло- ведение, полимеры, информатика.
Речовин і матеріалів	Хімія, фізика, біологія, медицина, математика, інформатика, товаровзнавство, галузеві дисципліни.	Веществ и материалов	Химия, физика, биология, медицина, математика, информатика, товароведение, отраслевые дисциплины.
Медичні	Медицина, анатомія, біологія, хімія, фізика, математика, інформатика, біомеханіка.	Медицин- ские	Медицина, анатомия, биология, химия, физика, математика, информатика, биомеханика
Психіат- ричні	Психологія, психіатрія, невропатологія, сексопатологія, наркологія, ендокринологія, інженерна фізіологія, терапевтологія, онкологія, математика, інформатика.	Психиатри- ческие	Психология, психиатрия, невропатология, сексопатология, наркология, эндокринология, инженерная физиология, терапевтология, онкология, математика, информатика.
Психоло- гічні	Психологія, психіатрія, невропатологія, наркологія, педагогіка, математика, інформатика.	Психологи- ческие	Психология, психиатрия, невропатология, наркология, педагогика, математика, информатика.
Пожежно- технічна	Електрохімія, фізика, математика, хімія, інформатика, матеріалознавство.	Пожарно- техниче- ская	Электрохимия, физика, математика, химия, информатика, материаловедение.
По техніці безпеки	НОП, механіка, фізика, хімія, математика, інформатика.	По технике безопасно- сти	НОТ, механика, физика, химия, математика, информатика.
Будівельні, інженерно- технічні	Містобудування, будівництво, архітектура, планування, інженерні спорудження і конструкції, інженерне обладнання міст, будинків і споруджень, організація будівництва, механіка, проектування, економіка, хімія, екологія, маркетинг, ціноутворення, техніка безпеки, санітарія.	Строитель- ные, инже- нерно-тех- нические	Градостроительство, строительство, архитектура, планировка, инженерные сооружения и конструкции, инженерное оборудование городов, зданий и сооружений, организация строительства, механика, проектирование, экономика, химия, экология, маркетинг, ценообразование, техника безопасности, санитария.
Інженерно- транспортні	Автотехніка, математика, інформатика, фізика, хімія, механіка, матеріалознавство, металознавство, електроніка, галузеві дисципліни.	Инженерно- трансп- ортные	Автотехника, математика, информатика, физика, химия, механика, материаловедение, металловедение, электроника, отраслевые дисциплины.

	<table border="1"> <tr> <td>Економічні</td> <td>Економіка, бухгалтерія оподаткування, фінансове право, математика, інформатика, банківське і кредитне право.</td> </tr> <tr> <td>Інженерно-технологічні</td> <td>Фізика, металознавство, НОП, придбання, технологія виробництва, математика, інформатика.</td> </tr> <tr> <td>Ботанічні</td> <td>Ботаніка, фізика, хімія, біологія, математика, інформатика.</td> </tr> <tr> <td>Зоологічні</td> <td>Зоологія, біологія, фізика, хімія, математика, інформатика.</td> </tr> <tr> <td>Екологічні</td> <td>Зоологія, біологія, ботаніка, фізика, хімія, математика, інформатика, геологія, геохімія, мінералогія, біохімія, мікробіологія, економіка, механіка, соціологія, медицина, менеджмент.</td> </tr> <tr> <td>Сільсько-господарські</td> <td>Геологія, геохімія, мінералогія, біологія, зоологія, мікробіологія, ботаніка, біохімія, математика, інформатика.</td> </tr> <tr> <td>Мистецтвознавчі</td> <td>Мистецтвознавство, фізика, хімія, математика, інформатика, галузеві дисципліни.</td> </tr> </table>	Економічні	Економіка, бухгалтерія оподаткування, фінансове право, математика, інформатика, банківське і кредитне право.	Інженерно-технологічні	Фізика, металознавство, НОП, придбання, технологія виробництва, математика, інформатика.	Ботанічні	Ботаніка, фізика, хімія, біологія, математика, інформатика.	Зоологічні	Зоологія, біологія, фізика, хімія, математика, інформатика.	Екологічні	Зоологія, біологія, ботаніка, фізика, хімія, математика, інформатика, геологія, геохімія, мінералогія, біохімія, мікробіологія, економіка, механіка, соціологія, медицина, менеджмент.	Сільсько-господарські	Геологія, геохімія, мінералогія, біологія, зоологія, мікробіологія, ботаніка, біохімія, математика, інформатика.	Мистецтвознавчі	Мистецтвознавство, фізика, хімія, математика, інформатика, галузеві дисципліни.	<table border="1"> <tr> <td>Економічні</td> <td>Экономика, бухгалтерия, налогообложение, финансовое право, математика, информатика, банковское и кредитное право.</td> </tr> <tr> <td>Інженерно-технологічні</td> <td>Физика, металловедение, НОТ, приборостроение, технология производства, математика, информатика.</td> </tr> <tr> <td>Ботаничні</td> <td>Ботаника, физика, химия, биология, математика, информатика.</td> </tr> <tr> <td>Зоологічні</td> <td>Зоология, биология, физика, химия, математика, информатика.</td> </tr> <tr> <td>Екологічні</td> <td>Зоология, биология, ботаника, физика, химия, математика, информатика, геология, геохимия, минералогия, биохимия, микробиология, экономика, механика, социология, медицина, менеджмент.</td> </tr> <tr> <td>Сільсько-господарські</td> <td>Геология, геохимия, минералогия, биология, зоология, микробиология, ботаника, биохимия, математика, информатика.</td> </tr> <tr> <td>Мистецтвознавчі</td> <td>Искусствоведение, физика, химия, математика, информатика, отраслевые дисциплины.</td> </tr> </table>	Економічні	Экономика, бухгалтерия, налогообложение, финансовое право, математика, информатика, банковское и кредитное право.	Інженерно-технологічні	Физика, металловедение, НОТ, приборостроение, технология производства, математика, информатика.	Ботаничні	Ботаника, физика, химия, биология, математика, информатика.	Зоологічні	Зоология, биология, физика, химия, математика, информатика.	Екологічні	Зоология, биология, ботаника, физика, химия, математика, информатика, геология, геохимия, минералогия, биохимия, микробиология, экономика, механика, социология, медицина, менеджмент.	Сільсько-господарські	Геология, геохимия, минералогия, биология, зоология, микробиология, ботаника, биохимия, математика, информатика.	Мистецтвознавчі	Искусствоведение, физика, химия, математика, информатика, отраслевые дисциплины.
Економічні	Економіка, бухгалтерія оподаткування, фінансове право, математика, інформатика, банківське і кредитне право.																													
Інженерно-технологічні	Фізика, металознавство, НОП, придбання, технологія виробництва, математика, інформатика.																													
Ботанічні	Ботаніка, фізика, хімія, біологія, математика, інформатика.																													
Зоологічні	Зоологія, біологія, фізика, хімія, математика, інформатика.																													
Екологічні	Зоологія, біологія, ботаніка, фізика, хімія, математика, інформатика, геологія, геохімія, мінералогія, біохімія, мікробіологія, економіка, механіка, соціологія, медицина, менеджмент.																													
Сільсько-господарські	Геологія, геохімія, мінералогія, біологія, зоологія, мікробіологія, ботаніка, біохімія, математика, інформатика.																													
Мистецтвознавчі	Мистецтвознавство, фізика, хімія, математика, інформатика, галузеві дисципліни.																													
Економічні	Экономика, бухгалтерия, налогообложение, финансовое право, математика, информатика, банковское и кредитное право.																													
Інженерно-технологічні	Физика, металловедение, НОТ, приборостроение, технология производства, математика, информатика.																													
Ботаничні	Ботаника, физика, химия, биология, математика, информатика.																													
Зоологічні	Зоология, биология, физика, химия, математика, информатика.																													
Екологічні	Зоология, биология, ботаника, физика, химия, математика, информатика, геология, геохимия, минералогия, биохимия, микробиология, экономика, механика, социология, медицина, менеджмент.																													
Сільсько-господарські	Геология, геохимия, минералогия, биология, зоология, микробиология, ботаника, биохимия, математика, информатика.																													
Мистецтвознавчі	Искусствоведение, физика, химия, математика, информатика, отраслевые дисциплины.																													
2	<p align="center">Гурак Руслан Васильович. Інтеграція знань як фактор розвитку науки криміналістики. Дис. ... кандидата юридичних наук. – Київ, 2005. (https://nrat.ukrntei.ua/searchdoc/0405U003583)</p> <p>Номери сторінок вказані відповідно до номерів, проставлених Гураком на друканих сторінках (а не номерів у файлі pdf).</p>	<p align="center">Белкин Р. С. Курс криминалистики. Учебное пособие для вузов в 3-х томах. Т. 1. М.: ЮНИТИ-ДАНА. Закон и право, 2001. (http://sudexpertiza.org/upload/iblock/6ed/kurs-kriminalistiki-v-3-kh-t-t.1_belkin-r.s_2001_-3_e-izd..pdf)</p>																												
С. 32.		С. 2.																												
	<p>Зокрема, досягнення антропології, біології, медицини були покладені в основу методу опису зовнішності людини, сприяли відкриттю «криміналістичної таємниці» дактилоскопії, подальшому групуванню цих спроб у певну сукупність принципів і положень, які «не вписуються» у рамки тих наук, у яких вони виникли. Це і підштовхувало до виникнення початків перших уявлень про нову науку — криміналістику. Необхідно підкреслити, що ці положення і принципи відразу ж перевірялися практикою, тому що «мертвонароджені» штучно сконструйовані «науки» не витримують такої перевірки, а дійсні ж знання здобувають право на самостійне існування.</p> <p>В міру того як нова наука (криміналістика) проникала в свідомість більшої кількості людей і приймалася суспільством на озброєння в боротьбі зі злочинністю, в її розвитку настав наступний етап — нагромадження емпіричного матеріалу, результатів застосування в практиці початкових, вихідних положень цієї науки. На даному етапі ще панує «метод спроб і помилок», експериментів, результати яких найчастіше незрозумілі. Поряд з позитивним досвідом важливу роль відіграє і негативний досвід, досвід невдач і розчарувань якими неминуче супроводжувалося визначення меж можливостей криміналістики. В цьому зв'язку думаємо доречним згадати «омани» криміналістики на ґрунті графології, хіромантії і т.п. наук.</p>	<p>Процесс развития любой отрасли научного знания обычно проходит несколько этапов. Вслед за кристаллизацией в недрах существующих наук элементов, зачатков новой науки и группирования их в некую совокупность принципов и положений, не вписывающихся в рамки тех наук, в которых они возникли, вслед за появлением первых представлений о рождении новой науки следуют попытки применить эту новинку в практической деятельности. Мертворожденные, искусственно сконструированные “науки” не выдерживают испытания практикой; подлинные же знания закаляются в этом горниле, приобретают право на самостоятельное существование.</p> <p>По мере того как новая наука проникает в сознание все большего числа людей и принимается ими на вооружение, в ее развитии наступает следующий этап - этап накопления эмпирического материала, результатов применения в практике начальных, исходных положений этой науки. На данном этапе еще господствует метод “проб и ошибок”, эксперимент, результаты которого зачастую неясны. Наряду с положительным опытом важную роль играет отрицательный опыт, опыт неудач и разочарований, которым неизбежно сопровождается определение границ возможностей новой науки.</p>																												
С. 32–33.		С. 2–3.																												
	<p>Поступово з численних фактів виникають перші острівці пояснення їх теорії. Потім починається систематизація й узагальнення зібраного матеріалу, конструюється теорія, що відображає об'єкт пізнання і відкриває подальшу перспективу розвитку науки. Ступінь точності відображення об'єкта думкою постійно зростає; в міру ускладнення зав-</p>	<p>Постепенно в море собранных фактов возникают первые островки объясняющей их теории. Начинается систематизация и обобщение собранного материала, конструируется теория, отражающая предмет познания и открывающая дальнейшие перспективы развития науки. Степень точности отражения объекта изучения в сознании людей</p>																												

<p>дань пізнання відображення здобуває все більш опосередкований характер, виникають розвинуті наукові теорії, які мають більш загальне значення, ніж ті, що послужили основою для їх створення. Теорія починає відігравати методологічну роль, як система основних ідей даної галузі знань, ідей, що узагальнюють практику і максимально повно відображають об'єктивні закономірності дійсності, досліджувані цією наукою.</p>	<p>постоянно возрастает; по мере усложнения задач познания отражение приобретает все более опосредованный характер, возникают развитые научные теории, имеющие более общее значение, нежели те, которые послужили основой для их создания. Теория начинает играть методологическую роль, как система основных идей данной отрасли знаний, идей, обобщающих практику и максимально полно отражающих объективные закономерности действительности, изучаемые этой наукой.</p>
---	--